

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne
Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 352

Poznań, czwartek dnia 4 sierpnia 1932

Rok XXVII

Pretensja do Polski międzynarodowego żydostwa

Wczoraj stawiliśmy na tem miejscu pytania, które się wręcz narzucają, a mianowicie: Dlaczego polski obóz rządowy nie wołał „frontem do morza“, dlaczego nie uznawał orientacji zachodniej, gdy u steru niemieckiej polityki zagranicznej był człowiek wpływami swymi dla Polski najniebezpieczniejszy — mason Stresemann? Dlaczego wówczas polski obóz rządowy był w sprawie niebezpieczeństwa niemieckiego ślepotą i paraliżem dotknięty? Dlaczego trzeba było dojścia w Niemczech do największych wpływów — antymasońskich i antyżydowskich żywiołów hitlerowskich, by nagle otworzyły się na rzeczywistość niemiecką czy „sanacyjną“ i drgnęły z martwoty „sanacyjnej“ mózgi i sumienia?

Powtarzamy: są to pytania, które się każdemu myślącemu Polakowi wprost narzucają, gdy sobie wspomni, jak w ostatnich latach w sposób karygodny zatracono wielkie polskie wartości narodowe na ziemiach naszych zachodnich i nad morzem, jak utwierdzano na nich polską dłoń żywo niemiecką, i to przedewszystkiem b. kolonistów pruskich, tych urodzonych agentów niemieckiego szpiegostwa i niemieckich dążeń odwetowych.

Skąd teraz dopiero ów „front do morza“, owa orientacja ku zachodowi i śmiałość występowania wobec Niemiec i Niemców?

Życie stopniowo niewątpliwie wyjaśni zagadnienie to gruntownie, wszechstronnie.

Jako przyczynek dość znamienity do sprawy stosunku obozu rządowego do Niemiec notujemy następujące odezwanie się żydowskiego „Naszego Przeglądu“:

„Wojna, narzucona żydostwu światowemu przez barbarzyński hitlerizm, zostanie w ten czy inny sposób stoczona. Jak w każdej wojnie, strony zainteresowane poszukują sojuszników. Narodowa Demokracja dowodzi, że w wojnie tej Polska nie powinna się angażować po stronie — Żydów, ponieważ „niebezpieczeństwo żydowskie“ jest tak samo groźne jak niebezpieczeństwo niemieckie. Jeżeli obóz rządowy nie przeciwstawi się czynnie temu pogładowi, to będzie musiał zrezygnować z posługiwania się atutem żydowskim na terenie międzynarodowym“.

A więc najpierw strona negatywna: pogroźenie obozowi rządowemu, że, jeżeli nie przeciwstawi się czynnie pogładowi obozu narodowego, jeżeli nie wystąpi czynnie przeciwko „wojnie, narzuconej żydostwu światowemu przez barbarzyński hitlerizm“, to obóz rządowy „będzie musiał zrezygnować z posługiwania się atutem żydowskim na terenie międzynarodowym“.

Będzie musiał „zrezygnować“, to znaczy, że dotąd posługuje się tym atutem. Minister spraw zagranicznych p. Zaleski wie coś o tem. Polskiej opinii publicznej rzeczy te są także znane: im bardziej srożył się przeciw Polakom system brzeski, tem lepiej działa i dzieje się Żydom w Polsce, co oni sami głośno podnoszą, i tem bardziej na terenie

Mac Donald pragnie ratować układ lozański

Anglja ofiaruje Stanom Zjednoczonym ulgi celne wzamian ulg w spłacie długów wojennych — Konferencja imperjalna w Ottawie zagrożona

Londyn, 4. 8. (PAT). W związku z przerwaniem przez Mac Donalda urlopu na tydzień i specjalnymi naradami gabinetu, mającemi się odbyć w dniu dzisiejszym „Daily Herald“ donosi, że premier zamierza oświadczyć z kolegami swymi, obecnymi w Londynie, nie tylko sprawy Indji oraz Irlandji, lecz przedewszystkiem kwestję długów wojennych wobec Ameryki. Mac Donald pragnie uratować układ lozański, uzależniony od porozu-

mienia się z Ameryką w sprawie długów. Dziennik twierdzi, że Mac Donald pragnie poczynić Stanom Zjednoczonym pewne propozycje co do daleko idących ulg w taryfie celnej wzamian za ulgi w spłacie długów.

Można oczekiwać w tej mierze ze strony Mac Donalda ważnego posunięcia. Wskazuje na to także podróż ambasadorów Ameryki i Wielkiej Brytanji do Waszyngtonu lub względnie Londynu. Dziennik przewiduje wresz-

cie, że Baldwin, Chamberlain i Runciman udadzą się z Ottawy do Waszyngtonu, ażeby dojść do porozumienia z Hooverem w sprawie długów.

O ile informacje „Daily Herald“ są ścisłe, to posunięcie takie może mieć doniosłe znaczenie, jednak narazie wydaje się to wątpliwem, bo posunięcie takie rozbiłoby konferencję imperjalną w Ottawie, wiszącą już obecnie na włosku.

Na Wschodzie bez zmian....

Walki wojsk japońskich z bandami partyzantów

Paryż, 4. 8. (PAT). Raport, złożony w japońskim min. marynarki stwierdza, że wczoraj popołudniu grupa złożona z około 1.000 partyzantów, częściowo w mundurach żołnierzy chińskich zbliżyła się do Ying-Kocu i poczęła ostrzeliwać miasto. Raport dodaje, iż japońscy strzelcy przybyli wczoraj na kontrtorpedowcach i krążowniku do Ying-Kocu i wyparli z miasta bandy partyzantów.

General Uang-Ka-Ug skazany za dezercję

Paryż, 4. 8. (PAT). Gen. Uang-Ka-Ug został wczoraj skazany przez sąd w Nankinie na 2 i pół roku więzienia

Japończycy zamierzają zaatakować Pekin

Londyn, 4. 8. (Tel. wł.). Według doniesień z Szanghaju znaczne oddziały chińskich ochotników zaatakowały równocześnie garnizony japońskie w mandżurskiej Tang-Czun, Liau-Czang

i w Mukdenie, przychem częściowo ataki te miały pomyślny skutek. Z godziny na godzinę groźniej przedstawia się również położenie na granicy prowincji Jehol.

ności rozzuchwiała Żydów polityka „sanacyjna“ w Polsce. Słuszną odprawę Żydom oraz polityce „sanacyjnej“ daje „Słowo Pomorskie“:

„Żydzi chcą, aby Polska rozprawiła się z antysemityzmem niemieckim. Zaczynają teraz Żydzi przybierać tożę wielkich patriotów polskich i śmia nam wskazywać sposób, w jaki mamy się bronić przed Niemcami. Za to „nauczanie“ Żydom serdecznie dziękujemy. Stanowczo obstajemy przy stanowisku, że zalew żydowski jest dla Polski równie wielkiem niebezpieczeństwem, jak niemieckie. Co Żydzi niemieccy mają z Hitlerem, nic nas nie obchodzi. Jest to sprawa wewnętrzna Niemiec. Podobnie jak Niemcom nie pozwalamy wtrącać się w nasze wewnętrzne sprawy, uważamy za zupełnie zbyteczne zajmowanie się sprawami wewnętrznymi Niemiec.

„Prawdziwy front antyniemiecki musi mieć, jako cel, obronę interesów polskich, a nie żydowskich. „Wspaniałomyślnie“ darzenie nas „inicjatywą do ostatecznej rozgrywki z hitleryzmem“ musimy uznać już nie jako chęć użycia nas do walczenia z antysemityzmem niemieckim, lecz poprostu jako prowokację, jako chęć wplątania nas w konflikt“.

„Takiemu frontowi żydowsko-sanacyjnemu trzeba się przeciwstawić. Społeczeństwo do walki z Niemcami w obronie zagrożonych naszych interesów stanie zawsze. Mamy jednak prawo domagać się, by czujność narodu i jego gotowość do odparcia fali germanizmu nie była wykorzystywana dla anonimowego mocarstwa żydowskiego“.

Słowa te podpisze każdy Polak rozsądny, mający poczucie odpowiedzialności za poczynania polskie w polskim interesie.

Według wiadomości urzędowych z Tokio na granicy wylądowały znaczne oddziały wojska japońskiego.

Japończycy wobec powtarzania się nowych napadów na wojska japońskie i ludność graniczną, rozpoczną marsz na stolicę prowincji, którą całą zamierzają obsadzić. Przedewszystkiem mają oni zamiar obsadzić miasta Tientsin i Pekin.

Szanghaj, 4. 8. (Tel. wł.). Według innych doniesień nadchodzących z Pekinu, chiński rząd centralny przedsięwziął już odpowiednie kroki, celem przygotowania się do odparcia nowego ataku japońskiego na Pekin. W tym celu odbyła się ostatnio narada odpowiedzialnych czynników rządowych w Pekinie, na której postanowiono przygotować się do nowego ataku. W tym celu też wyjechał z Pekinu marszałek Czang-Suljan. Udaje się od do generała Jen-Si-Czanga celem nakłonienia go do współpracy przeciw wojskom japońskim w razie zaatakowania prowincji i marszu na Pekin.

Nowe biuro P. K. P. w Gdańsku

Warszawa, 4. 8. (PAT). Minister komunikacji wydał ostatnio rozporządzenie, na podstawie którego utworzone będzie w najbliższej przyszłości biuro gdańskie Polskich Kolei Państwowych. Biuro to będzie mieć swoją siedzibę w Gdańsku, a celem jego jest wykonywanie administracji kolejowej z ramienia polskich kolei na obszarze w. m. Gdańska. Biuro to rozpocznie swą działalność jeszcze przed przeniesieniem gdańskiej dyrekcji kolejowej do Torunia. Biuro podlegać będzie dyrektorowi Kolei Państwowych dyrekcji toruńskiej, która obejmie również sieć kolejową na obszarze w. m. Gdańska.

Przy biurze tem może istnieć biuro delegata w. m. Gdańska dla spraw kolejowych, dla prowadzenia spraw zastrzeżonych mu w umowach polsko-gdańskich.

W najbliższym czasie należy oczekiwać mianowania naczelnika gdańskiego biura P. K. P.

Powrót p. Prezydenta do stolicy

Warszawa, 4. 8. (PAT). Dziś rano powrócił do Warszawy p. Prezydent Rzplitej wraz z otoczeniem. Na dworcu powitali p. Prezydenta premier Prystor, wicemin. Czapski oraz szereg wyższych urzędników.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Nowe opłaty akademickie

Parę dni temu ogłoszono pismo krótką notatkę o rozporządzeniu ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego w sprawie opłat studenckich w szkołach wyższych. Rozporządzenie to sięga bardzo głęboko w stosunki szkół wyższych, pogarsza los młodzieży i profesorów, wywołuje też niewątpliwie duże fermenty. Dlatego opinia publiczna winna być poinformowana możliwie dokładnie o samej sprawie.

Rozporządzenie ministra w.r.i.o.p. z 12 lipca postanawia:

1) Wszyscy nowowstępujący do szkół wyższych płać jednorazowo wpisowe 30 zł i — gdzie szkoły żądają — 4 zł na badanie lekarskie.

2) Wszyscy studjujący w szkołach wyższych płać co roku po 10 zł na t. zw. opłaty manipulacyjne.

3) Uczęszczający na 1 rok studjum płać w uniwersytetach 270 zł rocznie, w szkołach specjalnych (politechniki, akademie), po 320 zł rocznie, w akademii sztuk pięknych w Krakowie po 220 zł rocznie. Opłaty te na dalszych latach studjów obniżone będą po 20 zł każdy wyższy rok studjów.

4) Studjujący na latach wyższych opłacają dotychczasowe taksy.

5) Znosi się osobne opłaty egzaminacyjne, prócz taksy za egzamin wstępny, za poprawki i dyplomy.

6) Opłaty mogą być podzielone na dwie raty: do 1 grudnia i do 1 kwietnia. Wyjątkowo student może uzyskać odroczenie do 10 lat, ale zmniejszenie wpływów wskutek odroczeń nie może na I roku studjów przekroczyć 5 proc., na II r. — 10 proc., na III r. — 15 proc., na IV r. — 20 proc. preliminowanej sumy wpływów.

Z wpływów z taksy i wpisowego tworzy się „fundusz opłat studenckich”, przeznaczony na:

a) potrzeby pracowni, seminarjów i bibliotek;

b) wydatki egzaminacyjne;

c) domy profesorskie i studenckie;

d) pomoc dla młodzieży;

e) na administrację funduszu isć może najwyżej 5 proc. wpływów.

Podziału „funduszu”, jak i podziału wpływów manipulacyjnych dokonywa minister w. r. i. o. p., po wysłuchaniu wniosków poszczególnych szkół.

Jakie skutki pociągnie za sobą powyższe rozporządzenie? Jest to poważne utrudnienie dostępu do szkół wyższych dla młodzieży uboższej, choćby najzdolniejszej. Dziecko chłopca, robotnika, mieszczanina i średniego urzędnika nie otrzyma od rodziców, zamieszkałych poza siedzibą szkoły wyższej, tyle, aby mogło: a) opłacać taksy, b) zaopatrzyć się w potrzebne środki naukowe i c) utrzymać się. Przeciętne pobory miesięczne nauczycieli i urzędników państwowych wahają się w granicy 200 — 300 złotych. Kto z tej warstwy potrafi utrzymać syna w szkole wyższej? Fakt, iż w myśl ustawy z 30 października 1923 r. rząd jest obowiązany dać 2 procent młodzieży szkół wyższych stypendia zwrotne, nie zmienia sytuacji rzeczy, t. j. 98 proc. studjujących! A o zajęcie płatne dla studjującego nie jest dziś łatwo.

Rozporządzenie ministra w. r. i. o. p. znosi dotychczasowe taksy egzaminacyjne (oprócz wstępnych i poprawek). Co profesorowie wzamian za to otrzymają, niewiadomo. W rozporządzeniu jest niejasno powiedziane, że z „funduszu” pokrywane będą „wydatki egzaminacyjne”, a podziału dokona minister. Stąd zrozumiałym jest niepokój w sferach profesorskich.

Czem będzie dysponował „fundusz”? Do szkół wyższych uczęszcza około 45.000 studentów i studentek. Na I rok studjów zapisuje się przeciętnie około 15.000 osób. Ci zaplają: po 30 złotych wpisowego, po 10 zł opłat manipulacyjnych i po 220 — 320 zł taksy, a niektóre i po 4 zł za lekarza. Przeciętnie każdy zapłaci minimum 300 zł. Da to 4.500.000 zł.

Reszta młodzieży, t. j. 30.000 osób, zapłaci po 10 zł opłaty manipulacyjnej i przeciętnie po 150 — 180 zł taksy. Da to znowu 4 do 6 milj. zł.

Razem opłaty młodzieży dadzą szkołom wyższym 9 — 11 milj. zł.

Z budżetu państwowego skreślone zostaną w dziale szkół wyższych paragrafy: wydatki biurowe, dotacje naukowe, zasiłki. Już i obecnie dwie ostatnie pozycje pokrywały szkoły wyższe częściowo z dotychczasowych opłat studenckich. Skarb więc zyska, gdybyśmy brali ściśle, niewiele. W budżecie na r. 1932/33 mamy pozycje: na wydatki biurowe 80.000 zł, na dotacje naukowe 1.000.000 zł, dla zrzeszeń stu-

denckich 72.000 zł. Tymczasem, według rozporządzenia ministra w. r. i. o. p. z opłat manipulacyjnych, mających pokryć część wydatków biurowych, otrzyma rząd około 450.000 zł. Prawda: budżetowe „80.000 zł” nie wystarczają na potrzeby biur wszystkich uczelni. W latach dawniejszych rząd wydawał na ten cel: w r. 1926/27 — 115.492 zł (najmniej), w r. 1929/30 — 198.559 zł (najwięcej). I tym realnym sumom daleko jednak do preliminowanej obecnie sumy 450.000 zł!

Podobnie rzecz wygląda i z pozycją drugą: „dotacje naukowe”. W najlepszym roku 1929/30 dał rząd na „dotacje” 4.860.703 zł. W r. 1930/31 dał tylko 1.543.113 zł, w r. 1928/29 — 3.091.719 zł, w r. 1927/28 — 2.369.804 zł, w roku 1926/27 — 2.315.549 zł. Prawda: szkoły wyższe już obecnie pokrywały z opłat akademickich najpilniejsze potrzeby pracowni i instytutów. „Fundusz” zaś z rokiem każdym będzie wzrastał o 1 do 1 i pół milj. zł!

Wynika z tego, iż rząd sięgnął głębiej, niż tego wymagały potrzeby szkół wyższych i budżet państwa. Zapewne będzie tak, jak i z funduszem taks administracyjnych szkół średnich: pokrywa się z niego i wydatki budowlane i komorne i wydatki inspektoratów szkół powszechnych i wiele innych potrzeb, nie mających jednak nic wspólnego z wydatkami administracyjnymi szkół średnich.

Wszystko to jest jaskrawo sprzeczne z art. 119 konstytucji, który krótko mówi: Nauka w szkołach państwowych i samorządowych jest bezpłatna!

Rozporządzeniem z 12 lipca, wchodzącym w życie 1 września 1932 roku, wykończył p. min. Jędrzejewicz swój system, polegający na podziale wydat-

ków szkoły na płace nauczyciela i na wszystkie inne wydatki. Rząd pokrywa tylko pierwsze. Po wprowadzeniu odpowiednio wysokich taks administracyjnych w szkołach średnich ogólnokształcących, w seminarjach naukowych i w szkołach zawodowych, p. min. Jędrzejewicz wydał rozporządzenie o nowych opłatach w szkołach akademickich. Odtąd tylko szkoła elementarna, powszechna, będzie istotnie bezpłatna. Czy na długo?

Słyszymy w Polsce głosy o przepełnieniu szkół wyższych, o grożącej nam nadprodukcji inteligencji. Czy właściwym środkiem na to są wszystkie rozporządzenia rządowe o taksach i opłatach? Tę barierę przeskoczy każdy bogatszy. Żyjni w swoich gminach wyznaniowych znajdują odpowiednią pomoc. Premją dla nich jest też fakt, iż mieszkają w miastach, gdzie są szkoły średnie i wyższe.

Niepodobna w Polsce stosować metod angielskich. Anglia ustanowiła wysokie opłaty. Ale Anglia ma olbrzymie fundacje, stypendja, zakłady, które niosą pomoc wielkim zastępom uboższej młodzieży. Społeczeństwo angielskie jest bogatsze od polskiego. A w Polsce wojna i dewaluacja przekreśliła nawet to, co poprzednie pokolenia stworzyły — zniszczyły kilkadziesiąt lat przepiękną spuściznę przodków, nie refundowała zdewaluowanych kapitałów fundacyjnych. A teraz wprowadzamy system angielski: chciesz się uczyć, chłopcze, to płać!

Należą do tych, którzy protestowali i protestować będą przeciw ostatnim rozporządzeniom ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego. Muszą one ulec — prędzej czy później — zasadniczym zmianom. Im prędzej, tem lepiej.

STANISŁAW RYMAR, poseł.

Hitlerizm jako ruch narodowy

Świeżo na łamach „Gazety Warszawskiej” Roman Dmowski ogłosił cykl artykułów, charakteryzujących ruch hitlerowski. Artykuły te wzbudziły duże zainteresowanie nie tylko w społeczeństwie polskim, ale także wśród Niemców. Organ niemieckiego klubu parlamentarnego, bydgoska „Deutsche Rundschau” cytuje obszernie czwarty z rzędu artykuł Dmowskiego, zatytułowany „Organizacja narodu i walka z rozkładem”, zaopatrując go ze swej strony uwagami polemicznymi. Poniżej przytaczamy w obszernym streszczeniu artykuł Dmowskiego, jutro zaś zajmiemy się wywodami pisma niemieckiego.

Wśród chaosu, ogarniającego coraz bardziej świat naszej cywilizacji, jedyną organizacją, łączącą ludzi trwale i zdolną do opierania się siłom rozkładowym okazuje się związek, wytworzony przez wielowiekową przeszłość — historyczny naród. Nie dziw tedy, że do niego się odwołują, w nim szukają ocalenia zbiorowego bytu i cywilizacji ci, którzy rozumieją niebezpieczeństwo, a przynajmniej odczuwają grozę postępującej anarchii.

Umysł i sumienia żywiołów najzdrowszych, najmniej dotkniętych działaniem sił rozkładowych, widzą główny cel we wzmocnieniu organizacji narodu i w walce z czynnikami, pracującymi nad jego zniszczeniem. Ten cel w Niemczech postawił sobie ruch hitlerowski, i to stanowi główną jego wartość. Tej wartości nie możemy mu odmawiać dlatego, że jest on nam wrogiem. Dla naszej przyszłości, my musimy pracować: obowiązkiem Niemców jest pracowanie dla swojej.

Postawienie sobie tego celu obowiązuje do działania „wykraczającego daleko poza sferę walki czysto politycznej. Naród jest związkiem nietylko politycznym: jego jedność i siłę tworzą przez wieki kształtujące się wspólne instynkty społeczne, węzły religijne, moralne, obyczajowe, prawne; duch jego twórczości we wszystkich dziedzinach. Nie chcąc zginąć, choć być silnym, musi on we wszystkich kierunkach te węzły wzmacniać i bronić je od zniszczenia.

Pierwszy ruch narodowy, który skutecznie zaatakował dzisiejszą anarchię, włoski faszizm, tem właśnie dowiódł, iż nie był jedynie manewrem walki o władzę, ale uczciwym dążeniem do odbudowania trwałej przyszłości ojczyzny, że zdobył się na wielkie wysiłki ku wymieceniu z życia narodu czynników rozkładu moralnego, obyczajowego i religijnego.

Przeciwnicy jego nazwali to ograniczeniem wolności, bo w języku masonskiego liberalizmu wolnością nazywa się nietylko możność myślenia, wierzenia i życia tak, jak się każdemu podoba, ale pełna swoboda dla wszelkiej kanalii promieniowania publicznie swej zgnilizny, narzucania jej wszystkim, czy chcą, czy nie chcą na nią patrzeć, szczepienia jej młodzieży i młodym, niezaputym warstwom społecznym, nawet znieprawiania w szkołach publicznych dzieci uczciwych rodziców.

Przy wyjątkowych trudnościach, jakie przedstawia stosunek państwa włoskiego do Kościoła, faszizm umiał nawet zrobić wiele dla życia religijnego i religijnego wychowania młodych pokoleń.

Ta w szczególności działalność podnosi wysoko ruch faszystowski ponad poziom partii politycznej i zwykłej walki o władzę, daje mu pełny tytuł ruchu narodowego. I ten tytuł przy nim pozostanie pomimo wszelkie błędy i niedomagania, które w nim dziś widzimy i możemy zobaczyć w przyszłości.

Słabą stroną hitlerizmu jest brak dążeń w tym kierunku.

Coprawda, gdy mowa o religii, położenie jego jest istotnie bardzo trudne. Naród jest religijnie rozbity; nadto znaczna większość jego objęta jest przez protestantyzm, który przechodzi dziś fatalny kryzys i, jako religia, szybko się kończy.

To zmusza hitlerizm do niemieszania się w sprawy religii: co najwyżej, zwraca on tęskne oczy ku tradycjom starogermańskiego pogaństwa. Te wskazże tradycje nie są zdolne wyrzec poważniejszego moralnego wpływu z odległości kilkunastu wieków, ile że są to tradycje barbarzyńskie, przy najlepszej zorganizowanej sugestji z trudem przenikające do duszy cywilizowanego człowieka.

Gorzej się rzecz przedstawia z dziedziną moralną i obyczajową.

Wprawdzie nie można odmówić ruchowi hitlerowskiemu dodatniego wpływu moralnego na swych ludzi, zwłaszcza na tych, których szereguje do czynnej walki, koszaruje i utrzymuje. W imię mocnej wiary w sprawę niemiecką, którą w nich wpaja, zmusza on ich do wyrzeczenia się wielu rzeczy, do surowego życia, do poświęceń. Należą wewnątrz wskazże, w życiu społeczeństwa nie zdobył się on na odwagę wypowiedzenia walki największej pladze dzisiejszego życia niemieckiego — zepsuciu obyczajowemu.

To przecie dla nikogo nie jest tajemnicą, że nietylko Berlin, ale i inne większe miasta niemieckie, stały się ogni-

skami największych potworności w zakresie życia seksualnego, że pod tym względem Niemcy i jakościowo i ilościowo przewyższają wszystkich, co można spotkać gdziekolwiek na świecie. Trzeba zaś dodać, że wstyd, jako czynnik moralny, ma o wiele większe znaczenie u narodów północnych, niż u południowych, raz dlatego, że tam, żyjąc pod słońcem, zawsze mniej się okrywały, powtóre, że jako starsze cywilizacyjnie, mają w zakresie moralnym ściślejsze pojęcia i ściślejsze rozgraniczenia. Bezwstyd na północy łączy się z zwyczajem znieprawieniem moralnym we wszystkich kierunkach.

Kierownicy hitlerizmu niewątpliwie zdają sobie sprawę z tego, że jawny w niepomiernie licznej sferze rozkład obyczajów, a nawet normalnych instynktów ludzkich jest dla Niemiec wielkim nieszczęściem. Jeżeli nie spełniają w tym względzie swego obowiązku, jako przedstawiciele ruchu narodowego, dla którego pierwszą rzeczą musi być zdrowie moralne narodu, jeżeli nie mają odwagi wystąpić przeciw rozkładowi obyczajowemu, to niezawodnie dlatego, że nie wierzą w widoki zwycięstwa. Plaga zbyt się rozszerzyła, ażeby można było pozwolić sobie na walkę z nią i nie zapłacić za to stratami politycznymi.

Przy całym zrozumieniu dla trudnego w tym względzie położenia hitlerizmu, trzeba jednak stwierdzić, że milczenie jego w zakresie religijnym i obyczajowym stanowi wielką jego słabość, odejmuje mu najgłębszą, najistotniejszą podstawę moralną ruchów szersze narodowych.

Na tym punkcie faszizm niemiecki, choć wzorował się na włoskim, nie okazał się zdolnym do pójsicia w jego ślady.

Usiłuje on to wynagrodzić nietylko w programie gospodarczym, ale i w bardziej konsekwentnym, śmielszym rozwinięciu swego programu politycznego.

ROMAN DMOWSKI.

Chaos programowy w B. B.

Od pewnego czasu w różnych piśmie „sanacyjnych” toczy się dyskusja na tematy programowe w odniesieniu zwłaszcza do zagadnień gospodarczych. Jeden z organów obozu majowego, „Droga”, rozwija stale program tak zw. gospodarki planowej, kierowanej przez państwo z wykluczeniem inicjatywy prywatnej. Przeciw tym koncepcjom wystąpił w obszernych artykułach na łamach półurzędowej „Gazety Polskiej” b. minister skarbu p. Matuszewski, wypowiadając się przeciw gospodarce planowej, a za utrzymaniem wszakże interwencjonizmu państwowego.

Tymczasem we lwowskim „sanacyjnym” „Słowie Polskim” przywódca t. zw. „Zespołu Stu”, należący do B. B., w cyklu artykułów wyraźnie polemizuje z wywodami p. Matuszewskiego, podnosi pod niebiosa etatyzm, przypisuje mu aż cechy heroizmu - wojskowe, sztydli z kultury zachodniej itd.

Przeciwko p. Majbaumowi wystąpił z kolei konserwatywno - „sanacyjny” „Czas” w artykule pod wymownym nagłówkiem „Wiatr od Wschodu”, w którym wprost pisze, że teorie p. Majbauma „są niewątpliwie bliskie bolszewizmowi”.

Tak wygląda „jednolity” obóz B. B., który głosi, że wyprowadzi państwo z obecnej sytuacji.

Pośrednictwo Anglii w zatargu Boliwji z Paragwajem

London, 4. 8. (PAT.) Ogłoszono komunikat min. spr. zagr. donoszący, że posłowie angielscy w Lapaz i Assomption otrzymali instrukcje powiadomienia rządów boliwijskiego i paragwajskiego, iż rząd angielski pragnie żywo poprzeć apel przewodniczącego Ligi Narodów jak również akcję pośredniczącą narodu amerykańskiego.

Małżeństwa w Polsce według wyznań

Warszawa, 4. 8. (Tel. wł.) Z ogólnej liczby 83.195 małżeństw, które zawarto w Polsce w ciągu drugiego kwartału rb., 51.649 małżeństw zawarły osoby wyznania rzymsko-katolickiego, 11.460 grecko - katolickiego, 13.254 prawosławnego, 1.613 ewangelickiego, 4.817 mojżeszowego (oprócz małżeństw rytualnych, niezarejestrowanych w urzędach stanu cywilnego), oraz 402 małżeństwa zawarły osoby innych wyznań.

Nowe wieści z Igrzysk Olimpijskich

Polska na 4 miejscu w punktacji ogólnej — Niepowodzenia Niemców — Dzisiejszy program

Los Angeles, 3. 8. (Tel. wł.) Po wycofaniu się Kusocińskiego, z powodu choroby nogi z dalszego udziału w zawodach i po odbyciu konkurencyj, w których mieliśmy bardzo poważne szanse i duże nadzieje — częściowo spełnione, na poważniejsze sukcesy w dalszych konkurencjach lekkoatletycznych już liczyć nie możemy. Utało się tutaj zdanie, że obecne igrzyska są olimpiadą rekordów, które niejednokrotnie ustala się już w przedbiegach i międzybiegach. Na krytyczne omówienie wyczynów naszych uczestników będzie czas później, jednak już dziś stwierdzić możemy, że ogólnie biorąc reprezentanci nasi zawodu nam nie sprawili.

Nie od rzeczy będzie zwrócić uwagę, że taka potęga w lekkiej atletyce jak Niemcy, nie zdobyli dotychczas żadnego pierwszego miejsca i tem samem żadnego złotego medalu olimpijskiego, co jest dla nich tem bolesniejsza, że ich lekkoatleci od czasu olimpiady w Sztokholmie w roku 1912 nie zdołali zwyciężyć w żadnej konkurencji. To też wśród licznych, zwykle tak krzykliwych Niemców, panuje przygnębiająca nastrój.

Przedbiegi na 1500 mtr.

W konkurencji tej odbyły się trzy przedbiegi. Kusociński nie stanął na starcie. Wyniki były następujące: (pierwsi czterej wchodzi do finału): I. przedbieg: 1. Cunningham (Am.) 3:54.8, 2. Cornes (Ang.), 3. Luomanen (Fin), 4. Edwards (Kan.); II. przedbieg: 1. Lowelock (N. Zel.) 3:58, 2. Halowell (Am.), 3. King (Kan.), 4. Larva (Fin); III. przedbieg: 1. Beccali (Wł.) 3:59.6, 2. Purje (Fin), 3. Ny (Szwecja), 4. Crowley (Am.). Niemiec Peltzer w tym biegu odpadł zupełnie, wycofawszy się na 100 mtr. przed metą.

Ameryka zwycięża w tytce

Konkurencja ta zwróciła na siebie uwagę tłumów dopiero po oznajmieniu, że zawodnicy przeszli już 4 mtr. — w chwili, gdy rozgorzała walka o pierwsze miejsce. Gdy rekordzista świata i nadzieja Ameryki Graber odpadł przy 4.15 wysunął się początkowo na czoło najnie spodziewanej przy 4.20 i później 4.25 Japończyk Nikida, który stoczył zaciętą walkę o pierwsze miejsce z Millerem (Am.). Ten ostatni przy decydującej rozgrywce zdołał przejść jeszcze wysokość 431.5 cm. i tem samem zapewnić sobie zwycięstwo. Wynik: 1. Miller (Am.) 431.5 cm., (nowy rek. ol.), 2. Nikida (Jap.) 430 cm., 3. Jefferson (Am.) 420 cm., 4. Graber (Am.) 415 cm., 5. Mochizuki (Jap.) 400 cm., 6. Castro (Brazylja) 390 cm.

Pięciobój nowoczesny

Po rozgrywkach szablowych, do pięcioboju nowoczesnego, które odbyły się przedpołudniem i w których ogółem na starcie stanęło 26 kandydatów, zapewnili sobie Szwedzi dalsze prowadzenie. Indywidualnie w konkurencji tej zwyciężył Szwed Thoxoeld przed Włochem Pacinim oraz swoim rodakiem Lindkampem.

Chód na 50 klm

W ciągu przerw odbywających się na stadionie głównym konkurencyj lekkoatletycznych, podawano wyniki z poszczególnych etapów chodu na 50 klm. Prowadzenie zmieniało się raz po raz. Na kilka kilometrów przed półmetkiem prowadził faworyt Lotysz Dahlmsz przed Anglikiem Greenem oraz Włochem Priorio, za którymi postępowała druga grupa z Włochem Prettim na czele i Ciemanem (Kan.) oraz Włochem Rivolta, która powoli ale zdecydowanie przyłączała się do czołowej grupy. Na 37 kilometrów na czoło wysunął się z kolei Priorio (Włochy), który też zwyciężył w czasie 3 godz. 39:54, 2. Dahlmsz (Lotwa) 3 godz. 41:18, 3. Green (Ang.) 3 godz. 46:30, 4. Haenel (Niem.) 3 godz. 47:4, 6. Sievert (Niem.).

Zawody kolarskie

Na torze kolarskim zakończono zawody torowe, które tym razem zgromadziły 15.000 widzów. W finale biegu na 1000 mtr. spotkali się van Egmond (Hol.) i Chaillot (Fr.). W pierwszym biegu zwyciężył Francuz, w drugim Holender, wobec czego musiano rozegrać trzeci bieg, z którego zwycięsko

wyszedł van Egmond, uzyskując na ostatnich 200 mtr. czas 12.6 sek. 2. Chaillot (Fr.), 3. Pellezzari (Wł.), 4. Gray (Austria).

W wyścigu tandemów na 2000 mtr. zwyciężyli w finale Perrin i Chaillot (Fr.), 2. Anglja, 3. Danja, 4. Holandja.

Finały zapasów

Ukończono również zawody zapasnicze, które w finałach przyniosły następujące wyniki: waga piórkowa: 1. Pearce (Am.), 2. Zoombori (Węgry), 3. Jaskari (Fin); w piórkowej: 1. Pinlajanaki (Fin), 2. Neunir (Am.), 3. Karlsson (Szwecja); w wadze lekkiej: 1. Pacome (Fr.), 2. Karpati (Węgry), 3. Karlsson (Szwecja); w półśredniej: 1. Vanderber (Am.), 2. Macdonald (Kanada), 3. Jeino (Fin); w wadze półciężkiej: 1. Mehringer (Am.), 2. Sjoestedt (Szwecja), 3. Scarf (Am.) i w ciężkiej: 1. Richoff (Szwecja), 2. Rilley (Am.), 3. Kerzel (Austria).

Niepowodzenia Niemców

Niemcy rozpaczają. Ich największa nadzieja Jonath nie zajął w biegu na 200 mtr. nagrodzonego miejsca, Welsher spadł w płotkach na szóste miejsce i w dodatku za strącenie czterech płotków został zdyskwalifikowany, w dysku odpadł w przedbojach, podobnie zresztą jak Heljasz, Hirschfeld i Sievert. Dr. Peltzer przedbiegu na 1500 mtr. nie ukończył wycofując się przed metą. Faworyt Haenel zajął w

chodzie na 50 klm. czwarte miejsce, co nie wystarczy do uzyskania chociażby brązowego medalu.

Sztafeta 4 × 100 mtr. uległa w ostatniej chwili b. poważnemu osłabieniu. Sztafeta ta, biegnąca w układzie: Jonath, Kornig, Borgmajer i Gerling, była jednym z najsilniejszych punktów niemieckiej reprezentacji lekkoatletycznej. Tymczasem Gerling doznał naderwania ścięgna i nie może biec. Trener niemiecki wyznaczył na jego miejsce Hendrixa. Zmiana ta jest poważnym osłabieniem sztafety niemieckiej.

Punktacja ogólna

Los Angeles, 3. 8. (PAT). Nieoficjalna ogólna punktacja olimpijska przedstawia się następująco: 1. Stany Zjednoczone 138 i pół p., 2. Niemcy 47 i pół p., 3. Francja 46 p., 4. Polska 25 p., 5. Kanada 24 p., 6. Włochy 21 p. 7. Irlandja 20 p., 8. Czechosłowacja 19 p., 9. Anglja 16 p., 10. Finlandja 16 p., 11. Japonja 10 p., 12. Austria 9 p., 13. Szwecja 8 p., 14. Danja 8 p., 15. Filipiny 4 p., 16. N. Zelandja 3 p., 17. Pld. Afryka 2 p., 18. Argentyna 2 p.

Program dzisiejszych zawodów

Dziś rozegrane zostaną następujące konkurencje: godz. 8 (17 według naszego czasu) kolarski wyścig szosowy; godz. 9 (18) dalszy ciąg pięcioboju, strzelanie z pistoletu; godz. 11 (20) zapasy grecko-rzymskie; 14.30 (23.30) przedbiegi 400 mtr., oszczep, trójskok; 15.30 (0.30) międzybiegi 80 mtr. płotki pań; 15.45 (0.45) finał biegu na 1500 mtr.; 16.00 (1.00) międzybiegi 400 mtr.; 16.30 (1.30) finał 80 mtr. płotki pań; 18 (3) zapasy grecko-rzymskie.

Aresztowanie pedla szkoły powsz. w Poznaniu

za nierząd, uprawiany z uczenicami

W ostatnim czasie napływały do władz śledczych w Poznaniu doniesienia na pedla XII szkoły powszechnej imienia H. Kołłataja na Wildzie, 42-letniego Augustyna Czajkowskiego (ul. Przemysłowa 4/5), o popełnianiu przez niego nierządzie z uczennicami wspomnianej szkoły. Jedną z zainteresowanych matek złożyła w III komisariacie P. P. na ul. Przemysłowej szczegółowe zeznania, następnie doniosł o tej sprawie również jeden z lekarzy, któremu przedstawiono 15-letnią byłą uczennicę szkoły w siódmym miesiącu ciąży.

Dochożenia wdrożone przez władze dały podstawę do aresztowania Czajkowskiego, który obecnie już siedzi w areszcie śledczym. Jako świadków w tej sprawie wezwano kilka

dziewcząt w wieku od 13 do 15 lat. Podobno zbrodniczy kasztelan szkoły dopuszczał się swych ohydnych występów bezkarnie od kilku lat.

Sprawa była przez długi czas ukrywaną wstydliwie tajemnicą zamieszanych w nią dziewcząt i wyszła na jaw przypadkowo przy sposobności pomawiania o nielegalne ojcostwo pewnego ucznia fryzjerskiego. Ofiarą zwyrodniałego pedla była w tym wypadku 15-letnia uczennica fryzjerska, poprzednio uczęszczająca do wspomnianej szkoły.

Obecnie władze prowadzą energiczne śledztwo. W rodzinach, z których dziewczęta uczęszczały do wspomnianej szkoły, panuje ogromne wzburzenie. (kl.)

Tragedja 50.000 robotników polskich w Belgji

Lille, 4. 8. (PAT). Pisma polskie w ptn. Francji, posiadające także w Belgji większą ilość abonentów ogłosiły gorący apel o pomoc doraźną dla robotników polskich w Belgji.

Według ankiety, przeprowadzonej przez jedno z pism, około 50.000 robotników polskich znajduje się w nader krytycznym położeniu wskutek kryzysu, panującego w przemyśle belgijskim.

Pożar browaru

Warszawa, 4. 8. (PAT). Na terenie fabrycznym Zjednoczonych Browarów Warszawskich Haberbusch i Schiele przy zbiegu ul. Ciepłej i Grzybowskiej powstał pożar w czasie prac remontowych od aparatu tlenowego. Po godzinie akcji ratunkowej straż pożarna ogień ugasiła. Z zabudowań pozostały gołe mury.

Śmierć na rogach rozszalałego buhaja

Wilno, 4. 8. (PAT). Ignacy Buko, przechodząc obok pastwiska we wsi Sałuskie, został napadnięty przez rozszalałego buhaja, który, porwawszy go na rogi, przeniósł go około 20 m., poczem rzucił na ziemię. Buko zmarł wkrótce potem.

Ujęcie mordercy narzeczonej

Kępno, 4. 8. (PAT). Przed niedawnym czasem zamordowana została przez uduśnienie w pobliżu Brzozy w pow. wieluńskim 17-letnia Kazimiera Michalczykówna.

szawie 8.90½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.70 zł., gotówka 208.50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.51 do 173.77 zł., gotówka 173.17 zł.

Urzędowa cedufa Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 4. 8. 1932.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza:	
1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.),	2) żyta pomorskiego 69.95 kg. (119.1 f. w. h.);
3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h.);	4) pszenicy pom. 74.35 kg. (116.4 f. w. h.);
5) jęczmienia poz. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.;	6) owsa poz. i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).
Ceny orientacyjne	
Zyto nowe, zdrowa suche	15,15— 15,65
Usposobienie spokojne.	
Pszenna nowa	19,00— 20,00
Usposobienie stałsze.	
Jęczmień 64—66 kg. nowy	17,00— 17,50
Jęczmień 68 kg. nowy	17,50— 18,50
Usposobienie spokojne.	
Owies stary	17,50— 18,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	27,00— 28,00
Usposobienie żywsze.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	35,00— 37,00
Usposobienie żywsze.	
Otręby żytnie	10,25— 10,50
Otręby pszenne	9,50— 10,50
Otręby pszenne (grube)	10,50— 11,50
Rzepak	26,00— 27,00
Rzepak zimowy	30,00— 32,00
Łubin niebieski	12,00— 13,00
Łubin żółty	16,00— 17,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 345 tonn, pszenicy 30 tonn, jęczmienia 45 tonn, owsa 30 tonn, mąki żytn. 30 tonn, otrąb żytn. 45 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 4. 8. 1932 r.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	359,35	360,25	358,45
Londyn	31,33—31,31	31,48	31,16
Nowy Jork			
czek	8,923	8,943	8,903
Nowy Jork			
kabel	8,928	8,948	8,908
Paryż	34,96	35,05	34,87
Praga	26,41	26,47	26,35
Szwajcaria	173,85	174,28	173,42
Berlin	212,25		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poz. bud.	34,75
4% poz. inw.	95,75 95,50
4% poz. dolarowa	48,75
7% poz. stabil.	48,50 49,25

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	70,00
-------------	-------

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1.000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 4. 8. 1932 r.

Pszennica march.	222,00—224,00
Tendencja mocniejsza.	
Zyto march.	163,00—165,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	159,00—171,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	164,00—169,00
Tendencja cicha.	
Mąka pszenna	29,00— 33,25
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia 70%	23,00— 25,00
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	11,25— 11,50
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	10,00— 10,25
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	17,00— 23,00
Groch drobny jadalny	21,00— 24,00
Groch pastewny	14,00— 17,50
Peluszka	16,00— 18,00
Bób	15,00— 17,00
Wyka	17,00— 19,00
Łubin żółty	16,00— 17,00
Kuchy linae	10,20— 10,40
Kuchy z orzecha ziemnego	11,20— 11,30
Kuchy mielone (maczka)	11,40— 11,50
Wytłoki suche paryt. Berlin	9,20— 9,60
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,40
Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,10
Ziemiaki jadalne białe	1,90— 2,10
Ziemiaki jadalne niebieskie odenwaldskie	2,00— 2,20
Ziemiaki jad. żółte, okrągłe	2,20— 2,40
Ziemiaki jad. żółte, długie	2,40— 2,60

Ogólna tendencja niejednolita.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa 3. 8. Zyto nowe 16— 16,50, pszenica jednolita stara 25— 25,50, stara zbierana 24— 24,50, owies jednolity stary 23— 24, stary zbierany 19— 20, jęczmień na kaszę 17— 17,50, zimowy 31, groch polny 27— 30, mąka pszenna luksusowa 43 do 48, otręby pszenne schale 13— 13,50, średnie 12— 12,50, żytnie 9½— 10. Usposobienie spokojne. Ogólny obrót 702 i pół tonny 425.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w War-

Przed utworzeniem nowego rządu w Rumunii

Bukareszt, w sierpniu. W sobotę, 30 lipca, zeszły się obie izby parlamentu rumuńskiego, aby wysłuchać mowy tronowej króla Karola, którą zagajone zostało nadzwyczajne posiedzenie nowego parlamentu. Oredzie króla tym razem było stosunkowo krótkie, co przypisać należy temu, że parlamentowi przedstawił się tylko wyborczy i tymczasowy rząd Wajdy-Woewoda.

Mowa tronowa przede wszystkim podkreśliła, że dzisiejszy sejm wyszedł z wyborów wolnych w zupełnej zgodzie z zasadami rumuńskiej konstytucji, czego dowodem, że wszystkie zorganizowane siły polityczne mają swych przedstawicieli w sejmie. Oredzie również stwierdza, że rząd pomimo swego przewidywanego charakteru rozwiązał niektóre ważne zadania i zwrócił się do Ligi Narodów o współpracę przy finansowej i gospodarczej odbudowie państwa. Plan rozwiązania dalszych głównych problemów przedłoży sejmowi rząd, który utworzony będzie po ukonstytuowaniu się izb ustawodawczych i po porozumieniu się z nimi. O ile chodzi o politykę zagraniczną, to król w swym oredziu zaznaczył, że stosunek Rumunii do wszystkich państw jest dobry i że zagraniczna polityka rumuńska opiera się na poszanowaniu traktatów i umiarkowaniu pokoju, jak również na szczerzej współpracy z Ligą Narodów. Oredzie apeluje do uczuć patriotycznych przedstawicieli ludu, od których naród oczekuje spełnienia i rozwiązania ważnych zadań.

Nadzwyczajne posiedzenie izb miało charakter uroczysty. Zgromadzeni posłowie i senatorowie zgotowali szczerą owację królowi, a potem posłowie większości urządzili wielką manifestację, — w chwili, kiedy na sali pojawił się przywódca partii narodowo - chłopskiej Juljusz Maniu. W uroczystym akcie otwarcia izby nie brali udziału przedstawiciele partii liberalnej, aby zaprotestować przeciwko temu, że po dymisji rządu misję utworzenia nowego gabinetu powierzono na nowo partii narodowo - chłopskiej, a nie liberalom. Posłowie i senatorowie liberalnej partii zgromadzili się w sekretarjacie swej partii, gdzie w tym samym czasie, kiedy w sejmie czytane było oredzie króla, Duca wygłosił ostrą mowę opozycyjną. Duca ostro krytykował partię narodowo-chłopską, której odmawiał autorytetu, jednolitości kierownictwa i wytykał brak programu. Oświadczył, że Rumu-

nja w dzisiejszych ciężkich czasach skazana jest na rządy tej partii, co jest niebezpiecznym dla państwa i tronu, a także niesprawiedliwością wobec partii liberalnej, która spełnia swe obowiązki wobec narodu i państwa. Manifestacja liberalów nie oznacza, jakoby partja ta nie chciała wziąć udziału w pracach nowego sejmu, przeciwnie, partja występować będzie opozycyjnie przy każdej sposobności. Zdaje się, że do akcji tej przyłączy się stosunkowo mała grupa awerskańskich posłów, bowiem już teraz prasa zapowiada konferencję Duci i marszałka Averescu.

Nowy rząd opierać się będzie o jedną partję narodowo - chłopską, ponieważ żadna inna nie chce się eksponować w koalicji tak, że nowy gabinet będzie właściwie dalszym ciągiem rządów dotychczasowych. W ostatnim tygodniu opinję publiczną najwięcej zajmuje kwestja przyszłego premiera. Partja narodowo - chłopska nalega obecnie na Jul. Maniu, aby powrócił na stanowisko przewodniczącego partji i aby objął prezydenturę nowego rządu, ponieważ przyczyną, dla których wycofał się swego czasu z życia politycznego, zostały usunięte, to znaczy przywrócony został system partyjny. Przyjaciele jego podkreślają, że w interesie partji i państwa leży, aby Maniu powrócił do życia politycznego. Maniu nawet został przyjęty na audjencji u króla, ale tam nie zapadła decyzja. Maniu zalecał, aby kierownictwo partji było w rękach Mihalacha i aby na czele rządu stał Waida, gdyż Mihalache nie chce objąć stanowiska premiera. Partja jednak nie ustaje w naleganiu na Maniu, a urzędujący wiceprezes partji złożył tę funkcję, w nadziei, że w ten sposób zmusi Maniu do powrotu.

Po uroczystym posiedzeniu parlamentu w sobotę znów otoczyli postawie dawnego prezesa partji i znów starali się go nakłonić do powrotu do życia politycznego, ale tenże oświadczył, że do życia politycznego wróci dopiero wówczas, kiedy sam uzna to za stosowne. Zdawało się, że już niezem nie da się skłonić p. Maniu do zmiany swego stanowiska, ale ostatecznie w niedzielę, dnia 31 lipca, na posiedzeniu centralnego zarządu partji ostatecznie dał się przekonać i objął przewodnictwo partji. Fakt ten odbija się naturalnie głośnie echem w opinii publicznej, bowiem jest to oznaka normalizowania się stosunków politycznych w Rumunii.

(Centropress.)

my sobie uświadomić ogromne znaczenie konferencji ottawskiej. Zostanie ona zakończona prawdopodobnie kompromisem, uwzględniającym interesy tak metropolji, jak i dominjów, a wyniki jej będą uzupełnieniem porozumienia z r. 1926, kiedy to uregulowane zostały stosunki polityczne pomiędzy Anglią a jej dominjami.

Równocześnie z zakończeniem konferencji ottawskiej wyjaśnione zostaną perspektywy światowej konferencji gospodarczej. Narazie grunt dla światowej konferencji gospodarczej nie jest bowiem dostatecznie przygotowany.

Dr. N. Z.

Po wyborach na Śląsku Opolskim

Już wybory do sejmu pruskiego z dn. 25 kwietnia rb. zaznaczyły się silnym spadkiem liczby głosów polskich. W całych Prusach listy polskie uzyskały wówczas 57.731 gł., podczas gdy w r. 1928 padło na nie jeszcze 75.805, a w r. 1930 — 75.149 gł. Wybory do Reichstagu, odbyte w ubiegłą niedzielę, przyniosły — jak już podkreślaliśmy — niebywałą do tej pory klęskę list polskich, które w całej Rzeszy Niemieckiej skupiły zaledwie 34.967 gł. W porównaniu do r. 1928 i 1930 oznacza to spadek o prawie 55 procent, w porównaniu do wyborów z dn. 25 kwietnia rb. (uwzględniając, że odbyły się one tylko na obszarze Prus) — o zgorą 40 procent.

Najdotkliwsze straty poniosła lista polska znów na Śląsku Opolskim.

Oto tabelka porównawcza głosów polskich (z powiatów Niemodlin, Grotków i Nysa) brak wyników, ale nie odgrywa to większej roli wobec minimalnej ilości Polaków w tych powiatach:

POWIATY:	Liczba głosów polskich			
	1928	1930	25.4.1932	31.7.1932
Powiaty miejskie				
Bytom	1 553	1 624	1 672	828
Gliwice	1 018	1 181	1 074	450
Zabrze	3 100	3 140	2 486	1 459
Nysa	7	13	7	
Opole	124	184	126	103
Racibórz	739	917	554	349
Powiaty wiejskie				
Bytom	3 496	3 508	2 785	1 396
Koźle	1 592	1 903	1 405	714
Niemodlin	89	84	49	
Gliwice	2 908	3 307	2 469	1 209
Grotków	14	5	8	
W. Strzelca	5 022	5 286	4 412	2 027
Dobrodzień	781	865	580	294
Kluczborek	131	97	81	41
Głubczyce	29	34	30	23
Nysa	20	16	12	
Prudnik	1 110	1 217	743	414
Opole	7 781	8 418	6 243	3 304
Racibórz	2 493	2 644	1 643	839
Olesno	2 299	2 567	1 664	851
Razem	34 306	37 012	28 043	14 534

Jak widać z tej tabelki, liczba głosów polskich na Śląsku Opolskim spadła w porównaniu z kwietniem r. b. o blisko połowę. Jest to strata nadzwyczaj bolesna, wywołana przede wszystkim terrorem bojówek hitlerowskich.

Pogłoski o odwołaniu posła Wysockiego

„Sanacyjny“ „Il. Kurjer Codzienny“ zamieszcza depezę z Berlina, donoszącą, jakoby w tamtejszych kołach dyplomatycznych rozeszły się pogłoski, iż poseł polski w Berlinie Alfred Wysocki opuścił ma stolicę Niemiec na znak protestu rządu polskiego z powodu nieuzyskania satysfakcji w związku z zachowaniem się niemieckiego charge d'affaires w Warszawie Rintelena.

Korespondent „I. K. C.“ określa te pogłoski jako o tyle nieścisłe, że tego rodzaju decyzja czynników rządu polskiego dotychczas nie zapadła.

Kara na bandytę warszawskiego

Warszawa, 4. 8. (PAT.) Przed sądem apelacyjnym w Warszawie stanął wczoraj Stanisław Maron, skazany w pierwszej instancji na 4 lata ciężkiego więzienia za to, że w chwili odczytywania wyroku w innej jego sprawie chwycił ze stołu sędziowskiego ciężki, metalowy krucyfik i rzucił go w kierunku głowy prokuratora Cybulskiego. Sąd apelacyjny uznał, że zamiar zabójstwa jest nieustalony i uchyliwszy poprzedni wyrok, skazał Marona na 2 lata więzienia, za czynne znieważenie osoby i miejsca urzędowego.

Maron był, jak wiadomo, twórcą bandy „à la Tasiemka“, która terrorizowała chłopów na kortach tenisowych, zmuszając ich do opłat, a nawet do oddawania wszystkich zarobków.

Upał i skwar nie dokuczają ci więcej, gdy orzezwia cię

»SUGUS« Pudetko 20 groszy

Pw 3 741-70.74

Ottawa a światowa konferencja gospodarcza

Oświadczenia, złożone na pierwszych posiedzeniach konferencji Imperjum Brytyjskiego w Ottawie, jasno nakreślają kierunek pracy konferencji. Obecnie można już z całą pewnością powiedzieć, że porzucono pierwotną myśl utworzenia jednego terytorjum celnego ze wszystkich posiadłości Wielkiej Brytanji. Z punktu widzenia innych państw, jak również ze względu na sytuację handlu światowego uważać to należy za fakt dodatni. Gdyby Anglja zdołała zaprowadzić „wolny handel“ pomiędzy wszystkimi częściami swego Imperjum i otoczyć je zarazem barjerą celną, oznaczałoby to nową falę protekcjonizmu i nową depresję gospodarki światowej.

Konferencja w Ottawie zaraz na początku uświadomiła sobie niemożliwość dalszego wewnętrznego obniżania taryfy celnej i odłączenia całego Imperjum Brytyjskiego od reszty świata przez wybudowanie barjer celnych. Dlatego za podstawę obrad wzięto inną zasadę: przy zachowaniu taryf celnych w Anglii i dominjach na dotychczasowej wysokości, ustanowić w stosunkach handlowych pomiędzy poszczególnymi dominjami i pomiędzy metropolją a dominjami uprzywilejowane taryfy celne (preferencje) albo kontyngenty. Przy takim rozwiązaniu osiągnąć można większy rozwój stosunków handlowych wewnątrz imperjum, bez zadawania ciosu stosunkom handlowym poszczególnych części Imperjum z resztą świata. Rozwiązanie takie jest o tyle poważne, że ostatnia statystyka handlu światowego wykazuje, iż z całego obrotu handlowego Imperjum Brytyjskiego przypada tylko 30 proc. na stosunki handlowe pomiędzy metropolją a dominjami, a 70 proc. na stosunki handlowe pomiędzy Imperjum Brytyjskiem a resztą państw.

Chociaż nie można oczekiwać, by konferencja w Ottawie postanowiła podnieść taryfy celne i odgradzić Im-

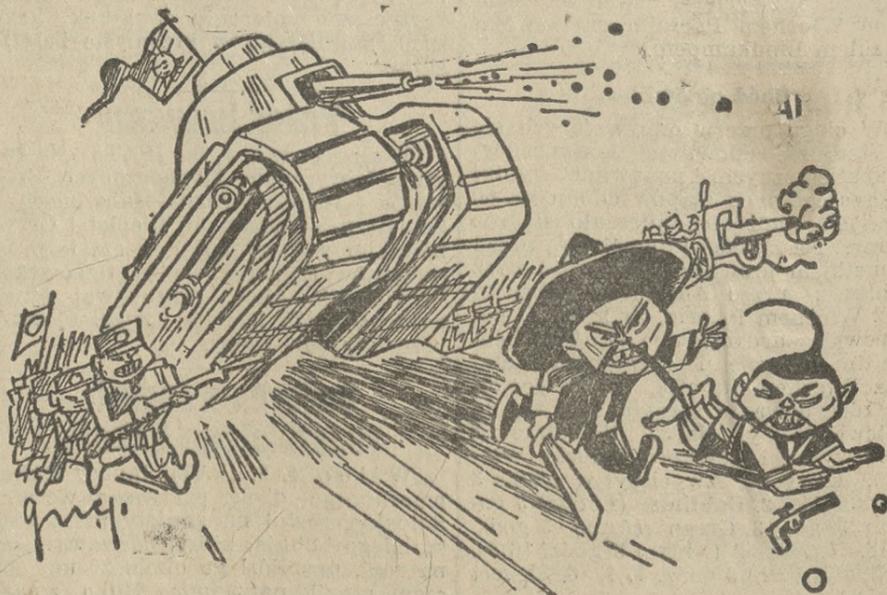
perjum Brytyjskie od reszty świata, to jednak w wielu państwach europejskich, jak i w Stanach Zjednoczonych oczekuje się wyników konferencji z wielkim napięciem. Zaprowadzenie wewnętrznych cel preferencyjnych lub ustanowienie kontyngentów dla towarów, idących z dominjów do Anglii i odwrotnie, dotknie niewątpliwie handel wielu państw i w krótkim czasie znacznie podniesie wewnętrzny obrót handlowy Imperjum kosztem obrotu z zagranicą. Wystarczy wskazać na najwymowniejsze przykłady: zboże, masło, drzewo. Jeśli Kanadzie przyzna się cła preferencyjne dla zboża, a Australji dla masła, nastąpi upadek angielskiego importu zboża z Stanów Zjednoczonych i masła z Danji i Holandji. Wzrost eksportu drzewa z Kanady do Anglii dotknie eksport sowiecki, który znów szukać będzie rynków zbytu w Europie, a temsamem zaostrzy się konkurencja na europejskich rynkach drzewnych. Takich przykładów można przytoczyć jeszcze więcej.

Pomimo jednak, że obrady konferencji ottawskiej — nie biorąc pod uwagę delegacji irlandzkiej — rozpoczęły się w atmosferze przyjaźni, to przecież nie można spodziewać się prędkiego ich zakończenia, ponieważ interesy metropolji i poszczególnych dominjów są więcej rozbieżne. Dlatego też nie można powiedzieć, jaki wpływ wywrze Ottawa na handel światowy i jakie stanowisko zajmie Anglja wobec umów handlowych, które po Ottawie trzeba będzie zawrzeć ze wszystkimi państwami w Europie, Ameryce i Azji na nowych podstawach.

Drugim zagadnieniem, będącym na porządku dziennym ottawskiej konferencji, jest kwestja walutowa. O ile można sądzić z początkowych rokowań w Ottawie, wyjaśnia się ostatecznie, jak Anglja w przyszłości zamierza postępować ze swoją walutą.

Rozpatrząwszy to wszystko, musi-

Japońskie komunikaty

W pogoni za dwoma chińskimi bandytami zajęliśmy nieoczekiwanie całą prowincję Wu-Szenk.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Stare Miasto

Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, 5 b. m. o godzinie 20-tej w salce p. Pohlowej. Referat wygłosi p. red. Tadeusz Powidzki. O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Bilans Banku Polskiego

Wzrost zadłużenia skarbu państwa w Banku Polskim

Ostatni bilans dochodowy Banku Polskiego na 31 lipca b. r. wykazuje wzrost pokrycia złotowo-dewizowego o 0,7 proc. Zapas złota wynosi obecnie 480,1 milj. zł, pieniądze zagranicznych zaliczonych do pokrycia 40,2 milj. zł. Obieg biletów 1,089,2 milj. zł (w poprzedniej dekadzie 1,040 milj.). Pokrycie obiegu wynosi 41,81 proc., a zatem o 1,81 proc. ponad statutowe minimum. Obieg bilonu wynosi 267,6 milj. czyli wzrost w ostatniej dekadzie o 12,8 milj. zł.

W ciągu lipca odpływ rezerw z Banku był mniejszy niż w poprzednich miesiącach. Gdy bowiem w czerwcu zapas złota w B. P. zmniejszył się o 70,6 milj. zł to w lipcu dalsze zmniejszenie wynosi tylko 4,1 milj. zł, nadto zaś w rezerwach zaliczonych do pokrycia nastąpiło zmniejszenie o 6 milj. zł tak, że łącznie pokrycie spa-

dło o 10,2 milj. zł. Stan kredytów natomiast udzielonych przez Bank zwiększył się o 7,1 milj. dochodząc do sumy 803 milj., zwiększył się mianowicie portfel wekslowy o 11 milj. zł, podczas gdy pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 3,4 milj.

Zadłużenie skarbu państwa w B. P. zwiększyło się w ciągu pierwszej dekady lipca o 20 milj. zł, dochodząc do sumy 70 milj. (Państwo może zadłużyć się w Banku Polskim do sumy 100 milj. zł.).

Wskutek tego, że natychmiast płatne zobowiązania Banku wzrosły w ciągu lipca o 25 milj. — natomiast zmniejszył się obieg pieniężny o 16 milj. oraz wobec nie tak wielkiego odpływu złota i dewiz, stopień pokrycia obniżył się o 1 proc., a to z 42,93 proc. do 41,81 proc., (1,81 proc. ponad ustawowe pokrycie).

Ci, co pragną zmiany polityki walutowej

Od dłuższego czasu toczyły się na łamach prasy rządowej znamienne dyskusja dokoła podstaw polskiej polityki walutowej. Rozważania na ten temat zapoczątkował w „Czasie” b. generalny referent budżetowy w Sejmie prof. Adam Krzyżanowski. Sens misternych, teoretycznych ujęć tematu był ten, że „rząd i Bank Polski znajdują względnie najlepsze czyli najmniej bolesne rozwiązanie sytuacji walutowej, jeżeli jasno uprzytomnią sobie wielkie niebezpieczeństwo ograniczeń dewizowych dalszego zadłużania się i dalszej sprzedaży złota”. Autor nawiązywał więc do niepokojącego odpływu złota z Banku Polskiego (z 555 milj. w dniu 31. V. b. r. na 489 milj. zł w dn. 30. VI.) oraz ograniczenia obrotu dewiz wyłącznie dla celów gospodarczych.

Ostatnio znowu w „Przeglądzie Gospodarczym”, organie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, prof. Krzyżanowski wrócił do tych spraw. Ujęcie zagadnienia jest pośrednie, bo poprzez analizę polityki walutowej

Anglii, Stanów Zjednoczonych i Rzeszy Niemieckiej.

Niemal równocześnie organ min. przemysłu i handlu, skarbu i rolnictwa — „Polska Gospodarcza” zajmuje się szeroko ewolucją poglądów na zasadę pokrycia emisji banknotów. Autor prowadzi wywody swoje do wniosku, że dokonywane się obecnie doniosły zwrot w kierunku zapewnienia obiegu pieniężnemu większej elastyczności. Wysoko procentowego pokrycia kruszczonego znaków obiegowych instytucji emisyjnych podniesiono po wojnie. Chodziło wtedy o wskrzeszenie zaufania. Banki biletowe zobowiązano również do pokrywania złotem natychmiast płatnych zobowiązań.

W miarę wzrastających trudności gospodarczych niektóre państwa zarzuciły tradycyjną politykę. Niemcy dopuścili do obniżenia pokrycia obiegu pieniężnego, Stany Zjednoczone A. P. stosują za pośrednictwem banków federalnych uelastyczniony obieg pieniądza. Coraz częściej powołują się przytem zainteresowani na opinię „delegacji złota” przy Lidze Narodów, która zaleciła przeprowadzenie oszczędności w użyciu złota drogą obniżenia

procentowego pokrycia złotem obiegu pieniężnego i natychmiast płatnych zobowiązań.

Notujemy te głosy jako znamienne dowody, po jakich torach kroczy w sprawie polityki walutowej myśl pewnych czynników obozu rządowego.

Kapłani katolicycy a Żydzi

(KAP) Żydowska Agencja Telegraficzna ogłasza: „W m. Michalovce (Słowacja) zmarł w tych dniach rzymsko-katolicki ksiądz kanonik Aleksander Oppitz. Zgon ks. Oppitza opłakiwany jest przez całą ludność żyd. w Słowacji. W ciężkiej dla Żydów godzinie znaleźli oni w nim szczerego przyjaciela, który nie zawahał się zaryzykować życie w obronie Żydów. W czasie walk wojsk czeskich z bolszewikami węgierskimi w r. 1919 czeskie władze wojskowe w charakterze zakładników aresztowały kilku mieszkańców m. Michalovce, w większości Żydów. Pewnej nocy niewykryty sprawca zastrzelił pewnego żołnierza czeskiego. Komendant obozu wydał rozkaz rozstrzelania zakładników. Deputacja miejscowej ludności z ks. Oppitzem na czele udała się wówczas do komendanta i w końcu ten ostatni zgodził się, iż rozstrzelaniu ulegnie tylko jeden z zakładników z losowania. Los padł na Żyda, niejakiego Mojżesza Deutscha. Ks. Oppitz wówczas powtórnie zwrócił się do komendanta obozu, błagając go o zaniechanie egzekucji. Ponieważ błagania te nie odniosły skutku, ksiądz w końcu zaofiarował samego siebie na rozstrzelanie zamiast niewinnego Żyda. Deutsch, twierdził ksiądz, jest ojcem rodziny i jest równie niewinny jak i ja, ja zaś nie mam dzieci i żadnych zobowiązań rodzinnych. Wzruszające te słowa i nieoczekiwana propozycja ubłagały komendanta obozu, który odwołał egzekucję. Ludność żydowska w Słowacji zachowała pamięć o tym szlachetnym czynie księdza Oppitza, który zjednał wdzięczność i miłość wszystkich Żydów tej prowincji”.

Inaczej jednak postępują Żydzi. Odwdzięczają się w ten sposób, że prasa żydowska stale zamieszcza ataki na chrześcijaństwo lub duchowieństwo katolickie. Celują w tem zwłaszcza pisma żargonowe w Warszawie. Ostatnio w związku z uroczystościami na Jasnej Górze „Folkszeitung” zamieściła artykuł szyderczy i znieważający uczucia katolickie.

Po zgonie ks. Seipla

Warszawa, 4. 8. (PAT). Z powodu zgonu b. kanclerza Austrii ks. Seipla poseł Rzplitej w Wiedniu p. Łukasiewicz złożył rządowi austriackiemu kondolencje w imieniu rządu polskiego.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— X. Y. Z. w Poznaniu. Dyrektor wydawnictwa wyjechał na urlop. Prosimy w sprawie listu z dnia 20 lipca porozumieć się zaraz z naczelnym redaktorem.

Janusz Kusociński zdobył w Los Angeles dla Polski pierwszy złoty medal olimpijski. Kusociński jest pierwszym zawodnikiem, który w ciągu 20 lat przerwał hegemonję Finów na tym dystansie

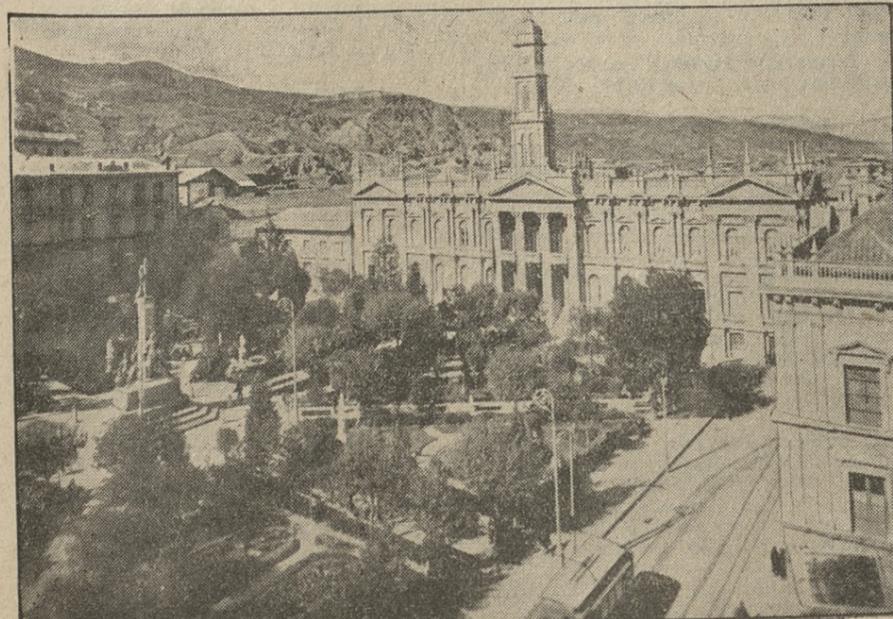

Copeland (Ameryka) zwyciężyła w rzucie dyskiem. W tej konkurencji największą naszą nadzieją była Wajsówna, która zajęła niestety dopiero trzecie miejsce.

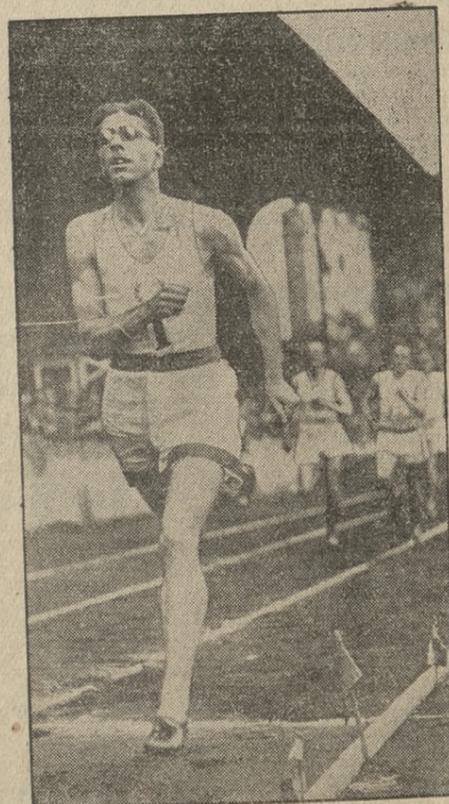
Mobilizacja - Boliwji i Paragwaju

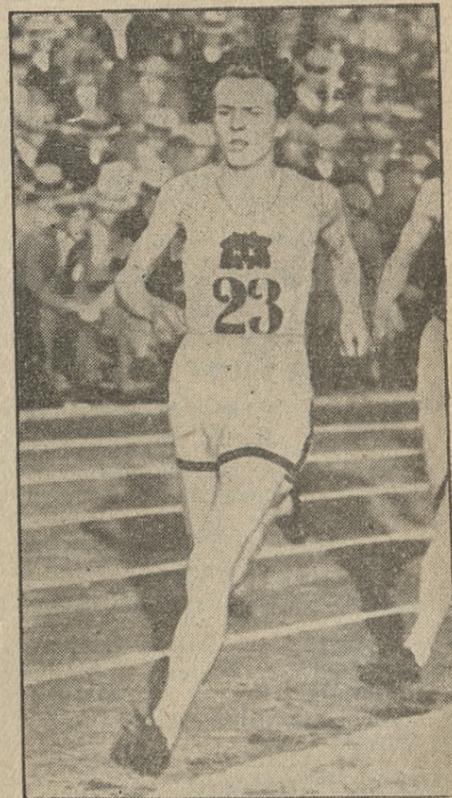
Wojska paragwajskie na ulicach stolicy Assomption.

Pałac parlamentu w La Paz, stolicy Boliwji.

Hampson (Anglja) zajął pierwsze miejsce w biegu na 800 mtr., ustanawiając nowy rekord świata w fenomenalnym czasie 1:49,8.

Iso Holo (Finlandja) ustanowił w Los Angeles nowy rekord olimpijski w biegu na 3000 mtr. z przeszkodami. W biegu na 10.000 mtr. uległ Iso Holo zdecydowanie naszej chlubie — Kusocińskiemu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Za przejechanie człowieka na śmierć

Epilog sądowy tragicznego wypadku na Moście Chwaliszewskim — Niefortunny szofer skazany na rok więzienia

Na wokandy sądu okręgowego w Poznaniu znalazła się wczoraj sprawa szofera Wacława Gałaski ze Środy. Stał on pod zarzutem przejechania na śmierć robotnika Siejaka.

Gałaska kierował autobusem, i w pobliżu mostu Chwaliszewskiego najechał na Siejaka tak fatalnie, że śmierć nastąpiła na miejscu. Naoczni świadkowie wydarzenia twierdzili, że winę ponosi tylko szofer, bowiem widzieli, jak koniecznie chciał wyprzedzić tramwaj i powózkę i w ten sposób wypadek stał się nieunikniony. Oskarżony o spowodowanie ciężkiego urazu cieleśnego z wynikiem śmiertelnym Gałaska, twierdził natomiast, że jechał

prawidłowo i wedle przepisów, a wypadku nie zdołał uniknąć, bo dopiero w ostatnim momencie spostrzegł Siejaka, który nawiął się na drodze przed autobusem zupełnie niespodziewanie. Według wywodów oskarżonego tragicznie zmarły sam zawinił wypadkiem. Twierdzenia oskarżonego były zupełnie sprzeczne z zeznaniami świadków. Po zamknięciu postępowania dowodowego prokurator domagał się ze względu na liczne nieszczęścia spowodowane przez lekkomyślność szoferów, surowego wymiaru kary. Sąd uznał winę Gałaski za udowodnioną i skazał go na rok więzienia. Zasądzony zamierza apelować. (z)

wynosi jednorazowo 20 zł. Celem szkoły jest przygotowanie licznych zastępów dziewcząt do wzorowego prowadzenia gospodarstwa kobiecego, pracy społecznej, oraz gruntownego pogłębienia wiadomości teoretycznych, tak bardzo potrzebnych — w dzisiejszych czasach zwłaszcza — każdej światłej kobiecie.

W Publicznej Szkole Dokszałcającej Zawodowej w Poznaniu odbyły się kursy zawodowe dla terminatorów, pozabawionych możliwości uczęszczania do szkół dokszałcających, a mianowicie od 4 do 16 lipca dwa kursy dla zawodów metalowych i dwa kursy dla zawodów drzewnych, od 18 do 30 lipca trzy kursy dla zawodów budowlanych, dwa kursy dla zawodów spożywczych i kurs dla zawodów przyrodziewczych. Kursistów z zawodu metalowego było 42, z zaw. drzewnego 41, z zaw. przyrodziewczego 27, z zaw. spożywczego 52, z zaw. budowlanego 58, razem 220. Zdało egzamin 214, a mianowicie: 30 kowali, 12 ślusarzy, 22 kolarzy, 12 stolarzy, 7 cieśli, 12 szewców, 6 siodlarzy, 8 krawców, 31 rzeźników, 17 piekarzy, 52 murarzy, 2 garnarczary, 1 malarz, 1 dekarz, 1 szklarz; 5 kursistów nie zdało egzaminu a jeden nie zgłosił się.

Od 4 do 16 lipca odbył się jeszcze kurs średni dla zawodów mieszanych; udział w tym kursie uprawnia terminatorów do wzięcia udziału w wyższym kursie zawodowym w przyszłym roku. Kursistów było 33.

Prócz tego odbywały się w dniach: 15 i 29 lipca r. b. egzaminy dla eksternów, którzy w kursach zawodowych udziału nie brali. Zdało egzamin 28 eksternów, a mianowicie: 2 ślusarzy, 1 kowal, 5 murarzy, 3 cieśli, 3 malarzy, 1 stolarz, 1 kolarz, 4 fryzjerów, 2 siodlarzy, 1 szewc, 1 krawiec, 2 rzeźników, 1 piekarz, 1 drukarz. Egzaminu nie zdało 8 eksternów.

Objaśnienia dotyczące opłacania składek do ubezpieczenia inwalidowego. Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu zwraca uwagę pp. pracodawców na prawidłowe unieważnianie znaczków inwalidowych, wlepionych do kart kwitowych. Według par. 1431 ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. muszą być znaczki unieważnione przez umieszczenie na każdym znaczku inwalidowym daty ostatniego czasokresu, za który znaczek został wlepiony. Ponieważ Ubezpieczalnia Krajowa nie uznaje znaczków inwalidowych z datami poprawionymi, winni zainteresowani w własnym interesie przed unieważnieniem znaczka ustalić dokładną datę, mającą być na znaczku umieszczoną, tem więcej, że par. 1497 ordynacji ubezpieczeniowej zawiera postanowienia karne w przypadkach świadomego użycia znaczków inwalidowych już raz unieważnionych.

Poza tem zwraca się uwagę pp. pracodawców na art. 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. „Prawo o wykroczeniach“ (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 572), który postanawia, że kto, kierując zakładem pracy, nie wpłaca do instytucji ubezpieczeń społecznych sum, potrąconych na rzecz tych instytucji przy wypłacie pracującym wynagrodzenia, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3000 zł.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Z kościoła Bożego Ciała. Stary mur okolicy kościoła Bożego Ciała, o-

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych naturalna woda gorzka Franciszka - Józefa zapewnia łagodne wypróżnienie bez nadwyżniania się. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 4 735

trzyma nadbudówkę z betonu i krat. Jednocześnie z tą pracą zostanie i główny portal od strony Wałów Jagielli przeistoczony w ten sposób, że kościół uzyska dwa wejścia. (we)

— * Prace asfaltowe. Ul. Raczyńskich zostaje asfaltowana na przestrzeni 180 metrów. Prace są już w pełnym biegu. (we)

— * Zdjęcie pomnika Mickiewicza przy kościele św. Marcina, które ostatnio umieściliśmy w „Kurjerze Poznańskim“ i „Ogólniku Wielkopolskim“, dokonała firma Foto - Express J. Majewski, Przeczni-ca nr. 7.

— * Ul. Zawady. Z powodu rozpoczęcia prac kanalizacyjnych, połączonych z wykopem przy ul. Zawady pomiędzy ul. projektowaną po południowej stronie toru kolejowego, a ul. Chlebowa, zamyka się z dniem 3 sierpnia na przeciąg 20 dni ulice Zawady i Chlebowa na wyżej wymienionym odcinku.

KRONIKA WYPADKÓW

— * Samobójstwo kobiety. W szpitalu miejskim w Poznaniu zmarła p. Bronisława Chociszewska z Poznania (ul. Wspólna 39). W dniu 31 lipca r. b., usiłując popełnić samobójstwo, zaczęła się ona gazem świetlnym. W stanie bardzo ciężkim przewieziono ją do szpitala miejskiego, gdzie w kilka dni uległa ciężkiemu zatruciu. Przyczyny rozpaczy kroku nie ustalono jeszcze. (kl)

— * Wyprawa złodziejska zakończyła się więzieniem. Dwaj przyjaciele Antoni Arlink i Stefan Tonder z Poznania odpowiadali w środę przed sądem za popełnioną kradzież. Sprawa była jasna — więc nie pozostało oskarżonym nic więcej, jak się przyznać, co też uczynili. — Sąd wymierzył Arlinkowi miesiąc więzienia, natomiast Tonder, który już kilka razy był karany, zasadzony został na 3 miesiące więzienia. Arlinkowi karę warunkowo odroczone. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * O podpalenie i oszustwo. Na wokandy sądu okręgowego w Poznaniu znalazła się w środę sprawa Józefa Wiśniewskiego z Kicina, który stanął pod ciężkim zarzutem podpalenia stodoły i dokonania w związku z tą zbrodnią oszustwa. Rozprawa natomiast ujawniła, że Wiśniewski doniósł Krajowemu Ubezpieczeniu Ogniemu w Poznaniu, iż w czasie pożaru jego stodoły spaliło się 34 wozy żyta wartości 2424 zł. Takie też zeznanie złożył likwidatorowi K. U. O. — Tymczasem dochodzenia ustaliły, iż spaliło się 12 wozów niemilconego żyta wartości 1502 zł. Wiśniewskiemu chodziło tylko o to, aby otrzymać 922 zł odszkodowania, co jednak mu się nie udało. Sąd wymierzył mu karę więzienia przez 1 miesiąc, przyczem karę tę warunkowo odroczył. (z)

Niedzielne złoty sokole

Przed złotami w Gnieźnie, Ostrowie i w Pniewach

W przyszłą niedzielę, 7 bm., odbędzie się trzy złoty sokole na terenie sokolej dzielnicy wielkopolskiej. Program zlotu w Gnieźnie, połączonego z akademją z okazji 45-lecia gniazda oraz pierwszej rocznicy śmierci zasłużonego prezesa śp. dr. Ignacego Trępińskiego.

Złot okręgu ostrowskiego odbędzie się w niedzielę na boisku gniazda w Krępie z następującym programem: godz. 6 próba ćwiczeń wolnych, godz. 10 uroczyste otwarcie zlotu, godz. 10,30 msza św. w kościele parafjalnym, godz. 12 defilada przed władzami na rynku i pochód ulicami: Wrocławską, Kolejową, Koszarową, Raszkową, Rynek, Kaliską na boisko. Po przerwie obiadowej odbędzie się o godz. 15 raport, po-czem rozpoczyna się ćwiczenia młodzieży męskiej i żeńskiej, ćwiczenia drużyn: wolne, lancami, ćwiczenia drużen, zawody lekkoatletyczne itd. Po popisach i zamknięciu zlotu odbędzie się zabawa na murawie.

W Pniewach odbędzie się w niedzielę złot okręgu łwóweckiego. Po generalnej próbie ćwiczeń o godz. 6 rano nastąpi o godz. 10,15 wymarsz do kościoła. Po nabożeństwie uroczyste otwarcie zlotu na rynku i przerwa obiadowa. O godz. 14 zbiórka na rynku przed lokalem dh. Bogusławskiego i wymarsz na boisko, gdzie od godz. 15 odbędzie się różne gry i zabawy oraz od godz. 16,30 popis. Od godz. 20,30 rozpocznie się zabawa taneczna na sali dh. Setkiewicza.

KALENDARZYK

Czwartek, 4 sierpnia 1932.

Słońce: wschód 4,17 — zachód 19,39 — długość dnia 15 godzin 22 min.

Księżyc: wschód 6,34 — zachód 20,33 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 16 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północno - zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 19 st. Cels., najniższa plus 14 st. Cels. Ilość opadu 51 mm.

Kal. rzk.: Dominik — jutro N. M. P. Snieżna.

Kal. słow.: Ostromir — jutro Stanisław.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,04 mtr.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka im. Marcinkowskiego, Al. Marcinkowskiego nr. 10. — Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka pod Opatrznością, Rynek Jeżycki.

Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Małeckiego 9.

Wilda: Apteka przy Bramie Wildeckiej, G. Wilda 3. — Apteka „Fortuna“, Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Nabożeństwo w kościele S. S. Karmelitanek Bosych (ul. Niegolewskich 23). W czwartek 4 bm. / o godz. 5 po południu nabożeństwo ku czci Najśw. Serca Jezusowego z kazaniem i wystawieniem Najśw. Sakramentu, jako przygotowanie

Najnowszy (32-gi) numer „Ilustracji Polskiej“ zawiera moc aktualności m. in.

Olimpiada rozpoczęta

Autentyczne zdjęcie z otwarcia największych igrzysk sportowych świata

Polacy wśród lodów biegun

Ciekawy opis polskiej wyprawy podbiegunowej, która wyruszyła na Wyspę Niedźwiedzią

Owce na hali

Pełen uroku feljeton o życiu naszych przepięknych gór Tatr.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiej kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych w kioskach dworcowych „Ruchu“ w księgarniach oraz w agenturach naszych Miesięczny abonament 1,50 zł. kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki. Egzemplarz okazowy bezpłatnie należy żądać wprost od administracji — Poznań, św. Marcin 70.)

do I. piątku. Po nabożeństwie słuchanie spowiedzi św. — W piątek 5 bm. jako w I. piątek miesiąca całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu. Msze św. o godz. 6,30, 7,30 i o 9. Po południu o godzinie 5 nabożeństwo ku czci Najśw. Serca Jezusowego, kazanie i repozycja.

OSOBISTE

— * Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom lekarza uzyskał p. Piotr Tadeusz Fenc z Sambora.

Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Edmund Alojzy Pyszczyczyński z Torunia.

Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno - politycznych uzyskał p. Marjan Krzyżaniak ze Starczanowa w wojew. poznańskim.

ZYCIE SOKOLE

— * Żeński Sokół Śródmieścia. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 5 bm. o godzinie 20 w salce posiedzeń, św. Marcin 65.

— * Tow. Gimn. „Sokół“ Poznań VI. Winiary. Zebranie plenarne w sobotę 6 bm. o godzinie 19,30 w szatni sokolej. Przybycie konieczne, sprawa wycieczki rodzinnej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Dla 100 000 Anglików, których jakoś nie widać. Pisz nam z miasta:

W tych dniach odebrałem z Gdyni widokówkę, wydaną przez „Photo - Plat“ w Warszawie, Długa 42, na której pod widokiem z ul. Portowej widnieją napisy: po prawej stronie „Gdynia“, a po lewej „Rue du Port“ i „Port Street“. Byłem bardzo zdziwiony, nie mogąc dopatrzeć się nazwy ulicy w polskim języku. Odbieram dużo widokówek z zagranicy, lecz na każdej zawsze była podana nazwa ulicy, placu lub budynku, na pierwszym miejscu w języku odnośnego kraju, a potem dopiero ewentualnie, jeżeli to była kartka z jakiegoś mniejszego państwa, również w którymś z języków obcych.

— Dyrekcja Żeńskiej Szkoły Gospodarczej W. I. R. w Nietążkowie (pow. Smigiel) przyjmuje już zgłoszenia na mający się rozpocząć we wrześniu nowy rok szkolny i udziela wszelkich informacji. Nauka trwa 11 miesięcy i jest bezpłatna; za utrzymanie w internacie szkolnym pobiera się tylko 35 zł mies., a wpisowe

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * Borek. (Zabawa Sokół.) W ub. niedzielę urządzili tutejsze gniazdo zabawę letnią, połączoną z ćwiczeniami, do których przyłączyli się gniazda z Pogorzeli i z Kozmina. Ćwiczenia wypadły bardzo udatnie. Obywatelstwo niestety nie dopisało.

— (Z Bractwa Kurkowego.) Dnia 14 i 15 bm. obchodzi Bractwo Kurkowe w Borku 75-letni jubileusz swego istnienia, połączony ze zjazdem okręgowym okręgu Leszno. Bractwo Kurkowe robi bardzo staranne przygotowania.

— (Jarmark.) Jarmark na konie i bydło odbędzie się w środę 10 bm. (bp.)

— * Jarocin. (Kradzież drobiu.) P. Szczepańskiemu Franciszkowi, kolejarzowi, przy ul. Moniuszki, skradli nieznanymi złościami 4 kury i królika.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Dnia 1 bm. o godzinie 18, zwoząc zboże z pola do stodoły, p. Szymon Andrzejewski, rolnik w Lubini Małej, spadł z wozu żniwnego. Nieszczęśliwy gospodarz przy wypadku zламаł kregosłup. Idąc obok wozu córka podniosła ojca i stwierdziła ku swemu przerażeniu, że już nie żył. Andrzejewski liczył lat 50 i osierocił liczną rodzinę. (ek)

— * Kiekrz - Psarskie. (Wieniec.) Tow. gimn. „Sokół“ urządzi 7 bm. na łące p. Kanskego przy nowej szkole „Wieniec“. O godzinie 12 objazd żniwiarzy a o godzinie 16 początek zabawy. Podczas zabawy różne niespodzianki, strzelanie do tarczy, poczta japońska, loteria fantowa, ognie sztuczne itd. Czysty zysk przeznacza się na budowę boiska w Kiekrzu.

— * Lasek pow. Poznań. („Wieniec“) Tow. Gimn. „Sokół“ w Lasku, urządzi w niedzielę 7 bm. w ogrodzie p. Roehlinga w Lasku staropolski „Wieniec“ z udziałem doborowej orkiestry i różnymi gram. Wyjazd wozów o godz. 12 przez miejscowości Lubań, Żabikowo, Wirki, Wiry i Lasek. Od godz. 15 koncert w ogrodzie. Występy o godz. 17,30 — 6 par krakowiaków, 6 par cyganów, rodzina żydowska oraz komicy i wiele innych niespodzianek. Wieczorem tańce na murawie przy rześcicie oświetlonym ogrodzie różnokolorowymi ogniami sztucznej i piękną dekoracją. W razie niepogody odbędzie się wieniec 15 b. m.

— * Międzychód. (S. M. P.) Stow. Młodz. Polskiej obchodzi w dn. 14 i 15 b. m. uroczystość 10-lecia swego istnienia i poświęcenia nowego sztandaru. Uroczystość tę S. M. P. urządzi na sali Niemieckiej p. Zikermann, chociaż mamy 3 sale właścicieli Polaków. (l)

— (Z życia harcerzy.) Międzychódzka drużyna harcerska wyjechała na 14-dniowy pobyt do Kruszowicy nad Goplem.

— (Kolonje letnie.) W szkołach przebywało od 4 tygodni 140 dzieci z Poznania i Bydgoszczy na wakacjach. W czwartek dzieci te opuściły nasze miasto, a na ich miejsce przybyły dzieci z Torunia i Bydgoszczy.

— (Osobiste.) Starosta p. Stanisław Zenkter rozpoczął 3 bm. czterotygodniowy urlop wypoczynkowy; zastępować go będzie referendarz ppłk. Kluska. — Komendant tutejszego posterunku st. przodownik Pulina został od 1 sierpnia r. b. przeniesiony do Bydgoszczy. P. P. cieszył się ogólną sympatją tut. obywatelstwa.

Obrzycko. (Z Sokoła.) Po 5-letniej przerwie powołano do życia towarzystwo „Sokół”. Organizacyjne zebranie zostało zwołane z inicjatywy byłych Sokółów do lokalu zebrań u p. Kasprzakowej. Zarząd ukonstytuował się następująco: prezes — druh Bruch Stanisław, sekretarz — druh Radomski Julian, skarbnik — druh Polcyn Nikodem, komendant — druh Badyński Celestyn. W poczet czynnych członków zadeklarowało się przeszło 20 członków. Nadmienić wypada, że towarzystwo jeszcze z dawniejszych czasów posiada piękny sztandar oraz wszelki sprzęt gimnastyczny. Ćwiczenia odbywają się co czwartek i uczęszczane są bardzo licznie.

(Tow. Powstańców i Wojaków.) Plenarne zebranie Tow. Powst. i Wojaków odbyło się 1 bm. pod przewodnictwem prezesa druha Br. Łukaszyka. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania przystąpiono do opracowania szczegółów, dotyczących zabawy letniej, mającej się odbyć w niedzielę dn. 7 bm. W komunikatach zarządu druha prezesa podał do wiadomości, że w dniu 14 bm. odbędzie się apel okręgowy Okręgu X. Tow. Powst. i Wojaków we Wronkach, apelując zarazem do gremjalnego wzięcia udziału. (O.X.)

Polajewo. (Z życia S. M. P.) Ub. niedzielę urządziło tutejsze Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej swą doroczną zabawę letnią w ogrodzie p. Zdanowskiej. Pomimo kryzysu zabawa udała się znakomicie, dzięki ofiarnej pracy nowoprzybyłego patrona ks. wikariusza Marjana Tomaszewskiego. Bawiono się ochotczo i spokojnie do godziny 1 w nocy; po odśpiewaniu pieśni „Wszystkie nasze dzienne sprawy” rozeszli się uczestnicy spokojnie do domu.

(Burza.) W dniu 1 sierpnia przeszła nad Polajewem i okolicą burza, która wyrządziła znaczne szkody w ogrodzie. Piorun uderzył w przewody elektryczne, powodując znaczne straty. W kilku miejscach zostały uszkodzone przewody telefoniczne. (obo)

Stęszew. (Nieszczęśliwy wypadek.) W fabryce „Płótno” Tow. Akc. podczas czyszczenia maszyn wpadł pod koło trybowe robotnik Hałas Jan z Stęsiewa i odniósł ciężkie obrażenia ciała. Rannego przewieziono do szpitala. Wina osób trzecich nie zachodzi. (z)

Września. (Postrzelenie brata.) W dniu 30 lipca bracia Mąkowscy Wojciech, Franciszek i Jan w Marzeninie powiatu wrzesińskiego, w czasie spacerki, pobili i zranili pociskiem z rewolweru swego brata Czesława Mąkowskiego Rannego przewieziono do szpitala. Sprawców ujęto i odstawiono do dyspozycji władz sądowych. (z)

Z Kaliskiego KONIN

Agentura „Kurjera Poznańskiego” mieści się

w Koninie przy ul. Zielonej 4

Zamówienia oraz przedpłatę na sierpień i dalsze miesiące prosimy skutecznie oddać tylko w wyżej wspomnianej agenturze, która przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych, bez żadnych dopłat.

Konin. (Niegodziwe dzieci.) W dniu 1 bm. mieszkaniec Konina Józef Buciak, zamieszkał przy ulicy Reformackiej, zgłosił się na posterunku P. P., wołając: „Panowie ratujcie, bo mnie dzieci chcą zabić!”. Z posterunku P. P. został wysłany post. Feliks Górski i udał się z Buciakiem do jego posiadłości. Przed wejściem na podwórze, ktoś z zebranego tłumu ostrzegał, żeby nie wchodzić, bo

Złodziej w opałach

Postrzelony śrutem, dostał się w ręce sprawiedliwości

Do zagrody owczarza Karola Sander w Polanowicach koło Kruszwicy w nieobecności właściciela włamał się złodziej. Wszedł do mieszkania i przewrócił wszystko, zebrał i spakował co najlepsze i wartościowsze rzeczy. Zanim jednak oddał się z łupem, wrócił p. Sander i rzucając się na niego, usiłował odebrać mu zdobyty łup i równocześnie unieszkodliwić opryszka. Gdy p. Sander miał już doprowadzić złodzieja na policję, tenże wyrwał mu się i rzucił się do ucieczki. Sposztał to gajowy p. Franciszek Biskupski i udał się za nim w pogoń. Gajowy wezwał uciekającego do zatrzymania się. Wezwanie to jednak nie skutkowało, szybko złodziej był coraz dalej. Wówczas gajowy strzelił do niego dwa razy. Obydwa strzały były celne. Ranny złodziej w ten sposób dostał się w ręce sprawiedliwości. Rany nie były poważne, bo zadane śrutem z dużej odległości. Po przeprowadzeniu dochodzeń okazało się, że złodziej przybył aż z województwa krakowskiego. Był to niejakiś

Stanisław Świder już kilkakrotnie karany za kradzieże i włamania, pochodzący z Golezowa w Małopolsce. Świder został oddany władzom sądowym. (jot)

Życie dwu osób ocalone

Dzielny czyn zdecydowanego strażaka

Z Konina donosi nam (fk): Dnia 2 b. m., o godz. 10 rano, członek czynny Ochotniczej Straży Pożarnej w Koninie, p. Stanisław Zwoliński, przechodząc ulicą 3 Maja, zauważył wydobywający się z suterenu domu p. Matuszkiewicza dym.

P. Zwoliński nie zastanawiał się długo, lecz po wybieciu szyby w oknie wszedł do suterenu. Tam na podłodze obok pieca była duża ilość wiorów, które zapaliły się od pieca. Właściciel mieszkania, stolarz Józef Olaszek, spał ze swoim półtorarocznym synkiem

Marjanem na łóżku i wskutek nagromadzenia się w pokoju kłębow dymu, utracił już przytomność.

Zwoliński uratował najpierw dziecko i wyniósł je z suterenu, a następnie wyprowadził z niej również właściciela mieszkania, ratując w ten sposób dwie osoby od strasznej śmierci.

Zaznaczyć należy, że konińska Ochotnicza Straż Pożarna już w drugim wypadku zdobyła oznakę dla członka swego za uratowanie życia.

Z plaży nad Bocianką

W orzeźwiającej kąpiel.

Posiłek po wyczynach pływackich.

zabija. Post. Górski wszedł pierwszy na podwórze, na którym było bardzo ciemno i został zaatakowany przez kilku mężczyzn i kobiet kłonicami i dragami, w wyniku czego ma pokaleczoną głowę. Broniąc się pałką gumową, posterunkowy wycofał się na ulicę. W bóje tej został ciężko ranny w głowę 22-letni syn Bucia, Bolesław, którego w stanie nieprzytomnym przewieziono do miejscowego szpitala. Zaznaczyć należy, że synowie Bucia są znanymi awanturnikami na terenie Konina.

Turek. (Trup w stawie.) W sobotę w godzinach porannych chłopcy, łowiący ryby w stawie przy ul. Kolskiej, spostrzegli trupa w wodzie, o czym zawiadomili posterunek policji. Po wydobyciu zwłok rozpoznano, że jest to Pelagja Stasecka, 17-letnia dziewczyna, zamieszkała przy ul. Uniżowskiej, która wyszła z domu w piątek wieczorem rzekomo do swej koleżanki

(Z Koła Turkowian w Ameryce.) Rodacy z Turka za oceanem nie zapomnieli o swym rodzinnym mieście i okolicy. W kwietniu rb. emigranci z miasta Turka urządzili wieczornicę w Domu Narodowym w Nowym Jorku, na którą przybyło blisko 300 osób, byłych mieszkańców Turka i okolicy. Bawili się ochotczo, a dochód z imprezy przeznaczyci na cele dobroczynne w sposób następujący: na urządzenie ochronki dla biednych dzieci w Ameryce 10 dolarów, na robotnika polskiego w Ameryce 10 dolarów i dla biednych dzieci miasta Turka 10 dolarów.

(Pożar.) Przy ul. Uniżowskiej w posesji Wiznerów wybuchł w nocy pożar. Palily się drewniane szopy. Wobec szybkiej pomocy mieszkańców zdołano ogień ugasić bez większych strat. Ogień został podłożony w narożniku, pakunkiem słomy i gałganów. Podpalaczy dotychczas nie wykryto. (td)

Z Pomorza

Grudziądz. (Usiłowane samobójstwo.) Sprzedawaczka Justyna Jaśkiewiczówna, która z dniem 1 bm. opuściła miała zajmowane dotychczas stanowisko w pewnym interesie masarskim, wypita z rozpaczcy w zamiar samobójczym większą dawkę esencji octowej. Ciężko chora odwieziona do szpitala miejskiego, gdzie udzielono jej pierwszej pomocy.

Jeszcze w sprawie strajku rzeźników bydgoskich

Bydgoszcz, 3 sierpnia.

Dowiadujemy się, że strajk rzeźników bydgoskich trwa w dalszym ciągu. Rzeźnicy nie przywożą ani jednej sztuki do uboju do rzeźni miejskiej, zdarzają się natomiast liczne wpadki bicia bydła na prowincji. Obecnie szeroko omawia się sprawę, kto spowodował 100-procentową podwyżkę cen uboju.

W tej sprawie „Gazeta Bydgoska” pisze, co następuje:

Wiemy, że magistrat na wniosek prezydenta Chmielarskiego, jako prezesa komitetu dla spraw bezrobocia, uchwalił taką podwyżkę, ale rada miejska kategorycznie tę podwyżkę odrzuciła. Przeciwnikowi magistratu wypowiedziało się co najmniej dwie trzecie, jeśli nie trzy czwarte członków rady. Magistrat zażądał wyboru komisji

Tezew. (Z Bractwa Kurkowego.) Z okazji 400-letniego istnienia Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Tezewie odbędzie się w dniach 14 i 15 bm. pierwsze strzelanie okręgowe Zjednoczonych Kurkowych Bractw Strzeleckich R. P. okręgu bałtyckiego. Tak samo odbędzie się w Tezewie strzelanie okręgowe o godność króla i 2 rycerzy okręgu. We wtorek dnia 16 bm. nastąpi strzelanie członków tezewskiego Bractwa Kurkowego o godność króla.

(Otwarcie nowego kina.) Drugie kino w naszym mieście, które przez dłuższy czas było zamknięte, z początkiem tegoż miesiąca zostało znowu otwarte. Na premierowe przedstawienie dyrekcja kina „Światowid” wystawiła polski film p. t. „Rok 1914” (ds)

Ordynacja pod kuratelą

Ordynat zagranicą

Z Ostrowa donosi korespondent (n): Nad majątkiem rodzinnym ksiądz Radziwiłł na Przygodzicach ustanowioną została sądownie kuratela. Zarząd majątku powierzony został kuratorowi p. dr. Józefowi Matzko w Poznaniu, jako kuratorowi. Generalnym dyrektorem ordynacji przygodzickiej zamianowanym został p. Alfons Kozieł-Poklewski.

Obecny dziedzic majątku, Michał książę Radziwiłł, opuścił swą siedzibę w Antoninie i wyjechał zagranicę.

Śmiertelna jazda „na gapę”

Tragicznie zmarłego nie rozpoznano dotąd

Ze Zbąszynia donosi (z):

W sobotę późnym wieczorem znaleźli ludzie powracający z zebrania Stronictwa Narodowego, w pobliżu dworca, niedaleko hotelu p. Rybickiego, nieznanego mężczyznę, leżącego na ulicy bez przytomności, z obwiązaną głową. Przechodnie zajęli się nieszczęśliwym i przenieśli go do miejskiego szpitala. Żadnych papierów legitymacyjnych nieszczęśliwy przy sobie nie miał i dlatego nie można było stwierdzić, czy jest to ktoś z miasta. Był to młody człowiek w wieku około lat 25.

Zrazu przypuszczano, że był on ofiarą napadu lub bójk, jednakże później za pomocą przygodnych świadków stwierdzono, że przyjechał on bez biletu pociągami wieczornym do Zbąszynia, a z obawy przed wykryciem wyskoczył przed stacją z pociągu, przy czym uderzył głową o zapórę, znajdującą się w pobliżu hotelu p. Rybickiego. Nieszczęśliwy uszedł jeszcze kilka kroków, obwiązał sobie głowę i upadł nieprzytomny. Tragicznie zmarły już nie odzyskał przytomności i w szpitalu zmarł, tak, że dotąd personalja jego nie są ustalone. Stwierdzono tylko, że jest katolikiem.

uzgadniającej, delegując do niej trzech swoich przedstawicieli, którzy niewątpliwie bronili, bo musieli bronić tezy magistratu, to jest konieczności wprowadzenia podwyżki. Rada miejska wysłała do tej komisji czterech radnych: pp. Podgórskiego (B. W. B.), Sokołowskiego (NPR.), Tłaczalę (PPS.) i Wencła (Ch. D.). Co radni powinni byli bronić tezy rady miejskiej, czyli głosować w komisji uzgadniającej przeciwko podwyżce cen uboju.

Zasada w komisjach uzgadniających jest taka, że w razie chociaż jednego sprzeciwu wniosek magistratu musiałby przapaść i podwyżka nie mogłaby być wprowadzona w życie.

Jak więc stać się mogło, że wniosek magistratu uzyskał aprobatę komisji?

Widocznie przedstawiciele rady miejskiej głosowali jednomyślnie z członkami magistratu za wnioskiem o podwyżkę cen uboju.

I mówią w mieście, że stało się to tak: Dwóch członków rady miejskiej nie przyszło na posiedzenie komisji; woleli, aby ta drażliwa sprawa rozstrzygnęła się pod ich nieobecność. Aż dwaj, którzy przybyli na posiedzenie, głosowali wbrew woli rady miejskiej za wnioskiem magistratu. I mówią, że byli to przedstawiciele klubów Ch. D. i N. P. R.

Im więc zawdzięczają obywatele, że cierpią dzisiaj na brak mięsa. Im zawdzięcza miasto, że traci codziennie kilka tysięcy złotych przez niewpływanie opłat za ubój bydła, bo uboju w rzeźni miejskiej niema.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

DNI WYSPIAŃSKIEGO W KRAKOWIE

Pisząc nam z Krakowa: Nasze miasto uczci rocznicę Wyspiańskiego (25-lecie zgonu) chyba najuroczystej z całej Polski, jak przystało na Kraków, gdzie genialny pisarz-malarz spędził całe życie i całą twórczość wypowiedział. Jak donosilem w swoim czasie, powstał u nas komitet tego obchodu, utworzony pod egidą prezydium miasta przez cały świat naukowy, literacki i artystyczny. Na czele stoi prof. U. J. dr. Julian Nowak, znawca i wielbiciel Wyspiańskiego, oraz — o czym za Krakowem może nie wiadomo — szczęśliwy posiadacz wspaniałej kolekcji dzieł plastycznych wielkiego twórcy.

Teraz komitet ustalił już datę obchodu, a raczej daty, gdyż uroczystości zajmie trzy dni. Wyznaczono je na 26, 27 i 28 listopada. Szczegóły będą niedługo podane do wiadomości publicznej. Już dzisiaj można mieć pewność, że obchód ten przypomni swoją wspaniałością podobne wielkie dni Krakowa z czasów przedwojennych. Inna rzecz, iż dzisiaj nie można już spodziewać się takiego zjazdu z innych dzielnic, jak bywało wtedy, kiedy Kraków dla obu pozostałych zaborów był jakby oazą uczucia i myśli polskiej: miejscem, gdzie można się było „nadyszeć Ojczyznę”. Warszawa, oraz stolice dzielnicowe urządziły u siebie własne uroczystości ku czci Wyspiańskiego, niczym już nie skrepowane. Krakowska będzie zapewne najwspanialszą, lecz nie jedyną. (kt)

NAUKA

Kongres spinozański. Dla uczczenia 300-lecia narodzin Spinozy odbędzie się w Hadze kongres filozofów w dniach od 5 do 10 września r. b. Obrady będą się toczyły w domu Spinozy. Zapowiedzieli przyjazd i przemówienia liczni uczeni zagraniczni, jak sir Frederick Pollock z Londynu, Jose Ortega y Gasset z Madrytu, Stephan S. Wise z Nowego Jorku i in.

MUZYKA

„Dni Szopenowskie” i Paderewski. W jesieni odbędą się w całej Polsce, jak wiadomo „Dni szopenowskie”, poświęcone Chopinowi. Komitet centralny w Warszawie zwrócił się do Paderewskiego z prośbą o objęcie protektoratu. Paderewski zgodził się i odpowiedź przychylną zakomunikował przez swego sekretarza Strakacza, który temi dniami bawił w Warszawie.

„Chopin” po niemiecku. Praca prof. L. Binental z Warszawy, zawierająca dokumenty i pamiętki chopinowskie (zdawaliśmy z niej swego czasu sprawę) ukazała się po niemiecku. Przetłumaczył ją dr. A. Guttry, nakład objęła firma muzyczna Lipska Breitkopf i Haertel.

POLONICA WŁOSKIE

Prof. Chrzanowski po włosku. Przepiękny odczyt prof. Chrzanowskiego „Czem był Wirgiliusz dla Polaków po utracie niepodległości?” wygłoszony w Krakowie w r. 1915 i w tymże roku wydany, w okresie wielkich uroczystości, urządzonych w świecie łacińskim ku czci twórcy Eneidy, ukazał się też w języku włoskim w periodyku „Eos” XXXIII i w osobnej odbitce (Lwów 1931). Autor wprowadził tu pewne skrót i zmiany a między innymi z jakąż głęboką radością odmiennie mu przyszło końcowe zdania odczytu, pełne nadziei w odzyskanie niepodległości na sąd stwierdzający „że nasze cierpienia i ofiary nie tylko były ciężką pracą, ale i radosnym plonem żniwa narodowego” i że wspaniały wiersz Wirgiliusza „Tanta molis erat...” dziś odbrzmiewa nam w duszy już nie słowami nadziei, ale echemi żywej, dotykającej rzeczywistości: „Takim to ogromem trudów stanęła nowa Polska”. Dobrze się stało, że ten cenny szkic prof. Chrzanowskiego w swej nowej szacie dojdzie do rąk Włochów. Stwierdza on bowiem dobitnie i wymownie nasze dawne i głębokie związki z największym rzymskim poetą. (P.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Gniazdo sieroce w Kaliskim. Kiedy podczas wojny bolszewickiej w 1920 r. został zagrożony Białystok, gdzie był punkt zborny dla sierot po „repatrantach”, ofiarował dla nich gościnę w Liskowie pod Kaliszem, ówczesny poseł na Sejm, a miejscowy proboszcz ks. Błaziński. Początkowo dzieci były umieszczone w namiotach, później wybudowano odpowiednie domy mieszkalne i szkolne. Dziś owo gniazdo sieroce im. św. Wacława przegarnia sieroty nie tylko po repatrantach, ale wogóle pozbawione opieki przedewszystkiem z terenów ziem Kaliskiej. Dzieci otrzymują tutaj wykształcenie podstawowe i zawodowe, pobierając je w odnośnych miejscowych zakładach i warsztatach „Gniazda”. Przez 10 lat istnienia przygotowało Gniazdo do życia 78 chłopców i 73 dziewczęta. Wszyscy oni poszli bądź na posady biurowe, bądź nauczycielskie w szkołach ludowych, bądź do rzemiosła. O założeniu i dziejach tej instytucji mówi p. Wacław Karczewski w broszurze pt. „Gniazdo sieroce”, wydanej teraz dopiero, choć na okładce jako rok wydania figuruje 1931. (J. S.)

„WSIEM, WSIEM, WSIEM!!!“

Warszawa, 2 sierpnia.

Niemalą sensacją wywołało w sferach artystycznych całego świata rozstrzygnięcie konkursu międzynarodowego na projekt „Pałacu Sowietów” w Moskwie. Sensację, niepozbawioną pikanterji, stanowił fakt, że wyróżniono projekt Polaka, arch. J. W. Żółtowskiego, stale zresztą przebywającego w Rosji, człowieka, że się tak wyrażę „starej daty”.

Sprawa ta nie interesowała czytelników naszego „Działu” bezpośrednio, więc nie wracałbym do niej, gdyby nie opublikowane świeżo w warszawskiej „Architekturze i Budownictwie” (zeszyt 7) komentarze owego konkursu, zamieszczone w oficjalnym sprawozdaniu sekretarza odpowiedzialnego Komisji Ekspertyzy Technicznej projektów Pałacu Sowietów inż. N. P. Zapletina. Rzecz została spolszczona przez red. S. Woźnickiego.

Sprawozdanie to, podaje szczegółowy opis projektów, wśród których znajdują się prace autorów o rozgłosie światowym z Le Corbusierem na czele. Ale stokroć ciekawszemu od zagłębiania się w drobiazgowy opis, będzie wyczytanie się w ton zasadniczy, ów „tokl pryncypjalny”, tak znamienne dla duszy rosyjskiej wogóle, a sowieckiej w szczególności.

Wsiem! Wsiem! Wsiem! Obwieściła się z patosem, że:

Monumentalność, prostota, jednolitość i wdzięki ukształtowania architektonicznego P. S. powinny odzwierciedlać wielkość naszego (sowieckiego) budownictwa.

Zaraz potem dyrektywa:

Nie przesadzając jakiegos stylu określonego, poszukiwania mają być prowadzone w kierunku jak nowych, tak i najlepszych wzorów architektury klasycznej, przy jednoczesnym oparciu się na współczesnych zdobyczach techniki architektonicznej - budowlanej.

Czytamy i przecieramy oczy. Jakto, takie słowa w oficjalnym druku sowieckim? Architektura klasyczna i zarazem styl proletariacki, to naprawdę coś nowego, tembardziej nowego, że w parę dni po ogłoszeniu sprawozdania z którego wzięto powyższą cytację, ukazał się w „Izwestjach” artykuł A. Tołstoja, tłumaczony dla szerokiach mas przyczyny zamierzonego przez rząd zwrotu w architekturze. Obszerny ten artykuł, zatytułowany „W poszukiwaniu monumentalności”, wyjaśnia nam, co rozumieć należy pod pojęciem architektury klasycznej na użytek stylu proletariackiego:

„Jedynie w Grecji, jako główny czynnik twórczości artysty hellenickiego, odnajdujemy nie ideę niemożliwej władzy, zamknięcia i wspaniałości przytłaczającej, jak w Egipcie, lecz ideę powszechności, otwartości, triumfu umysłu ludzkiego, w namiętnościach zrównoważonego i organizującego chaos przyrody...”

„Powstają kształty z których korzysta się po dziś dzień. Ciężka, gniołca kolumnada i piwniczny półmrok mistycznej świątyni egipskiej, zmienia się w otwarty dla wszystkich spojrz, wiatrów i słońca, biały, marmurowy Partenon. Uczucie zadowolenia harmonijnego, wzniosłego pokoju, dostępności i jasności ognia na widok tych lekkich kolumn, podtrzymujących racjonalnego kształtu dach w wizerunkami bohaterów i bogów. Idea jest jasna: umysł ludzki — jest twórcą wszystkiego, co istnieje — umiarkowanie harmonijne — jest najwyższym prawem estetycznym, któremu podlegają nawet mieszkańcy niebios sprowadzeni z obłoków na fryzy i frontony gmachu.

Wygłosiwszy patetyczną tyradę na cześć Grecji, pisze dalej Tołstoj o Rzymie, dołączając porcyjkę wiecowych argumentów:

„Charakter otwarty, demokratyczny form hellenickich, przechodzi do Rzymu i rozwija się w spanyale budownictwo... Masy obywateli rzymskich zmieniają się w... proletarijusz (!) (autor nadmieniam, że w zrozumieniu antycznym), żyjących na koszt państwa, i którzy żądają chleba i igrzysk... Oni — to milion estetycznie wymagających widzów, zasiadających w krzesłach światowego cyrku. Dla nich rząd wznosi olbrzymie gmachy publiczne, cyrki, teatr, stadiony, place. Rzym — eksploatator kolektyny w nę połowy ludzkości — jest pełen pychy i wspaniałości... Ręką wielkości wykreślone są łuki jego cyrków i akweduktów.

W dalszym ciągu autor wyjaśnia, że wprowadzicie Renesans dokonał „przełomu” architektonicznego kultury starego Rzymu, lecz uczyniono to

na użytek „wrogich nam klas”, niepodobna jednak uznać tego za powód dostateczny, ażeby odwrócić się od architektury klasycznej (rzymskiej), która jest nam (sowiecom) bliższa, niż każda inna, bo szereg jej elementów „uzgadnia się z naszymi żądaniami”.

„Jej otwartość, jej przeznaczenie — dla mas, impuls wspaniałości, — nie grożącej i przyniatającej, — lecz jako wyraz wszechświatowości, — wszystko to nie może być nie przejęte przez nasze budownictwo... (!)

Nie można się oprzeć dziwnemu wrażeniu, zwłaszcza po ostatnim tak charakterystycznym podwójnym przeczeniu. Nie może być nieprzyjęte!! Słowa te łączą się z enuncjacją oficjalną wyżej wspomnianego sprawozdania, gdzie w rozdziale zatytułowanym „O krytyczne przyswojenie dziedzictwa architektonicznego” powiedziano wyraźnie:

Architektoniczny i artystyczny wyraz P. S. powinien być osiągnięty drogą krytycznego przejścia dziedzictwa architektonicznego w związku z potrzebami, jakie dyktuje obecna treść naszego kraju. Dlatego też próby wyzyskania wielkich osiągnięć kultury i architektury przeszłości nie powinny spotkać się z potępieniem ze strony architektów sowieckich.

„Jesteśmy za przyswojeniem krytycznym i przepracowaniem wartości kulturalnych całej poprzedniej historii ludzkości; jesteśmy za nauką u mistrzów...”

W warszawskim „Qui Pro Quo”, zwanem potocznie „pocziwą starą budą”, opowiadano takie zdarzenie:

Do małej wysepki amerykańskiej podpływa łódka. Oczekuje jej na brzegu grupka zdenerwowanych krajowców.

Zawiązuje się rozmowa z marynarzami.

— Czy panowie jesteście z tego okrętu, który widać tam daleko?

— Tak jest.

— Czy ten statek należy do p. Krzysztofa Kolumba?

— Tak jest.

— Viva! Jesteśmy odkryci!!

Dr. Lech Niemojewski.

Nowa grupa plastyków. Ze Lwowa piszą nam: Na wystawie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych zaprezentowało się nowe ugrupowanie plastyków, noszące nazwę „Młoda Generacja” i zapoczątkowane ze Lwowa. Nie jest ta generacja tak zupełnie młodą bo liczy wielu starszych i już znanych artystów, którzy należą do innych zreształ, jak prof. Kowarski z Warszawy (doniedawna w Krakowie), jak Andrzej Pronaszko, dr. Chwistek, znany teoretyk formizmu i zarazem profesor matematyki na Uniwersytecie naszym, jak Tytus Czyżewski, również znany oddawna formista, Zbigniew Pronaszko (z Krakowa), Tymon Niesiołowski, Dołycki i Lam (z Poznania) nagrodzony świeżo w Łodzi skrajnie radykalny Strzeżmiński i in. Nie brak młodszych oraz najmłodszych, ci jednak przeważnie kroczą ścieżkami nowatorstwa dawno wydeptanymi przez starszych. Trudno dopatrzeć się w tej wystawie jakiegos hasła, któreby łączyło zrzeszonych w „Młodej Generacji” plastyków. Zdawałoby się, że niektórzy reprezentują najnowszy zwrot od kompozycji i linearności ku barwie, lecz nie występuje on dość mocno. Nowa grupa będzie musiała się jaśniej wylęgitymować, jeżeli zechce uzasadnić swą rację bytu między innymi już istniejącymi zrzeszeniami. (lk)

Odnaczenie artysty. Władysław Skoczyła, wybitny artysta - malarz, został obrany członkiem jugosłowiańskiej Akademji Sztuk i Nauk w Zagrzebiu.

W najbliższym dziale:

WIEDENSKA DEFILADA

NAJNOWSZEJ MUZYKI

przez

dr. Stefanję Łobaczewską

Pisma nadesłane

„Ogródek Działkowy”. Nr. 3. Treść: A. Zaleski: „Ogródki działkowe dla bezrobotnych”. — Dr. A. Kłes: „Jazny jako środek leczniczy”. — Inż. Kasprzewicz: „Mączniak rzekomy i mączniak prawdziwy na winorośli”. — S. Thyse: „Różne pnące”. — Z. Makowski: „Uszczekiwanie winorośli”. — M. Fiszotr: „Budżet rozchodowy ogródka działkowego”. — Z. D.: „Cebula”. — B. Chacharowski: „Użytkowość mięsa króliczego”. — Z. żalobnej karty. — Ruch w Związku. — Przypomnienia na czerwiec — lipiec. — Pytania i odpowiedzi. — Z piśmiennictwa. — Adr. Red. Poznań, Skryta 14 m.

WIEDZA I ŻYCIE

W NIEMCZECH O POZNAŃSKIEJ BIBLIOTECE UNIWERSYTECKIEJ

W miesięczniku bibliotekarskim niemieckim „Zentralblatt für Bibliothekswesen” umieszczył artykuł dr. Erwin Koschmieder, obecnie profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie p. t.: „Sprawozdanie z podróży naukowej po Polsce w 1930 r.”. Omawia autor wrażenia z podróży po bibliotekach polskich, odbytej wskutek otrzymanego stypendjum Ministerstwa Oświecenia w Berlinie, od 10 września do 8 października 1930 r., kiedy był jeszcze urzędnikiem biblioteki uniwersyteckiej we Wrocławiu. Artykuł jest napisany ze znajomością przedmiotu, jak wskazuje podana w przypiskach obszerna literatura polska. Podaje autor obszerne charakterystyki stanu zbiorów, zawartości i liczby czytelników w naszych pięciu bibliotekach uniwersyteckich (Kraków, Lwów, Warszawa, Wilno i Poznań).

Specjalnie ciekawe są jego spostrzeżenia o Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu i jej umiejętnym przystosowaniu do celów nauki polskiej. Autor nadmieniam, że w chwili objęcia biblioteki przez zarząd polski w roku 1919, na 290 000 tomów wówczas liczącego księgozbioru, było trochę tłumaczeń na język niemiecki dzieł Sienkiewicza, a literatur słowiańskich dosłownie 5 dzieł południowo-słowiańskich. Jeżeli więc chodzi o spolonizowanie księgozbioru, to najdotkliwsze braki zostały wypełnione, ale brak „rossiców” daje się jeszcze dotkliwie odczuwać (nawiasem dodać należy, że obecnie w toku jest katalogowanie b. bibliotek gimnazjalnych w Kaliszu, które ministerstwo W. R. i O. P. przekazało Bibliotece w r. 1921, a zawierających cenne dzieła rosyjskie). Zaznacza też autor, że wbrew uporczywemu pogłoskom, kursującym w Niemczech, budynek, magazyn, czytelnie oraz biura i pracownie znajdują się we wzorowym porządku. Z uznaniem wyraża się autor o „Centralnym katalogu czasopism i wyd. ciągłych, znajdujących się w bibliotekach poznańskich” jako I. tomie „Wydawnictw Bibl. Uniw. w Poznaniu”. Z innych bibliotek poznańskich omawia: Raczyńskich, tudzież Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W tej ostatniej specjalnie wyróżnił bogaty zbiór ks. Jana Koźmiana, zawierający polonika 16 wieku, a wreszcie Bibliotekę Kórnicką z jej licznymi wydawnictwami. Po scharakteryzowaniu innych bibliotek naukowych, (specjalnie dużo mówi autor o nowo utworzonej „Bibliotece Narodowej” i stosunku jej do „Biblioteki Jagiellońskiej”) omawia autor sprawę organizacyjną, na których czoło wysuwa się sprawa jednolitego katalogowania alfabetycznego i rzeczowego (systematycznego, czy przedmiotowego), dalej kwestję egzemplarza obowiązkowego i „Urzędowego wykazu Druków”, wykształcenia personelu bibliotek naukowych, a w końcu działalność Związku Bibliotekarzy Polskich, tudzież Wydziału bibliotek państwowych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Tadeusz Ziółkowski.

Poznań.

Wileńskie Tow. Neurologiczne odbyło posiedzenie z odczytami: prof. S. Władyczo nt. „Wspomnienie pośmiertne o dr. Edwardzie Flatau”, dr. N. Baniewicz p. „Omówienie przypadku letargu” i dr. J. Borysowicza p. „Przypadek zatrucia zawodowego”.

Książki nadesłane

X. Kazimierz Karłowski: „Uwagi o projekcie prawa małżeńskiego Komisji Kodyfikacyjnej z szeregów uwzględnieniem jej motywów”. Poznań 1932. Nakł. Zw. Kapłanów „Unitas”.

„To, co ze serca wyrosło”. Jednodniówka jubileuszowa T-wa św. Michała Archanioła. Miejsce Piastowe 1932. Treść: Ks. Weryński: „Dwa jubileusze”. — Waśkowski: „Patrz w serca”. — Korzonkiewicz: „Żeby nie zmarlieli”. — Jan Wiktor: „Listy”. — Ks. Dr. Machay: „Dzieło ks. Markiewicza a akcja kat.”. — Janorzanka: „Sierota”. — O. Fr. Świętek: „Gwiazdy przewodnie ks. Markiewicza”. — Ks. Staich: „Ks. Br. Markiewicz”. Ks. Górecki: Stan i potrzeby zakładów. — Birecki: Tow. Sióstr św. Michała Archanioła.

Artur Rundt: „Sowiety tworzą nowego człowieka”. Wrażenia z podróży po Rosji sowieckiej. Przekład autoryzowany z niemieckiego M. J. Sieniawskiego. Warszawa. Wydawnictwo Nowoczesne 1932.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Rejestrowy zastaw rolniczy w projektowanej nowelizacji

Kredyt pod rejestrowy zastaw rolniczy datuje w szerszym zakresie od 2 lat. W tym czasie wyświadczal rolnictwu, ciężko dotkniętemu kryzysem, poważną pomoc. Rygorystyczne przepisy utrudniają korzystanie z tej formy kredytu rolniczego. Chodzi tu jednak o zapewnienie możliwie najbezpiecznej lokaty pieniądza i chronienie wierzyciela przed stratami.

Jednak nawet w zakresie powyższego kredytu zaznaczyły się trudności w wypłacalności rolników. Przyczyną tego były, niezależnie od tak długotrwałego, lecz wciąż pogłębiającego się kryzysu rolnego, również i pewne braki ustawowe w tekście rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o rejestrowym zastawie rolniczym. Tym brakiom ma na celu zapobiec i je usunąć projektowana obecnie nowelizacja. Najważniejsze zmiany, które wprowadza, są następujące:

Zostały przedewszystkiem obostrzone kary za usunięcie bezprawne lub zniszczenie przedmiotu zastawu, przyczem wprowadzono minimalny wymiar kary więzienia (areszt ścisły) od 6 miesięcy do 2 lat, oraz grzywny do wysokości zł 10 tys. Karze tej podlega również ten, kto świadomie obejmuje produkty rolne, będące przedmiotem zastawu, w posiadanie bez zgody zastawnika (instytucji kredytodawczej). Ustalono poza tem w projekcie nowelizacji techniki sporządzania protokołu o naruszeniu zastawu rolniczego.

Drugim ważnym postanowieniem jest wyłączenie przedmiotu zastawu z pod zajęcia egzekucyjnego, zarówno aresztu, jak i sekwestru, dla zaspokojenia wierzyciela prywatnych, skarbu państwa i komunalnych. Wyjątek zrobiono tutaj tylko dla należności z tytułu podatku gruntowego, majątkowego i przemysłowego. Przedmiot zastawu nie może być również wciągnięty do masy upadłościowej jego właściciela, dopóki wierzycielność, udzielona pod zastaw, nie zostanie spłacona.

Powyższe postanowienie ma duże praktyczne znaczenie, gdyż wprowadza na zasadzie dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie zastawu rolniczego wierzyciel nie mógł podjąć sumy, uzyskanej z przymusowego przetargu przedmiotu zastawu, lecz suma powyższa winna była być składana do depozytu sądowego i dopiero po zaspokojeniu wierzyciela zastawnika reszta sumy, uzyskanej z licytacji, mogła być zwracana wierzycielowi, prowadzącemu postępowanie egzekucyjne.

Z innych zmian nowelizacja przewiduje upoważnienie władzy administracyjnej do nadzoru nad przedmiotem zastawu. Przepis ten powiększa zabezpieczenie rejestrowego zastawu, nie obciąża zaś zbyt wadliwej administracji.

Nowelizacja rozporządzenia o rejestrowym zastawie rolniczym zmierza więc w ogólnym zarysie do zwiększenia zabezpieczenia kredytu zastawowego, a tem samem ma na celu ułatwienie instytucjom kredytowym przeprowadzenia tego kredytu bez narażania się na straty.

Krótkie informacje gospodarcze

— Władze węgierskie przedłużyły o rok zakaz emigracji na Węgry dla mieszkańców odstąpionych obszarów.

— Rząd peruwiański wniósł do parlamentu projekt ustawy o zniesieniu monopolu zapalczanego.

— Prywatny statystyk Doman szacuje tegoroczne zbiory w trzech zbożowych prowincjach Kanady na 430 milj. buszli.

— Donoszą z Buenos Aires, że istnieje jeszcze obecnie w Argentynie 4 milj. tonn kukurydzy na wywóz. Od 1 kwietnia wywieziono już 3 miliony tonn kukurydzy.

Z WYDAWNICTW

(w) „Statystyka cen” kwartalnik Głównego Urzędu Statystycznego za I kwartał 1932 roku, zawierający w 10 tablicach według jednolitych wskaźników pogląd na ceny hurtowe, ceny detaliczne i koszty utrzymania w Warszawie, koszty żywności w miastach i ich porównanie, ceny bydła na targowiskach miejskich oraz ceny miejscowe płacone producentom za ziemiopłod, inwentarz i produkty żywnościowe zwierzęce. Na wstępie zeszytu artykuł Z. Heisego „Nowa metoda obliczania wskaźnika kosztów żywności w miastach”. Dzięki jednolitemu układowi tego wydawnictwa ułatwiona jest orientacja i możliwość porównania cen kwartał ostatniego z poprzednim.

Postępowanie egzekucyjne władz skarbowych

II.

Rygorystyczne przepisy

Wczoraj omówiliśmy na tem miejscu wątpliwości, nasuwające się w związku z wprowadzeniem nowych przepisów egzekucyjnych.

Przechodząc z kolei do samego postępowania egzekucyjnego, trzeba stwierdzić, że przepisy są bardzo rygorystyczne. Ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na wyczerpującą krytykę całego rozporządzenia, dlatego ograniczamy się do omówienia niektórych punktów; na tej podstawie jednak można sobie również wyrobić zdanie o duchu całego rozporządzenia.

Nie zatrzymując się specjalnie nad tem, że egzekucję można prowadzić również w niedziele i święta oraz w porze nocnej, zastanawia jednak przepis uprawniający organy egzekucyjne, „jeżeli cel egzekucji tego wymaga” do otwarcia drzwi i schowków i przeszkadzania mieszkaniom i schowków oraz odzieży zobowiązanego. Na polecenie Urzędu skarbowego może organ egzekucyjny przeprowadzić t. zw. egzekucję kieszonkową w każdym miejscu. Ta forma egzekucji, nieznana w przepisach dotychczas obowiązujących na ziemiach zachodnich, jest niewątpliwie najboleśniejsza i bardzo niewskazana. Ludzie zniszczeni wskutek kryzysu gospodarczego, używani jako urzędnicy prywatni, inkasenci itp. będą w fatalnym położeniu. Egzekucja kieszonkowa, polegająca w tych wypadkach na wypróżnieniu kieszeni urzędnika za jego długi indywidualne, a nie firmy, której pieniądze ma przy sobie, będzie przedsiębiorstwom wyrządzała wiele szkody. Zachodzi również obawa, że będą egzekwowane weksle, czek, papiery na okaziciela itd. co wszystko może doprowadzić do wielkich komplikacji. Poza tem należy mieć na uwadze również moralne skutki tego rodzaju egzekucji.

Ograniczeniu uległo w nowym rozporządzeniu mienie nie podlegające egzekucji, dotychczas bowiem zwolnione od egzekucji były u zobowiązanego, który nie otrzymał w stosunku wynagrodzenia za pracę — pieniądze niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie, obecnie natomiast są zwolnione pieniądze potrzebne tylko na jeden tydzień.

Zastrzeżenia budzi sprawa egzekucji towarów oddanych do transportu. Wedle rozporządzenia można egzekwować własność przedsiębiorcy u spedytora, na kolei itp.; wchodzi tu w grę bardzo ważne momenty przeniesienia własności i dlatego konieczna jest jak największa ostrożność przy wykonywaniu egzekucji na towarach powierzonych osobom trzecim. Ze względu na liczne wypadki niszczenia przedmiotów podczas zwózki towarów należałoby stworzyć sankcję cywilną na wypadek niedbalstwa władz egzekucyjnych. Rozporządzenie takiej sankcji niestety nie zawiera, przeciwnie kilka razy powtarza się w niem postanowienie, że z powodu uszkodzenia lub zaginięcia zajętej ruchomości w czasie transportu zobowiązanemu nie służy żadne roszczenie do wierzyciela, ani do urzędu skarbowego.

W interesie licytacji płatnika leży niewątpliwie możliwość ogłoszenia licytacji w pismach wskazanych przez niego. Według rozporządzenia jednak decyduje o wyborze dziennika, w którym zostanie zamieszczone obwieszczenie, tylko urząd skarbowy. Jedynie na koszt wierzyciela, lub zobowiązanego może urząd skarbowy zarządzić ogłoszenie również w inny, przez wnioskodawcę wskazany, a odpowiedni sposób. Zabezpieczenie należności jest w rozporządzeniu ujęte tak szeroko (przed terminem płatności), że zawsze można należności zabezpieczać i wdrażać egzekucję. Możliwość ta może doprowadzić do utworzenia niustających hipotek na towarach.

Na zakończenie jeszcze kilka słów o kosztach egzekucyjnych. Rozporządzenie w miejsce dotychczasowych ogólnych kosztów w wysokości 5 proc. wprowadza koszty do poszczególnych czynności egzekucyjnych, mianowicie: za upomnienie, za inkasowanie należności bez zajęcia, za zajęcie ruchomości, za zajęcie wierzytelności pieniężnej, za rozpisanie licytacji i za jej przeprowadzenie. Przyjęta podstawa obliczania kosztów jest niewątpliwie słuszniejsza, aniżeli dotychczasowa, lecz same koszty są stanowczo za wysokie, mimo wspomnianego podziału bowiem będą one przy normalnych egzekucjach jeszcze wynosiły 3,5 proc., a w niektórych wypadkach nawet więcej.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **O poskromieniu nieuczciwej konkurencji w handlu przedzą.** Przy sprzedaży przedzą wełnianej (włóczki) sporadycznie przejawiają się objawy nieuczciwej konkurencji, polegającej na tem, iż sprzedaje się przedzą wełnianą w paczkach o wadze wykazującej do 30 proc. różnicy, od wagi oznaczonej na etykiecie, względnie wprowadza się ją na rynek w opakowaniach nie zawierających oznaczenia wagi ani też źródła pochodzenia. W związku z tem izby przemysłowo-handlowe w Poznaniu i Łodzi, po zasięgnięciu opinii sfer przemysłowych i handlowych o konieczności ustawowego uregulowania tej sprawy, postanowiły wystąpić z wnioskiem o wydanie rozporządzenia rady ministrów na podstawie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, które uregulowałoby obrót przedzą wełnianą, półwełnianą (z wyjątkiem nici do szycia), przeznaczoną do sprzedaży w handlu detalicznym. Odnosny projekt, który został już w szczegółowej formie opracowany, nakłada na przetwórców i handlowców obowiązek oznaczenia miary i wagi wymienionej przedzą w jednostkach, odpowiadających przepisom dekretu o miarach, przy równoczesnym oznaczeniu jej pochodzenia. Ponadto zawiera on zakaz używania przy oznaczaniu miary słów „circa” i „około” i wreszcie ustala stosunek procentowy odchylenia dopuszczalnych ze względu na własności przedzą.

(k) **W Warszawie będzie obradować blok państw rolniczych.** Dobiegają końca przygotowania, związane z majaciami się odbyć w Warszawie dwiema konferencjami bloku państw agrarnych. Dnia 15 sierpnia odbędzie się w Warszawie konferencja biura bloku państw agrarnych, w skład którego wchodzi prócz Polski, Rumunia, Czechosłowacja, Bułgaria, Jugosławia, Węgry, Estonia i Finlandja. Dnia 24 sierpnia odbędzie się w Warszawie konferencja komitetu studjów bloku państw agrarnych z udziałem przedstawicieli powyższych państw oprócz Finlandji, a pozatem zaproszony został przedstawiciel rządu łotewskiego. Na konferencji tej zostaną poruszone zagadnienia, związane ze złagodzeniem kryzysu w rolnictwie w drodze usunięcia wzajemnej konkurencji pomiędzy państwami wchodzącymi w skład bloku państw agrarnych.

(k) **Katastrofalny spadek eksportu rolniczego z Polski.** Wywóz piodów rolnych z Polski w ciągu jedenastu miesięcy b. roku gospodarczego t. j. od 1 sierpnia 1931 r. do 30 czerwca 1932 r. wykazuje olbrzymi spadek wartości w porównaniu z tymże okresem poprzedniego roku gospodarczego. Wartość całego wywozu rolnego w b. r. wynosiła 491.861 tys. zł. podczas gdy rok temu 808.087 tys. zł. Udział produkcji roślinnej w tym wywozie wynosił 138.366 tys. zł. (175.570 tys. zł.), produkcji zwierzęcej 273.033 tys. (492.501 tys. zł.), produktów przemysłu rolnego 80.462 (140.016 tys. zł.). Również zaznaczył się spadek tonażu, gdyż z 1.603.917 t. wywóz spadł do 1.147.393.

(k) **Ulgi celne dla towarów przewożonych przez porty polskie.** Komitet ekonomiczny rady ministrów powziął uchwałę zalecającą uzależnienie stosowania wszelkich ulg celnych i w miarę możliwości, pozwolenia przywozowych od przewozu importowanych towarów przez porty polskie. W myśl tej uchwały, podobne zalecenia dotyczą również wypadków, w których jest stosowana pomoc eksportowa. W związku z powyższem ministerstwo przemysłu i handlu zaleciło Izbowi Przemysłowo-Handlowym badanie poszczególnych wniosków o ulgi celne i pozwolenia przywozu, które to badanie pozwoli na ustalenie, czy przewóz nie może być uskuteczniiony przez porty polskie.

Z ZAGRANICY

(z) **Likwidacja koncernu „Nordwolle”.** Likwidacja wielkiego kolosa produkcji niemieckiej „Nordwolle”, który runął przed rokiem — zbliża się do końca. Szereg przedsiębiorstw, które wchodziły w skład tej grupy, został już zlikwidowany. Niektóre bardziej żywotne fabryki na odbytych ostatnio zebraniach akcjonariuszy oddzielone zostały od ich macierzystej firmy i rozpoczynają samodzielną pracę. Tak więc uruchomione już zostały przedsiębiorstwa czesankowe w Delmenhorst, Eisenach, i Milhuzie, oraz fabryka wełniana w Hamburgu. Kapitały tych przedsiębiorstw stopniały do minimum w związku z ujawnieniem olbrzymich oszustw i nadużyć ze strony głównych akcjonariuszy i właścicieli koncernu braci Lahusen.

Giełda Pieniężna w lipcu

Wzrastający zastój w handlu odbił się w równym stopniu i na obrotach giełdowych. W miesiącu sprawozdawczym zanotowano dotychczas najniższy stan obrotów w sumie zł. 450.000.

Kursy w ubiegłym miesiącu ulegały większym wahaniom, zwłaszcza papiery lokacyjne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, utrzymały się jednak naogół poszczególne walory na poziomie notowań z końca czerwca.

Pożyczki państwowe wykazały w kursach lekkąwyżkę, mianowicie 5 proc. pożycz. konwersyjna z 34—35 i pół proc. w płaceniu, również 4 proc. pożycz. inwestycyjna z 87 i pół do 93 proc. przy braku oddawców. Większe zainteresowanie było przy dopuszczonej na nowo do handlu oficjalnego 4 proc. premjówką dolarową III. serii po 45 do 47, oraz 3 proc. pożycz. bud. od 36—36 i pół za 1 sztukę.

Z papierów komunalnych i prywatnych notowano ustalony kurs za 8 proc. oblig. m. Poznania z roku 1926, 1927 i 1929 po 92 proc., oraz za 8 proc. oblig. Komunalnego Banku Kredytowego po 90 i pół proc. i za 8 proc. listy zastawne Zach. Pol. Tow. Kredyt. w Pozn. po 89 i pół proc.

Jak już wyżej wspomniano wykazały większe wahania papiery lokacyjne P. Z. K., szczególnie 8 proc. listy dolarowe stare z 56 proc. na 43 proc. do 55 proc. oraz 8 proc. listy dol. w złocie amortyz. z 52 proc. do 46 proc. do 52 proc., zaś małej zniżki doznały 4 proc. listy zast. konwert. z 26—27—25 proc. w ofiarowaniu, w końcu 6 proc. listy żytnie z 11—12—10—10¼ (za 1 ctr. metr.).

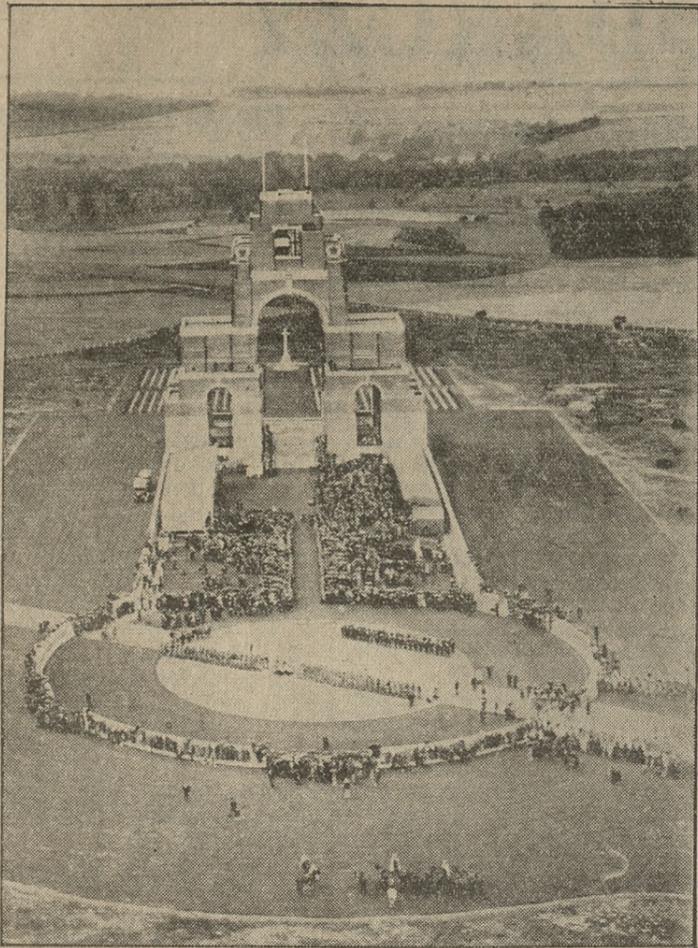
Z akcji bankowych względnie przemysłowych notowano jedynie Bank Polski po 69—71—69. S. K.

(z) **Trudności płatnicze międzynarodowego koncernu przemysłowo-handlowego Eitington.** Już od kwietnia obiegają pogłoski o zmianach w amerykańsko-europejskim koncernie przemysłowo-handlowym Eitington. Koncern ten zajmował się wyrobami i handlem tytoniów oraz rozbudowanym przemysłem bawełnianym w Łodzi. Lipski ośrodek tej firmy od dłuższego czasu zabiegał już o moratorium w niemieckich bankach. Zobowiązania koncernu wobec banków niemieckich oblicza się na 8 do 9 milionów marek. Koncern Eitington zajmował się ostatnio skupowaniem na aukcjach rosyjskich surowców futrzanych, rozprawdzając przerobiony towar na rynki francuskie, angielskie itd.

(z) **Ottawa a interesy cukrownictwa europejskiego.** Na tle odbywającej się konferencji imperialnej w Ottawie wskazać należy na doniosłe znaczenie, jakie dla sytuacji na światowym rynku cukrowym mieć mogą decyzje tej konferencji w dziedzinie preferencji celnej ze strony Anglii dla cukru, pochodzącego z dominjów. Udział cukru dominjalnego w imporcie angielskim wykazuje stały wzrost. Udział ten, wynoszący w 1929 r. zaledwie 10 proc. wzrósł w r. 1931 do 30 proc., wynosząc 611 tys. t. Udzielenie preferencji dominjum odbiło się musi niewątpliwie ujemnie na i tak coraz bardziej ograniczanej penetracji innych krajów na rynku angielskim. Jednocześnie preferencje stwarzą sprzyjające warunki zwiększenia produkcji cukrowniczej w ośrodkach Imperjum Brytyjskiego, co łatwo może pokrzyżować z trudem prowadzoną akcję uzdrawiania światowych stosunków cukrowniczych.

(z) **Światowa produkcja cukru.** W związku z niedawno odbytą międzynarodową konferencją cukrową w Ostendzie zostały ogłoszone w prasie cyfry, dotyczące produkcji cukru na świecie. W r. 1931-32 wyprodukowano 25 577 000 tonn metrycznych cukru, w czem cukier trzcinowy zajmował 18 744 000 tonn. Z buraków natomiast wyprodukowano 8 833 000 t. W r. 1930-31 produkcja cukru wynosiła 30 192 000 t., w czem trzcinowy zajmuje 18 283 000. Średnia konsumpcja światowa na głowę wypada 14 kg. Najmniej spożywa cukru chińczyk — 1¼ kg. W Europie natomiast najmniej spożywają Włosi — 9 kg.

(z) **Światowe porozumienie naftowe.** Oficjalny komunikat, ogłoszony po zamknięciu międzynarodowej konferencji naftowej w Paryżu, podaje m. in., iż doszło do układu między reprezentantami grupy rumuńskiej, a grupą międzynarodową w kwestji głównych punktów konwencji, dotyczącej polepszenia sytuacji na rynkach światowych. Obie strony układające się postanowiły wzajemnie uznawać osiągnięte pozycje na rynkach odbiorczych oraz osiągnięte rezultaty rynków produkujących. Główne punkty konwencji zostały parafowane przez przedstawicieli obu grup. Porozumienie wejdzie w życie po ratyfikowaniu go przez właściwe czynniki krajów zainteresowanych.

Angielsko-francuski pomnik ku czci poległych za ojczyznę odsłonięty 2 bm. w Thiepral w obecności p. prezydenta Francji i ks Walji.

Jak Rotszyld wojował z Bankiem angielskim

Założyciel domu bankowego Rotszyldów, major Amsel Rotszyld, został po sobie pięciu synów, którzy objęli kierownictwo pięciu banków rotszyldowskich, znajdujących się w Europie, a to — w Londynie, w Paryżu, we Frankfurcie nad Menem, w Wiedniu i w Berlinie.

Najgorliwszym i najzdolniejszym z pięciu Rotszyldów był Natan, kierownik banku w Londynie. Pewnego dnia przedstawiono do wypłaty w Banku Angielskim czek podpisany przez Anzelma Rotszylda z Frankfurtu i Natana. W owych czasach czeki były jeszcze dość rzadkim środkiem płatniczym. Bank Angielski odmówił honorowania czeku, wyjaśniając, iż płaci za własne papiery, a nie za papiery osób prywatnych.

Natan Rotszyld oburzył się i postanowił wypowiedzieć wojnę Bankowi Angielskiemu.

Trzy tygodnie później zjawia się w Bank of England i przedstawia w kasie do wymiany na złoto banknot pięcioletni. Dziwiono się bardzo w banku, iż Rotszyld zgłasza się osobiście po wymianę tak drobnego banknotu. Ale zdumienie kasjera wzrosło, gdy Rotszyld zaczął wyciągać z kieszeni banknoty pięcioletnie jeden po drugim. Przy wymianie oglądał szczegółowo każdą monetę i żądał nawet, aby mu ją zważono, co przewiduje ustawa Banku. Gdy pierwsza paczka banknotów została już wymieniona, cała na złoto (Rotszyld gromadził przez 3 tygodnie banknoty pięcioletnie), wy-

ciągnął Rotszyld drugą paczkę, a lokaj jego przyniósł drugi worek na złoto. I tak trwała ta operacja od samego rana aż do chwili zamknięcia kasy. W ciągu siedmiu godzin kasa Banku wymieniła Rotszyldowi 21.000 funtów na złoto. Ale, że Rotszyld przyprowadził ze sobą jeszcze 9 swoich urzędników, którzy także przynieśli banknoty do wymiany, przeto Bank Angielski musiał tego dnia wypłacić 210.000 funtów w złocie. Operacja ta zablokowała kasę do tego stopnia, że nikt nie mógł załatwić już swoich spraw przy kasie banku.

Gdy następnego dnia powtórzyła się ta sama historia i w Banku Angielskim zjawili się znowu Rotszyld ze swymi urzędnikami, wyciągnęły się twarze kasjerów, Rotszyld zaś zauważył ironicznie: „Panowie nie uznajecie moich czeków, a ja nie uznaję waszych banknotów. A mam ich wystarczającą ilość do wymiany, aby zatrudnić waszą kasę przez parę tygodni”.

W Banku zaczęto się zastanawiać nad tą historią i po naradzie dyrektorów postanowiono, iż Bank Angielski nie może się narażać na wypłacanie kilkunastu milionów funtów w złocie.

Nazajutrz londyńczycy mogli przeczytać w gazetach zawiadomienie, podpisane przez dyrektora Bank of England, iż Bank przyjmuje do wypłaty czeki domu Rotszyldów.

Takie były początki obrotu czekowego rozpowszechnionego dzisiaj w Anglii. Or.

Wstrząsająca zemsta małp

Niektórzy uczeni usiłują przeprowadzić dowód, że małpy nie kierują się wyłącznie instynktem, lecz że postępowanie ich jest częstokroć wynikiem rozumnych kombinacji myślowych. Bardzo ciekawy przyczynek do tej sprawy stanowi wiarogodne zupełnie opowiadanie pewnego wyższego urzędnika angielskiego, który przez dłuższy czas żył w Indiach angielskich.

Komisarzem rządowym okręgu Dalapur (płaskowzgórze w północnej części Indji. — przyp. red.) — opowiada ów Anglik, — był p. Rennick, który w odległości pół godziny drogi od miasta wybudował dla siebie i rodziny piękną siedzibę z wielkim dwuhektarowym ogrodem. Dumą jego, lecz i równocześnie żmartwieniem był właśnie ów ogród, którym zajmował się z zamiłowaniem prawdziwego miłośnika przyrody. Mimo wszystko ogród ten był dla niego źródłem wielkiego żmartwienia. W bliskich lasach bowiem chowały się tysiące małp gatunku Langur. Były to duże, brudnożółte zwierzęta o czarnych

twarzach i siwych brodach. One to obrały sobie ogród komisarza za miejsce ulubione dla dzikich swych harców. Nie było miesiąca, w którymby bandy tych małp nie wtargnęły były do ogrodu i w dzikiej żądzy niszczenia nie były powyrywały kwiatów i krzewów i stratowały całego ogrodu. Nie stanowił dla nich przeszkody parkan z drutu kolczastego na trzy metry wysoki. Silne zwierzęta potrafiły wspólnymi siłami poprzerywać dolne druty i temi otworami wejść do ogrodu.

Obrona przed tymi dzikimi napastnikami była wręcz niemożliwa, gdyż krajowa ludność hinduska, z której rekrutowała się służba komisarza, uważa małpę za zwierzę święte i nie pozwala jej wyrządzić żadnej krzywdy. Mimo tych niepowodzeń Rennick nabył dla swego ogrodu kilka tuzinów szczególnie kosztownych krzewów, które doskonale się rozwijały ku wielkiej jego radości. Tem większa ogarnęła go złość, kiedy, wracając pewnego popołudnia w moim towarzystwie z miasta, zastał w

ogrodzie setki małp, które specjalnie uwzięły się na te krzewy, wyrwały je z korzeniami i rozrzuciły po ogrodzie. Miało się wprost wrażenie, jakoby małpy wiedziały doskonale, że zniszczenie tych krzewów najbardziej dotknie właściciela. Poniesiony złością, komisarz dobył rewolweru i strzelił kilkakrotnie w kupę napastników. Z ogłuszającym wrzaskiem uciekły małpy do lasu, pozostawiając na miejscu dwa trupy.

Taki był początek pierwszego aktu dramatu. Nie zdołaliśmy jeszcze dojść do domu, kiedy obsypani zostaliśmy gradem kamieni wielkości pięści. Cała armia małp była znowu w ogrodzie, i podczas kiedy jedne zajmowały się usunięciem zwłok zabitych towarzyszy, reszta rozpoczęła akt zemsty. Nie chcąc ponownie użyć broni palnej, musieliśmy ratować się jak najspieszniejszą ucieczką do domu. Przez okno zdołaliśmy zauważyć, jak małpy wielce podniecone, naradzały się wśród ogromnego wrzasku. Wódz bandy, Rajah, jak go nazywają krajowcy, zgromadził widocznie naokoło siebie starszyznę. — Wkrótce rozpoczął się akt drugi. Jak na komendę rzuciła się nagle cała banda na dom mieszkalny. W kilku minutach szyby w oknach dwóch pokoi były potłuczone, a małpy wtargnęły do wnętrza domu. Musieliśmy się cofnąć do pokoju o zakratowanych oknach, który jakieś takie zapewniał bezpieczeństwo. W pokojach, zajętych przez małpy, rozpoczęło się dzieło zniszczenia. Wrzaski zirytowanych małp mieszały się z trzaskiem druzgotanych mebli i innych przedmiotów. Po dziesięciu minutach zapanował całkowity spokój, po napastnikach nie było śladu. Urządzenie pokoi było zupełnie zniszczone i przedstawiało kupę rumowisk. Obrazy, dywany, stopy podarte były na strzępy, nawet przewody elektryczne były pozrywane i zniszczone.

W następnych tygodniach panował spokój, małpy przepadły gdzieś w lasach. Miało się prawie wrażenie, jakoby małpy, z obawy przed odwetem, zmieniły były dotychczasowe miejsce pobytu. Rennick zdołał znowu zaprowadzić porządek w domu i w ogrodzie. Tymczasem nadeszła gorąca pora roku, przed którą pani Rennick zamierzała wraz z dwoma synami schronić się w góry. Komisarz, którego w dniu wyjazdu żony ważne sprawy odwołały do miasta, oczekiwał rodziny wieczorem na dworcu, by się z nią pożegnać. Niepokój ogarnął nas coraz większy, kiedy zbliżał się czas odejścia pociągu, a pani Rennick z synami nie nadjeżdżała. Nagle, kiedy już pociąg zbliżał się do stacji, zauważyliśmy dwóch krajowców, którzy towarzyszyć mieli pani Rennick, jak w najwyższym przestraszeniu pędzili ku dworcowi. Zrazu nie zdołaliśmy z nich wydobyć ani słowa, dopiero po chwili zaczęli bezładnie opowiadać szczegóły strasznej katastrofy, której ofiarą padła rodzina komisarza. Kiedy wóz z żoną i dziećmi komisarza wjechał w las, pojawił się nagle przewódca małp i przeraźliwym świstem zwołał całą bandę do siebie. Zanim ktokolwiek zdołał pomyśleć o ucieczce lub obronie, rozpoczął się morderczy atak na powózkę, przed którym uratowali się jedynie obaj krajowcy. Uzbrojone w kije i kamienie, rzuciły się małpy wśród ogromnego wrzasku na bezbronnych podróżnych, nie zwracając uwagi wcale na towarzyszących im krajowców.

„Suzie”, młody a sławny już szympanś, jest doskonałym jazzbandzistą. Przywiozła go do Nowego Jorku z Afryki Połudn. milionerka p. Wood Zahler.

Kiedy przyszliśmy na miejsce napadu, małp już nie było. Żona komisarza i jeden chłopiec byli zabici i w straszliwy sposób pokaleczeni, drugi chłopiec zmarł po dwóch dniach.

Po tej straszliwej tragedji Rennick wziął dymisję. Na dom jego nie było reflektantów. W i P

Akcje do nabycia w sklepach detalicznych

W wielu większych miastach Stanów Zjednoczonych powstały sklepy, których jedynym artykułem sprzedażnym są... akcje wielkich przedsiębiorstw przemysłowych. Nowy rodzaj handlu detalicznego jest bezpośrednim skutkiem kryzysu i spadku kursów większości akcji.

W sklepach „akcyjnych” sprzedaje się akcje, jak chusteczki, ręczniki etc., z tą tylko różnicą, że zamiast na tuziny — w paczkach po 25 sztuk. W każdej paczce oklejonej etykietką, na której znajduje się napis „wiązanka przyszłości amerykańskiej”, znajduje się 25 sztuk akcji, wśród których nie brak odcinków reprezentujących największe i najbardziej znane trusty amerykańskie.

Handel detaliczny akcjami idzie bardzo dobrze, nabywcy rekrutują się przeważnie z klasy średniej, z urzędników, drobnych kupców, pośredników, rzemieślników etc., którzy za 50 do 60 dolarów nabywają pakiet akcji, wierząc w ich wyższe w bliższej lub dalszej przyszłości, gdy kryzys przemianie i przyjdą znowu lepsze czasy.

Przy kupnie akcji wypisuje sprzedawca na każdej akcji nazwisko nabywcy, co sprawia, jak twierdzą właściciele sklepów — niezły psycholog — dużą satysfakcję „człowiekowi z ulicy”, który widzi swoje nazwisko na akcji Betlehen Steel Co np. Optymizm nabywców każe im wierzyć w to, że akcje które nabyli płacąc po 2 do 3 dolarów za sztukę, pójdą w górę i osiągną cenę kilkanaście lub kilkadziesiąt razy wyższą od ceny kupna. Nadzieja jest matką naiwnych. Or.

Miniaturowe mumie indyjskie

Szczep Indian Nivarro w republice dzisiejszej Salvadora przechowuje w swoich chatkach arcyciekawe mumie miniaturowej wielkości, zrobione jednak z ludzi o normalnym wzroście. Tajemnica sztuki sporządzania tych mumij nie została jeszcze wyjaśniona. Datuje się ona z przed 300 lat. Ciało jest dobrze zachowane, rysy twarzy wyraźne, ale wzrost zmniejszony o połowę, a głowa znacznie mniejsza od normalnej. Pomimo usilnych i długich badań nie udało się uczonym amerykańskim wyjaśnić tajemnicy sporządzania mumij indyjskich, których dwa egzemplarze dobrze zachowane znajdują się w zbiorach muzeum etnograficznego w New-Yorku.

Stolica Czechosłowacji będzie miała 7 nowych pomników

Praga (Centropress). Stolica Czechosłowacji ma już cały szereg pamiątek historycznych i pomników, których liczba w najbliższym czasie powiększy się o dalsze. Dnia 28 października, w rocznicę proklamowania samodzielnosci czechosłowackiej odsłonięty zostanie pomnik poległych obywateli Pragi. Drugi pomnik stanie w pobliżu parlamentu. Będzie to pomnik sławnego malarza czeskiego Józefa Manesa, dzieło prof. Kafki. Trzeci pomnik wybudowany zostanie na wiosnę przyszłego roku. Będzie to pomnik sławnej czeskiej artystki teatralnej Sklanarzewej - Malej a stać będzie w parku obok Muzeum Narodowego. Pomnik jest dziełem Szalona a wybudowany zostanie staraniem kobiet praskich. Jednym z wielkich praskich pomników będzie pomnik założyciela ruchu sokolego dr. Miroslawa Tyrszy, który stanie u ujścia mostu Legionów i Ulicy Zwycięskiej. Równocześnie projektuje się pomnik wielkiego poety czeskiego Jana Nerudy. Dotychczas jeszcze nie zdecydowano, gdzie pomnik ten stanie. Dalej na Placu Pokoju stanąć ma pomnik Braterstwa Czechów i Słowaków. Projekt tego pomnika stworzył znany artysta czechosłowacki Szaloun. Kamień węglowy pod ten pomnik został już położony i niebawem nastąpi odsłonięcie pomnika. Siódmym wreszcie pomnikiem będzie pomnik Jana Ziżki z Trocnowa, który stanie na pagórku Witków w Ziżkowie.

Różdżka czarodziejska narzędziem diagnozy

Lekarz francuski, dr. Abel Martin, twierdzi, że różdżka czarodziejska jest jedynym środkiem, przy pomocy którego można odnaleźć źródło choroby w organizmie ludzkim czy zwierzęcym. Dr. Martin sam przeprowadza badania diagnostyczne przy pomocy różdżki narazie na zwierzętach. I — jak stwierdzają obecni przy jego doświadczeniach — z pomyslnym skutkiem. Dr. Martin ustawia czworonożnego pacjenta tak, aby słońce znajdowało się za nim, poczem z różdżką w ręku obchodzi chore zwierzę. Różdżka zaczyna drgać, gdy zbliży się do miejsca, gdzie kryje się choroba.

Na Jasną Górę

W miastach, a nawet w wielu parafjach wiejskich, jak nam donoszą, potworzyli się komitety organizacyjne pielgrzymek na Jasną Górę w związku z 550-letnim jubileuszem obrazu cudownego Matki Boskiej. Z powodu oczekiwanego liczego napływu pielgrzymów uroczystości zostały rozłożone na dwie serie 14—15 sierpnia oraz 25—26 sierpnia.

Zapowiedziany jest również liczny udział w uroczystościach pielgrzymów polskich (i czechosłowackich) zza kordonu czeskiego oraz niemieckiego.

Pielgrzymka do prochów królewskich

w holdzla piękna i miłości!

WILNO — ile wzruszeń zawdzięczamy temu słowu.

Choćby w zupełnie ostatnich czasach. Czyż nie każdy z nas z ciekawością śledził koleje odkryć, dokonywanych w podziemiach Katedry wileńskiej. Czyż nie każdy z nas ze wzruszeniem czytał o odnalezieniu szczątków dwu małżonek Zygmunta Augusta. A czy było w Polsce serce, które nie ścisnęło się żalem, na wieść, że istnienie Katedry wileńskiej jest zagrożone przez wody podziemne. A Ostra Brama! a Antokol! a cmentarz na Rossiel — wszystko to są nazwy pełne treści.

A wszystkie te pamiętki naszej historii i kultury kryją się w otoczeniu przyrody pięknej jak rzadko u nas. Tu płynnie bystra Wilja, tu w bliskim sąsiedztwie leży słynne jezioro Trockie z ruinami zamku Gedyminowego, a z drugiej strony Wilna — jeziora Zielone, w których ongiś utopiła się cała armia krzyżacka.

Wiele serc polskich wzdycha do możliwości poznania tych wszystkich cudów. W dniach 13—15 sierpnia trafia się taka okazja. Za skromną sumę 37 zł można będzie zwiedzić Wilno, Troki i Zielone Jeziora.

Po szczegóły odsyłamy Czytelników do Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie, ul. Karowa 31, tel. 642-50, które wycieczkę organizuje.

223.611

Mimo wielu trudności, związanych z kryzysem gospodarczym i bezrobociem, jesteśmy świadkami wielce pocieszającego objawu — wzrostu katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Już od samego początku swego istnienia organizacja ta dba przede wszystkim o jakość swych członków, mniej zwracając uwagę na samą ilość. Co rok jednak przybywają do Zjednoczenia nowe placówki S. M. P. i tysiące młodzieży, pragnącej w duchu katolickim czerpać dla siebie dalsze wykształcenie i wskazówki praktyczne na drogę życia samodzielnego. Statystyka Zjednoczenia wskazuje wymownie, jak ten postęp pomnażania placówek i członków wzrasta się z roku na rok: w r. 1929 Zjednoczenie liczyło 4581 stowarzyszeń z ogólną liczbą członków czynnych 135.506, w r. 1930 — 5.147 stowarzyszeń z 158.795 członkami, w r. 1931 — było 6.285 stowarzyszeń i 187.226 członków. Przyrost zatem w ostatnim roku sprawozdawczym wyniósł 1.138 stowarzyszeń i 28.431 członków. Obecnie więc Zjednoczenie Młodzieży Polskiej liczy w całym kraju, jeżeli dodamy liczbę członków nieczynnych (senjorów, honorowych, wspierających) 36.385, razem 223.611 członków.

Liga Obrony Praw Człowieka

(KAP.) Oddawna już krążyły pogłoski o ustąpieniu sekretarza masonskiej Ligi Obrony Praw Człowieka, p. Henryka Guernut, który kilka razy bardzo wyraźnie krytykował zarząd Ligi. Obecnie organ Ligi „Lumière” ogłasza nazwisko następcy p. Guernut; jest nim p. Emil Kahn, „La Croix”, pisząc o tym nowym sekretarzu Ligi, przypomina, że należy on do partii masonsko-sekciarskiej i że składał wnioski przeciwko udzieleniu praw obywatelskich i powrotowi do Francji zgromadzeń zakonnych.

A zatem na czele Ligi stoją dziś pp.: Basch (prezes), Kahn oraz Grumbach.

Co gorsze?

W małym miasteczku w Anglii środkowej odczuło trzęsienie ziemi. W obawie przed dalszymi wstrząsami wysłała rodzina S. troje swoich dzieci do mieszkającego o kilkadziesiąt mil dalej dziadka. Po trzech dniach przychodzi do rodziców depeza od dziadka:

„Zabierzcie dzieci, przyslijcie trzęsienie ziemi!” (Punch)

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Na czarnej giełdzie także niedobrze

W piwiarni Rozenberga przy ul. Modrzewskiej w Sosnowcu wyznaczyli sobie spotkanie dwie grupy giełdjarzy ulicznych z Sosnowca i Będzina, celem zakończenia długotrwałych nieporozumień „zawodowych” i zlikwidowania „nieodzwonnej” konkurencji w swym zawodzie. Wbrew zamierzeniom „konferencja porozumiewawcza” dała wręcz odmienny wynik, gdyż pomiędzy grupą giełdjarzy sosnowieckich, reprezentowaną przez braci Joska i Majera Friemorgenów, oraz braci Jakóba i Nuty Zyto, a „przedstawicielami” Będzina, w osobach Wolfa Zawale, Moszka Bekermajstra i Fajwla Helszewicza, wynikł gwałtowny spór, który przy wschodnim temperaturamencie i pod wpływem upału zamienił się w krwawą walkę. Za oręż posłużyły kufle, laski i krzesła i w rezultacie piwiarnia upodobniła się do rzeźni, mając podłogę i sprzęty zalane krwią. Mimo poważnych ran i uszkodzeń o zajęciu nie zawiadomiono policji, być może, dalszy ciąg „obrad” odbędzie się w innym lokalu.

Walka ta wywołała w świecie czarnogiełdjarzy duże poruszenie i obawę, czy zajęcie nie spowoduje dalszego pogorszenia stosunków w tym fachu, t. j. nie wywoła jeszcze większej konkurencji między poszczególnymi grupami giełdy ulicznej.

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Dzisiaj nieodwołalnie po raz ostatni Katarzyna II. Znakomita sztuka Lengyela i Biro schodzi zupełnie z afisza w pełni powodzenia. Świetna obsada i przepiękna wystawa przyczyniły się u nas do powodzenia sztuki.

Premjera znakomitej krotchwili Jeroma, świetnego angielskiego humorysty, wzbudziła w teatralnym świecie Poznania zrozumiałe zainteresowanie. Frajdując tytuł „Geniusz i kucharka” rokuje zabawę, beztrojski śmiech i humor. Obsadę stanowią Robert Boelke, Marja Wasilewska i Jan Kreczmar. Ich wspólne perypetje, pełne nieprawdopodobnej dozy humoru, to treść piątkowej premjery. Krotchwila „Geniusz i kucharka”, to ostatnia sztuka grana z gościnnym występem Roberta Boelkego, który już w najbliższych dniach żegna Poznań.

„Skalmierzanki” w sobotę Letnia scena na wodzie

Inauguracja Teatru Letniego w Sołaczku odbędzie się nie dziś, lecz dopiero w sobotę, dnia 6 bm., Odegrana będzie pierwszą komedjo-opera polska J. N. Kamińskiego pt. „Skalmierzanki”. Sztuka ta należy do cyklu klasycznych utworów z tej dziedziny. Czarujące to widowisko, pełne malowniczości folkloru, wystawione na przepięknym tle przyrody, wśród efektów świetlnych i w oryginalnej oprawie dekoracyjnej, stanowi ośrodek zainteresowania całego miasta.

„Szczer hotelowy”, obecny „przebój” Teatru Nowego, z pp. Cieszkowską, Czajkowskim i Kademem w rolach głównych, pójdzie jeszcze tylko przez kilka wieczorów. W próbach „Gorączka nafty”, jedna z najgłośniejszych komedji amerykańskich.

Bądź nowoczesnym i podróżuj samolotem!
Informacje i bilety:
Telef. 78-45 i biura podróży.
zw 14 248

SPORT

Piłka nożna

Kto wejdzie do ligi? Dnia 21 bm. rozpoczyna się międzyokręgowe zawody o mistrzostwo Polski w klasie A i wejście do ligi. Rozgrywki odbędą się w czterech grupach. W pierwszej walczą będą mistrzowie Warszawy, Łodzi, Poznania i Pomorza; w drugiej grać będą mistrzowie Śląska, Krakowa i Kielc; do trzeciej wejdą kluby mistrzowskie Łwowa, Wołynia i Lublina, wreszcie czwarta grupa obejmuje Wilno, Brześć i Białystok. Rozgrywki w niektórych okregach nie zostały jeszcze zakończone. Można się już jednak zorientować, które kluby reprezentować będą okregi w walce o wejście do ligi. W łódzkim mistrzostwo zdobył „LTSG”; w okręgu poznańskim mistrzem została „Legja”; w okręgu kieleckim „Warta - Zawiercie”; na Śląsku „IFC”. W okręgu warszawskim rozgrywki nie są jeszcze zakończone, przypuszczalnie walka o pierwsze miejsce rozstrzygnie się pomiędzy „Skra”, „Gwiazda” i „Skoda”; w okręgu krakowskim walka o pierwszeństwo toczy się pomiędzy „Wawelem” a „Grzegorzecem”; w okręgu pomorskim szanse mają „TKS” i bydgoska „Polonia”. Mistrzem okręgu wołyńskiego zostanie „Ha smonea” z Równego, lub „PKS” z Łucka; w okręgu brzeskim 82 p. p. lub „Cresovia”; w okręgu białosockim mistrzem jest „Ja-

gielonia”; w okręgu wileńskim 1 p. p. Le-gjonów. (PAT)

22 p. p. Siedlce w Poznaniu. Benjaminek ligi, drużyna posiadająca w swym składzie 9 graczy poznańskich, mecz zagra w niedzielę o godz. 17.30 na boisku Warty. Z uwagi na ciężkie położenie gospodarze „Warta” znacznie obniżyła ceny biletów. Przedprzedaż odbywa się codziennie w sekretarjacie klubu, Aleje Marcinkowskiego 26, od godz. 10 do 14 i od 14 do 19.

Wydawnictwa

Kapitanak „Działanie i obsługa motocykla”. Warszawa 1932. Główna Księgarnia Wojskowa Str. 126. Autor omawianej pracy, opierając się na najnowszych źródłach naukowych, podaje w sposób jasny, ścisły i przystępny zasady działania głównych części motocykla. Pokolej omawia on silnik spalinyowy, karburator, instalację elektryczną, mechanizm przenośny, hamulec, uczy jak prowadzić motocykl itd. Osobny rozdział został poświęcony wykrywaniu niedomagań silnika. Sporó miejsca zajmuje również zagadnienie oliwienia. Podręcznik ten zawiera całokształt wiadomości, niezbędnych dla każdego motocyklisty amatora do uzyskania prawa jazdy oraz do prawidłowej obsługi motocykla. Na uznanie w pracy zasługuje bezwzględne stosowanie terminów polskich.

Oznaki

metalowe i emaljowane
Fabryka Wyrobów Metalowych
S. Jabłoński S. z o odp.
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30 03
zw 15 188

RADJO

Piątek, dnia 5 sierpnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 17.00 (W); godz. 18.00 odczyt (tr. z Krakowa); godz. 18.20 interludjum muz. w wyk. p. Anny Hirschberger (sopran); godz. 18.35 „Zeleni i Noskowski jako twórcy nowoczesnego kierunku w muzyce polskiej (wygł. dr. Kazimierz Zieliński); godz. 18.50 „Co zrobić z niedzielą” (kom. Tow. Krajoznawczego); godz. 19.00 odczyt p. t. „Wysze szkolnictwo katolickie na misjach” (wygł. Mg. Kaz. Schwarz); godzina 19.35 (W); godz. 19.45 piąty gramof.; godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 transmisja koncertu z Salzburga via Warszawa; godz. 21.35 (W); godz. 21.50 (W); godz. 21.55 „Z nad krawędzi”; godz. 22.10 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.30 muzyka taneczna z płyt gramof.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.45 muzyka lekka i taneczna (płyty); godz. 13.35 duety operowe (płyty); godz. 15.00 komunikat gospodarzy; godz. 15.10 koncert z płyt; godz. 16.40 odczyt; godz. 17.00 koncert popudn., wyk. ork. Dyr. Tramw. miejsk.; godz. 18.00 odczyt z Krakowa; godz. 18.20 muzyka lekka i taneczna; godz. 19.35 prawdy dziennik radiowy; godz. 19.45 przegląd roln. prasy krajowej i zagr. z Wilna; godz. 20.00 tr. z Salzburga, koncert poświęcony utworom Jana Straussa w wyk. ork. Filharmoników Wiedeńskich pod dyr. K. Kraussa; godz. 21.35 feljton aktualny p. t. „Z zielonej wyspy” — wygłosi ks. W. Kneb-

lewski; godz. 21.50 dod. do pras. dzien, radjowego; godz. 22.00 muzyka taneczna; godzina 22.40 wiadomości sportowe; godzina 22.50 muzyka taneczna.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Stow. Młodzieży Obywatelskiej parafji archikatedralnej. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 5 bm. o godzinie 20 na sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad: powitanie ks. protektora proboszcza kanonika Szrejbrowskiego.

— Klub Atletyczny - Sportowy „Zbyszko”. Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę 6 bm. o godzinie 20.30 w lokalu p. Binertowej przy Moście Chwaliszewskim. Wycieczka klubowa do Strzeszyna w niedzielę 7 bm. Zbiórka przy Moście Teatralnym o godz. 5.30.

— Tow. b. żołnierzy I. Pułku Strzelców Wielkopolskich zwołuje zebranie plenarne na sobotę dnia 6 bm. o godzinie 20 w świetlicy strzelniczej małokalibrowej przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 21 (naprzeciw Muzeum Wojskowego). Prosimy o liczne i punktualne przybycie. W związku z urzędzeniem zjazdu w dniu 18 września rb., apeluje się do wszystkich b. żołnierzy I. Pułku Strzelców Wlkp., którzy nie są członkami towarzystwa, aby zechcieli przybyć na zebranie lub podać adresy. Wszelką korespondencję oraz zmiany adresów członków prosimy skierować do sekretarza towarzystwa, W. Treumanna w Poznaniu, ulica Stroma nr. 6, m. 11.

— Kółko Wycieczkowe - Muzyczne „Mozart”. Lekcja odbędzie się w sobotę 6 bm. o godzinie 20 w lokalu klubowym przy ul. Maształarskiej 7. Zebranie plenarne odbędzie się po lekcji.

— Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny. Zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 6 bm. o godzinie 20 u p. Jarockiej, Maształarska 8a.

— T. S. „Pentation”. Zebranie plenarne odbędzie się 6 bm. o godzinie 20.30 w lokalu p. Matysiaka, ul. Jeżycka 4.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 3 sierpnia 1932 r. zgłoszono: Stanisław Adamski, emerytowany ślusarz kolejowy, 73 l. Adam Popielarz 3 m 23 d. Lucjan Feliks Darnikiewicz, bankowiec, 39 l. Stanisława Jakubowicz z d. Koralewska, 41 l. Helena Kujawiakówna 4 m 2 d. Bernard Perkowski 3 d. Józef Ritthammer, kupiec samodzielný, 28 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marjan Wołyniak 1,50 zł; — Józef i Janina Trawiński 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 86,50 zł.

Dnia 2. 8. rb. wyplaciliśmy Komitetowi Budowy Pomnika Najśw. Serca Jezusowego 6 kuponów premjowej pożyczki dolarowej i 839,70 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Pomnik Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu świadczyć będzie zawsze

o naszej wdzięczności do Opatrzności za uzyskanie wolności dla Ojczyzny i niespożytości ducha narodu.

Wpłacono do kasy Komitetu do dnia 23. 7. 1932 r.		261 400	
M. Grzechowiak. Znin	10.-	W. Derdelewicz. Grybów ze	16.-
T. Graf Ostrzeszów	5.-	składek w rodzinie	10.-
Z. Poźniak. Lwów	2.-	M. Bartoszevska. Czempin	10.-
SS. Rodz. Lwów od N. N.	20.-	J. Lamperka. Rawicz	2.-
Ozerniowce	20.-	J. Konicki. Jablonow	5.-
M. Góralska. Aleksandrów	2.-	A. Ozapiwska. Czernik	1.-
Kuj.	2.-	L. Ozajkowska. Czernik	5.-
L. Piotrowicz. Brześć	15.-	A. Brzezińska. Czernik	2.-
M. Siedlewska. Ostrowy	3.-	M. Czerwińska. Budzyn	3.-
Warsz.	3.-	A. Kochajowski. Bromna	2.-
M. Jasińska. Warszawa	5.-	Góra	2.-
J. Smoczyńska. Działdowo	1.-	A. Urbanowicz. Bromna	3.-
St. Kufelówna. Bydgoszcz	5.-	Góra	3.-
M. Jurkowska. Bydgoszcz	5.-	J. Szczechowicz. Sulejów	5.-
K. Hopowa. Nowolaskomic	2.-	J. Wnukówna. Warszawa	5.-
Fr. Miłostanowa. Kiszewo	3.-	A. Stefańska. Włocławek	5.-
T. Karnowska. Chelmno	3.-	Urząd Parafij Wielogłowy	50.-
G. Wróbel. Pełkowo prośba	5.-	T. Zyla. Kraków	2.-
o zdrowie dla syna	5.-	M. K. z Konstantynowa	30.-
Uczestn. Zjazdu Katol. w	5.-	A. Głaniec. Tczew	7.-
Kepnie. Bydgoszcz	5.-	Fr. Dąbrowski. Tczew	10.-
M. Hartlińska. Ostrow	2.50	Wierusz-Kowalska. Brod-	3.-
P. Pitakówna. Poz.	25.-	nia	3.-
W. Winiecki. Szamotuły	5.-	A. Łomiska. Zielonka	3.-
Wl. Szubryczyński. Toruń	10.-	M. Lange. Opalenica	3.-
St. sierz. Krzyżaniak. Toruń	5.-	Fr. Skrzypczak. Bydgoszcz	5.-
X. A. Porebski. Król. Huta	10.-	J. Jankowski. Rozdrażewek	5.-
E. Janiak. Ustroń	5.-	J. Sikorski. Czestochowa	10.-
A. Miętowa. Olsza	3.-	B. Gierka. Gorzelnia	3.-
Wl. Burczykowa. Kraków	2.-	B. Wojciechowski. Inowroc-	2.-
H. Warszawska. Baranów	10.-	ław	2.-
J. Siedziński. Rohatyn	1.-	Fr. Kluge. Szamotuły	3.-
Z. Gardulska. Mogilno	3.-	K. Debn. Wągrówiec	5.-
K. Sperling. Tarnów	5.-	M. Pawlakowa. Kalisz	3.-
C. Stanis. Warszawa	3.-	E. Borkowski. Warszawa	10.-
A. Bielawska. Posada Chy-	5.-	Z. Włodarska. Bydgoszcz	2.-
rowska	5.-	Fr. Hunicki. Krosienko	10.-
M. Mentkowska. Znin	2.-	B. Skaniewicz. Wolkowysk	2.-
D. Wróblewska. Wąbrzeźno	5.-	Fr. Borzak. Stryj Nowy	10.-
Szczodrowska. Czystochleb	5.50	L. Mirecki. Malanów zebr.	1.50
T. Szelmekowa. Gniezno	5.-	St. Maftiejewicz. Pečenizyn	10.-
H. Alkiewiczówna. Gniezno	10.-	St. Szajewska. Lublin	5.-
W. Witkowska. Szamotuły	5.-	K. M. Waczałowa. Kolomyja	2.-
B. Kiedrzyński. Poz.	5.-	St. i M. Gregorzukowie.	10.-
St. Świętek. Poz. za otrzym.	5.-	Wolomin	10.-
laski	5.-	Maruska i Rycha Bykow-	5.-
A. Kupka. Rokożno	5.-	skie. Znin	5.-
St. Gasowski. Toruń	5.-	Fr. Matuszak. Leszno	2.-
T. Marciński. Starogard	4.-	N. N. Lwówek	5.-
G. Tomaszewski. Bystrzko	5.-	X. Prob. Niklas. Gniew	10.-
		M. Lisówna. Wolsztyn	5.-
		I. Lisówna. Wolsztyn	5.-
		A. Sarnecka. Chelmo	10.-
		B. Głiszczynska. Czernik	1.50
		A. Potoczek. Różiszew	5.-
		J. Knopiński. Polajewo	3.-
		G. Brodzianka. Ostrzeszów	2.-
		Z. Mulałkowska. Hajduki W.	3.-
		J. Guzicki. Gdańsk	10.-
		J. Adamski. Milanówek	1.-
		M. Korsak. Wilno	5.-
		Prof. B. Krzyżanowski	10.-
		Płock	10.-
		M. Kozłowska. Gniezno	5.-
		S. Michałski. Wierzyca	5.-
		Ig. Janczak. Wycisłowo	5.-
		odebr. laski z prośb. o dalsze	5.-
		K. Cieśla. Smigiel	7.-
		O. Górski. Poz.	1.-
		Z. Szymański. Brodnica	5.-
		J. Binert. Budzyn	3.-
		T. Zielińska. Czarnków z	5.-
		prośbą o zdrowie	5.-
		Mieszkańcy Zakładu Star-	57.-
		ców. Poz.	10.-
		X. Kap. Ig. Stryszyk. Sta-	1.-
		rogard	2.-
		Fr. Ostrowski. Wilno	2.-
		M. Celińska. Czortków	2.-
		H. Zdanowska. Kraków	3.50
		Szkoła Powsz. M. Zalesie	5.-
		L. Dąbrowska. Miłczynek	5.-
		Ig. Gaziński. Witkowo	2.-
		P. Czajczyński. Witkowo	2.-
		St. Kowal-zyk. Nowy Targ	2.-
		St. Domagalska. Krotoszyn	2.-
		T. Grzybek. Niemierzewo w	5.-
		int. oddania się w opiekę	5.-
		N. S. J.	5.-
		M. Nowaczykówna. Bytyn	10.-
		A. Durajówna. Nakło	1.-
		J. Dwójowa. Toruń	5.-
		Biuro Parafjalne Komorni-	30.-
		ki ze skrzyńki św. Tereski	1.-
		W. Piatkowska. Gniezno	1.-
		J. Netkowski. Lipusz	3.-
		Z. Jastuszek. P.K.U. Wierzb-	1.50
		nik	

Konto P. K. O. 207 470. Sekretariat św. Marcin 69.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św. o godz. 7-mej, na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

Spóźnione!

Dnia 1 sierpnia 1932 roku, o godz. 2-iej rano zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami świętymi, nasz najdroższy i ukochany ojciec, teść, dziadek i wujek, ś. p.

Stanisław Wiśniewski

emeryt. radca kancelaryjny

przeżywszy lat 91. Nabożeństwo żałobne, oraz ciche spuszczenie zwłok odbyło się w Lubowie, dnia 4 b. m., o czym zawiadamiają Krewnych, Znajomych i Przyjaciół

ciężko strapione

córki, zięciowie i wnuki.

Pw 3745-56,127

W dniu 2 sierpnia 1932 r., o godz. 12,30 zmarł po ciężkich cierpieniach, zaopatrzony Sakramentami św., mój kochany mąż, nasz dobry ojciec i dziadek, ś. p.

Stanisław Adamski

emeryt kolejowy

w 74 roku życia.

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 4 po południu, z kościoła cmentarza św. Marcińskiego, przy ul. Bukowskiej. zw 15 420

Dnia 3. 8. 1932, o godz. 2 rano zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, nasz najdroższy syn, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Józef Ritthammer

przeżywszy lat 28.

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 7 b. m. o godzinie 5 po poł. z domu żałoby na cmentarz paraf. O. O. Zmartwychwstańców. Poznań, ul. Gen. Kosińskiego 8. zw 15416

Dnia 2 sierpnia, o godz. 14 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Ksawera Waraczyńska

przeżywszy lat 25, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążona **siostry.**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 17, z kościoła św. Krzyża w Gnieźnie. zw 15 415

Dla lekarza

dobra egzystencja po lekarzu. Mieszkanie zaraz do przejęcia. **LEON NEUMANN, Swiecie n.W.**

np 4667

FUTRA:

W dużym wyborze: Karakulowe. Pizmakowe, Zrebackowe, Łapki Karakulowe, Bibrety, Seale, Piszczaniki i inne. Także duży wybór **SPODÓW** pod futra męskie i damskie i różne **SKÓRY**. Kto teraz kupi to tylko za **połowę ceny** u

Braci Miłskich, Poznań, Al. Marcinkowskiego 15, tel. 31-38

Wróciłem Z. T. ŻEBROWSKI „IRNIS“

Inst. Hyg. Kosmetyczny

ul. Piekary 5 przyjmuje od 9-1 i 3-7.

Dr. Bochyński

specjalista chorób skóry i dróg moczowych

wrócił z podróży

Poznań, pl. Wolności 18, m. 10 (obok Adrji). Tel. 31-32 dw 787

Prof. Dr. Karwowski

choroby skóry i pęcherza

powrócił

ul. 27 Grudnia 18. zw 15407

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Naręczonym
polecam ślubne obrączki złote od 12 zł para. Chwiłkowski św. Marcin 40. zw 84 855

Sypialnie
sprzedaje najtaniej — Stolarska, Rybaki 15. nw 4 147/8

Dom
nowy, wraz chlewami pod dachówką w Steszewie, cena 5 500 sprzedaje Wincenty Weychan Poznańska 30. zw 84 404

Za parcele
odda właściciel domu urządzonej skład (Lazarz) kilkuletnim wolnym czynszem. Oferty Kurjer Poznański zw 84 584/5

Rowery
„Lencznik“ i innych marek od 200 gotówka ratami Rymkiewicz Wielkie Garbary 9. dw 524

Płyty gramofonowe

nowe 95 gr

Jarocin Fredry 6. zw 84 830

Maszyna do pisania

„Adler“ zupełnie nowa, okolicznościowo do sprzedania. Wały Jagiełły 18, m. 3. zw 84 827

Mało

używana, nowoczesna ręczna olejarnia z kompletnym urządzeniem. Cena 500. Oferty Kurjer Poznański zw 84 364

Kajak

tanie sprzedam Małe Garbary 5, skład wrobów drzewnych. zw 84 342

Dom

w Wągrowcu w dobrym położeniu, 16 pokoi, skład, z powodu śmierci właściciela zaraz tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznańskiego Wałowa 12. zw 4 737

Pszczoly — Roje

w cenie 10—15 zł wysyła Patoka Kupczyce 6 poczta Denysów. zw 79 586

Forda

korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zw 84 788

Roczny

okaz oswojonego rogacza tanio. Kreh, Ślawa, pow. Wągrowiec. zw 84 789

Lokomobila

Wolffa, stojąca, 7 stn., 14 koni mocy, w dobrym stanie za 1 700 zł natychmiast na sprzedaż. Fabiański, Leszno 2. nw 4 739

Plac

wydzierżawie. Słowackiego 34. l. lewo. jw 1 258

Pompe

do wody używana sprzedam. — Marszałka Focha 178. gospo-darz. zw 84 880

Dom

z ogrodem, 15 ubikacji, w Starolecie sprzedam. Cena 17 000, wpłaty 9 000. Adres Oredownik Wlkp. zw 84 672.

Sprzedam

skład, 2 pokoje kuchnie, nadający się na skład jarzyn tanio. Informacja Czesława 10, m. 2. zw 84 666

Domek

2 pokoje kuchnia, chlew, 2 morgi ziemi sprzedam 6 000.— Adres wskaże Oredownik Wielkopolski zw 84 650/1.

Wózek

dziecięcy, amerykański, tanio sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zw 84 844

Bemberga

10 000 par okazyjnie sprzedamy detalicznie. Hurtownia Pończoch. św. Marcin 22. zw 84 743

Maszynę

damską sprzedam. — Zielona 5, m. 1. zw 84 848

Mebłe

tanie wprost z składnicy poleca K. Bakol ul. Wenecjańska 1. Most Chwaliszewski przy krzyżu. zw 80 831

Sypialnie

tanie sprzedaje — stolarska, Kwiatowa 6. zdpw 83 721

Wózek

Brennabor sprzedam. — Podgórną 9, mieszkanie 3. zw 84 209

„Antyki“

meble używane sprzedaje, kapujs. Wielkie Garbary 39. Pw 3 579-56.73

Dom pletrowy

we Lwówku, Rynek 9 nadający się na każde przedsiębiorstwo tanio sprzedam J. Respondek. zw 84 240

Od 45 groszy

metr parcele orne, załesiana Kobylepole Antoninie, Ławicy, Starolecia Minikowie. Zegrzu, korzystnie w dzielnicach Poznań, Długoletnie spłaty, Kredyt, Budowa. „DEKAHA“ Marcinkowskiego 13. zw 84 297

Skład

cukierków w rynku w mieście powiatowym zaprowadzony od roku 1919 sprzedam z powodu objęcia większego za cenę 10 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 82 898

Samochód

Cabriolet najnowszy typ, marki Peugeot, czteroosobowy, 28 Km., sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 84 269

Gramofony

mechanizmy najtaniej Płyty nowe od 95 groszy F. Bałon, Woźna 12. Pw 3 552 00 71

Wózek
dla dzieci głęboki elegancki, do
brzo utrzymany. Dąbrowskiego
zdw 84 704

Singera
maszyna (okrajka). Szyperska 3,
zdw 84 774

Skład
papieru, większy za wartość to-
waru. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 84 749

Pianino
artyzów na sprzedaż. Skarbo-
wa 4, mieszkanie 8, zdw 84 766

Dom
w mieście 6 mórg ziemi, cena
5 000 sprzedawca Metelski, Zielona
3, m. 21, zdw 84 793

Sprzedam
motocykl marki T. N. Łuczak,
Marszałka Focha 27 warsztat
w tymem podwórzu, zdw 84 881

Jadalnia
maszyna okazyjnie tania. Stolarska,
Bukowska 9, zdw 84 872

Sprzedam
zabudowania dla celów handlo-
wych przemysłowych na obszarze
ca. 7 000 kw. m. w okolicy Bramy
Dębskiej. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 84 042

Nowy
Dom Komisowy Wozna 16, —
sprzedaje i kupuje meble używa-
ne garderobe, różne inne przed-
mioty. Pw 3511-56.69

Antykwnaria
Antonięgo Pióro — poleca rozma-
ite meble srebra porcelane de-
koracyjne, obrazy, sztychy bron-
zy — tania. Sprzedaj — kupno —
komis. Pw 3512-30.24

Dywany
Główniki
Kilimy
najtaniej w fir-
mie Dywany Ży-
wieckie Bracia
Górecy. Poznań
Stary Rynek 44,
I. piętro wejście
z ulicy Woznej.
Pw 3517-30.58

Zawsze a specjalnie w
sierpniu sprzedaje tania
tylko Hurtownia Porcelany,
(Wroniecka 24, podwórze) Słoje
— Porcelane — Alpaki — Pre-
zenty — Całkowite wyprawy.
zdw 84 871

Skład
kolonialny trzy pokoje kuchnia
śródmieście zamienie na taki
sam przy innej ulicy. Oferty Kur-
jera Pozn. zdw 84 856

Zakład fryzjerski
800 zł dzierżawa 40 zł miesięcz-
nie sprzedam lub wydzierżawie.
Jan Nowak, Rawicza, zdw 84 884

Maszynę
do pisania dobrym stanie sprze-
dam. Grunwaldzka 23, m. 4,
zdw 84 769

Skład
papieru przy ruchliwej ulicy kor-
zystnie sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdw 84 805

Meble
wprost z fabryki kupisz najtań-
iej. Szczeciński Tama Garbar-
ska 8, zdw 84 842

58 buraczanej
ziemi, nadkomplet-
nym inwentarzem
sześciopokojowy dom
maszynę zabudowanie 20 000,
wplata 10 000, Nowak, Kramar-
ska 15, telefon 16-89, zdw 79 034

Dom z gościńcem
w Królewskiej Hucie dzierżawa
miesięczna 1 000 złotych 5 pokoi
i skład do przejęcia za 85 000 zł,
wplata 30 do 40 000 oraz dom z
pekarnią w Reptach Starych,
powiat Tarnowski Góry, bardzo
dobry interes jedynie w wsi ko-
ścielnej za 30 000 zł gotówką na
sprzedaż z powodu starości i cho-
roby. Właściciel Józef Weber,
Repty Stare p. Tarnowskie Gó-
ry, zdw 80 026

Pianina
„Ecke”, „Betting” najtaniej na
dodatkowych warunkach. Obsługa
fachowa i sumienna. Plac Wol-
ności 2 (parter wyżej), dw 777

Wolne posady dla kilku
panów (pań).
Poważne przedsiębiorstwo possu-
duje zaraz kilku energicznych i
inteligentnych panów (pań) nie
niżej lat 25 do łatwego podróżo-
wania na miasto i prowincję.
Okazja dla zbudowania dobrej
egzystencji. Artykuły bezkonku-
ncyjne i dla każdej rodziny nie-
zbędne. Zgłoszenia osobiste w
czwartek i piątek od 10—13—5
przy ul. Podgórznej 4, m. 5,
Ppw 3740/31.31

Maszyna
do szycia
miesięczne raty 20
zł. — Kromczyński,
Aleje Marcinkow-
skiego 5, Poznań,
zdw 84 154

Meble używane
kupuje się najtaniej w nowo-
otwartym Domie Komisowym,
Wroniecka 6/8, zdw 84 208

Parcele
1 100 m² Drodze Urbanowskiej
7 21 m² Dąbrowskiego 4,50 m²
1 900 m² Grunwaldzkiego 700 m²
4 500 sprzedam. — Maciejewski,
Dąbrowskiego 88, telefon 62-66,
zdw 84 620

Pianino
nowe. Ratajczaka 11a, m. 69,
zdw 84 712

Skład
kolonialny, wina i piwa, z ma-
głem, od 30 lat prosperujący,
centrum, 4 pokojowe mieszka-
nie, sprzedam tylko za gotówkę.
Adres — Probiernia, ul. Szew-
ska 23, zdw 84 716

Samochód Oldsmobile
ładna limuzyna w bardzo do-
brym stanie korzystnie sprze-
dam. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 84 720

Pianino
tanie sprzedam. Prusa 29, mie-
szkanie 11, zdw 84 728

Ford
450. — gotów do jazdy sprzedam.
— Adres wskazuje Kurjer Pozn.,
zdw 84 732

Skład
magazynu, śródmieście, ruchliwa
ulica, niski czynsz zaraz. Infor-
macji „Drogowskaz”. Kramar-
ska 24, zdw 84 734

Do sprzedania
hotel i pensjonat „Stamary”. Zak-
opane. Informacji u zarządcy
masz konkursowej adwokata
Władysława Gładkiewicza w No-
wym Targu, ul. Kowanic 30 —
Oferty do 15 września 1932.
nw 4 736

Biały Tydzień
Niebywała okazja taniego zaku-
pu płócien i różnych materiałów.
Szostak, Dąbrowskiego 46 i Wro-
clawska 20, zdw 84 770

5 KUPNA

Szyfonierkę
mała, dobrze utrzymana kupie.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 775

Wilka
rasowego kupie. Oferty Kurjer
Poznański zdw 84 489

Chevrolet
ciężarowy, gotów do jazdy, kupie.
Oferty z ceną Agencja Kurjera
Poznańskiego, Gniezno 163,
nw 4 729

Wiatrówkę
bojami kupie. Oferty ceną Kur-
jer Pozn. zdw 84 673.

Posiadam
15 000 zł w gotówce. — Szukam
kupna domu z ogrodem w Pozna-
niu lub innej pewnej lokaty. —
Oferty z dokładnym opisem (do-
chód itd.) do Kurjera Poznanskie-
go zdw 84 686

Dom
kupie wplata 40 000. Oferty Kur-
jer Poznanski zdw 84 646

Magiel
używany kupie Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 84 630

Samochód
za hipoteke kupie. Oferty Kur-
jer Poznanski zdw 84 629

Składu
kolonialnego poszukuje w śródmie-
ściu. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 715

Cegiel
1/4 miliona kupie za otówkę. —
Oferty loco budowlia Grun-
waldzka, do Kurjera Pozn.
zdw 84 756

Szafę żelazną
mniejsza korzystnie kupie. Zgło-
szenia cena Kurjer Poznanski
zdw 84 895

Kupię
dobrze utrzymaną jadalnię, sło-
nik, obrazy broń dekoracyjna,
złoty zegarek męski, lingafony
włoski rosyjski, prywatnie za
gotówkę. Oferty z ceną Kurjer
Poznański zdw 84 812

6 KAMIENICE

Dom
z wolnym mieszkaniem. 2 pokoje,
kuchnia i składem przy Pozna-
niu korzystnie sprzedam. Oferty
Oredownik zdw 83 749

Dom
rentowny kupie, wplata 40 000.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 782

Wille
trzy-mieszkańcowa, wplata 15 000
przyjęcie 15 000 amortyzacji —
sprzedawca Popielski Piekary 18, I,
zdw 84 863/9

Kamienica
komfortowa, centrum, cena —
70 000, wplata ugoda. Rutkowski,
Grobła 29, zdw 84 402

Kamienicę
dochód ca. 20 000 wplata 80 000,
sprzedawca właściciel. Oferty Kur-
jer Poznanski zdw 84 679

Kamienica
centrum, czynsz 5 400, cena 37 000
wplata 20 000, kamienica Łazarz,
czynsz 3 200, obszerne podwórze,
ogród, cena 24 000, wplata 16 000
złoty sprzedawca Nowak, Poznań,
Marszałka Focha 15 „Pawilon”,
zdw 84 758

Kamienica
centrum Poznania, 4 składy, 4
pokoje mieszkanie wolne, 190
tys., wplata 90 000 złotych, do-
chód 27 000 rocznie lub zamiana
na mniejszą kamienicę. Bloch,
Długa 5, Poznań, zdw 84 772

Kamienicę
czynszowa Poznaniu, mieszkanie
wolne sprzedam. Wplata 40—50
tysięcy. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 879

Kamienicę
na Marcynie, dochód 10 000 za
65 000, wplata 45 sprzedam. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 877

Kamienica
śródmieście dochód 17 000, za
125 000 wplata 40—50 000 sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 876

Dom
Poznaniu, duża ubikacja fabrycz-
na, boczna dwumorgowym pla-
cem sprzedam 100 000, wplata
50 000. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 850

Dom w Poznaniu
cena 75 000 dochód 10 500, wplata
40 000 sprzedawca Pasternak, Da-
browskiego 64, zdw 84 843

Kamienicę
Jeżyce dochód ustawy 17 000,
za 120 000 sprzedam, wolne pięć
pokoi. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 820

Kamienicę
komfortowa dochód roczny 19 500
za 145 000, wplata 80 000, sprzedawca
Popielski, Piekary 18, I,
zdw 84 832

Kamienicę
Łazarz, nowa masywna, wolna
od podatku wjazdem 75 000, —
wplata 15 000 dochód 12 500
spiesznie sprzedam. Nowak, Kra-
marska 15, tel. 16-89, zdw 83 662

7 PIENIĄDZ

Zi 800, —
pożyczki poszukuje 3 miesiące;
procent i gwarancje dobre. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 84 660.

Ostrzegam
przed kupnem skradzionych mi
obligacji pożyczki konwersyjnej,
i to: 5 sztuk nr. 2 407 139/143 i 1
szt. 94 586 oraz dyplomu na wpła-
coną pożyczkę w zlocie. Antoni
Sporakowski, Poznań ul. Pół-
wiejska 20, zdw 84 657

15 000
zł poszukuje zarzą z zabezpieczeniem
hipoteczne na nieruchomości war-
tości 100 000. Oferty i warunki
do Kurjera Pozn. jw 1 237

30 000
pożyczki na I. hipoteke poszu-
kuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 84 744

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia przy Poznaniu,
ze składem nadające się na każ-
dą branżę, wydzierżawie. Oferty
Oredownik zdw 83 750

2
pokoje, kuchnia zaraz do wy-
najęcia wprost od gospodarza za
miesięczną dzierżawą. Poznań-
Główna Smolna 12 b, zdw 84 064

Mieszkanie
5 pokojowe centrum z wszelki-
mi wygodami odnowione od 1
września do wynajęcia. Zgło-
szenia Podgórzna 6, mieszka. 3, od
godziny 15—17, zdw 84 473

6
pokojowe mieszkanie z kuchnią
od zaraz. Pl. Nowomiejski 9. Infor-
macje u dozorczy. Pośrednicy
wykluczeni, zdw 84 373

Willa
10 pokojowa w pięknym ogro-
dzie owocowym, 2 minuty do
tramwaju w najbliższej dziel-
nicy Poznania zaraz wst. później
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdw 84 668.

Pięć
pokoi, kuchnia, niski parter od-
stąpi gospodarz. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 84 659.

Pokój
i kuchnię z meblami, centrum,
oddam od zaraz. Oferty do Kur-
jera Poznanski zdw 84 707

Samotnej
starszej osobie oddam mieszka-
nie od 15. b. m. (2 pokoje, kuch-
nia, łazienka) Jeżyce, czynsz
miesięczny. Oferty Kurjer Poz-
nański pod zdw 84 727

Mieszkanie
duży pokój frontowy na Pietrze.
Czynsz 50 mies. z 2 lata zgóry.
Wrocławska 7, gospodarz,
zdw 84 731

Trzypokojowe
czynsz 70, dwupokojowe czynsz
45 korzystnie wynajmie „Pawil-
on”, Marszałka Focha 15,
zdw 84 757

Trzypokojowe
dwupokojowe wskaże Jaskółca
10 a. m. 10, zdw 84 748

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje możli-
wie centrum. Czynsz miesięczny
pewny. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 84 763

Czteropokojowe
śródmieście, parter, skromne, —
meblami nadające się także na
pracownię odstąpi. Oferty Kur-
jer Poznanski zdw 84 724

2 pokoje
Łazarz IV, piętro do wynajęcia.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 860

3
pokoje przynależności, swrot
kosztów, pobliżu Wilsona, do
wynajęcia Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 84 859

4—2
ubikacje handlowo-przemysłowe
do wynajęcia. Niegolewskich 6,
zdw 84 861

Mieszkanie
2 pokoje kuchnię z meblami od-
stąpi. Adres Kurjer Poznanski
zdw 84 823

Dwupokojowe
mieszkanie od zaraz. Marynar-
ska 9, zdw 84 628

Dwupokojowe
jednopokojowe, czynsz miesięcz-
ny. Łukaszczyca 6, mieszka. 14,
zdw 84 874

Mieszkanie
dwupokojowe, łączna kuchnia —
560, w tem 1/2 roku dzierżawa.
Wskaże Metelski, Zielona 3,
m. 21, zdw 84 784

Trzypokojowe
luksusowe wolne. Osiedle, Konifi-
ska 20, zdw 84 797

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe korzyst-
nie wprost od gospodarza. Wska-
że Kurjer Poznanski zdw 84 841

5 pokojowe
komfortem Słowackiego do od-
dania za zwrotem renowacji, —
czynsz 175. Wiadomość Dąbrow-
skiego 64, Pasternak, zdw 84 840

2 pokoje
kuchnia, I. piętro, dzierżawa rok
zgóry. Wiśniewska Czartoria 2,
zdw 84 839

6
pokojowe mieszkanie z przynależ-
nościami, drugie piętro, ulica
Słowackiego, wynajmie zaraz go-
spodarz. Zgłoszenia tylko solid-
nych i poważnych reflektantów
do Kurjera Poznanski zdw 84 816

9 SZUKA MIESZK.

3—4 pokoi
w centrum poszukuje zaraz lub
później. Zwrotce koszty renowa-
cji lub przejmie meble, ewentual-
nie zapłać czynsz zgóry. Oferty
Kurjer Poznanski zdw 84 107

2
pokoi z kuchnią poszukuje urze-
dnik państwowy wprost od gos-
podarza, czynsz zgóry. Oferty Kur-
jer Pozn. zdw 84 671.

Mieszkania
3-pokojowe kuchnia łazienka
poszukuje pewny płatnik, urze-
dnik państwowy. Zgłoszenia po-
daniem ceny Kurjer Poznanski
zdw 84 669.

Pokoju
kuchnię lub pokój poszukuje mło-
de małżeństwo, czynsz za rok
zgóry. Oferty podaniem warun-
ków Kurjer Pozn. zdw 84 667.

Pokoju
z kuchnią od gospodarza poszu-
kuje, na stałej posadzie. Zgło-
szenia Kurjer Poznanski zdw 84 676

2
pokoi z kuchnią poszukują bez-
dzietni małżeństwo w centrum
od gospodarza, pewny płatnik,
Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 690

6
pokojowego mieszkania blisko
centrum, nie wyżej II. piętra,
poszukuje od 1. 10. wypożyczalni.
Telefon 72-55, zdw 84 692

Etatowy
starszy urzędnik poszukuje dwu-
pokojowego z miesięcznym czyn-
szem. Zgłoszenia Kurjer Poznanski
zdw 84 694

Poszukuje
mieszkania 2 pokojowego, kuchni
lub kupie domek z wolnym mie-
szkaniem przy Poznaniu za go-
tówkę. — Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 84 697

Instytucja
poszukuje dla swego pracownika
mieszkania 3—4-pokojowego za
czynsz. Podmiejskie wille wykluc-
zone. — Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 84 701

Pokoju
kuchnia szuka urzędniczka. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 644

2—3 pokojowego
mieszkania w centrum od gos-
podarza. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 636

Poszukuję
dużego pokoju lub pokoju kuchnia
do I. piętra, czynsz zgóry. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 84 755

Mieszkanie 3 pokoje
łazienka, wygodny, przydziewie
śródmieście poszukuje solidny,
wypożyczalni lokator wprost od
właściciela. Oferty z podaniem
czynszu do Kurjera Poznanski zdw
84 779

Poszukuję
mieszkania 1—2 pokoi kuchnia,
zapłać rok zgóry. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 84 773

Urzędnik
szuka mieszkania 2—3 pokojow.
Oferty z podaniem czynszu Kur-
jer Pozn. zdw 84 768

2
pokoi kuchnia poszukuję od gos-
podarza mechanik. Zgłoszenia
do Kurjera Poznanski zdw 84 723

1—2
pokoje z kuchnią, dzierżawa
kwartał zgóry wprost od gos-
podarza, posada stała. Oferty Kur-
jera Poznanski zdw 84 790

Poszukuję
pokoju kuchnia, dzierżawę zapła-
ce na rok. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 84 792

Mieszkanie
2—3 pokoi do 100 zł za miesiąc
na dzierżawę. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 84 802

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią od gospodarza
stały urzędnik skarbowy, zapłać
ewtl. zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 84 809

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Inowrocławiu
pokój, kuchnię zamienie na Po-
znań. Chwaliszewo 25, m. 2,
zdw 84 670

Trzypokojowe
śródmieście na jedno dwupoko-
jowe. Oferty Kurjer Poznanski
zdw 84 722

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
panom. Łąkowa 4a II. prawo.
zdw 84 483

Centrum
pokój jasny czysty, wejście z
klatki zaraz. Kozia 25, m. 3,
zdw 84 252

Jasna
12 I., lewo, miły, jednosobowy.
zdw 83 717

Pokój
frontowy, niekrepujący wynajme.
Matuszek, Działyńskich 11, par-
ter, zdw 84 459

Małżeństwu
inteligentnemu lub innym solid-
nym duży, słoneczny frontowy
pokój Patr. Jackowskiego 39,
mieszkanie 6, zdw 84 548

Narożnik Jasnej
ulica Poznańska 59, m. 3, pokój
słoneczny zdrowy elektryczność,
łazienka, wszelkie wygody zaraz
do wynajęcia zdw 83 679

Pokój
w lepszym domu, pl. Wolności 14,
Telefon 32-06, zdw 84 674

Pokój
mniejszy, słoneczny, elektrycznym
świetłem wolny. Plebańska, ul.
Słowackiego 37, zdw 84 675

Tanio
maszynę do szycia. Słowackiego
29, mieszkanie 9, zdw 84 688

Dwuosobowy
Wielka 18, m. 14, zdw 84 708

Ratajczaka
11 a. m. 69, zdw 84 713

Pokoik
skromny oddajme. Matuszek,
Działyńskich 11, parter,
zdw 84 725

Pokój
frontowy, niekrepujący, duży
wynajme. Matuszek, Działyń-
skich 11, parter, zdw 84 726

Centrum
dwuosobowy, frontowy, słoneczny
od 15. Młyńska 13, II., m. 10,
zdw 84 739

Urocz

położone letnisko poleca pokoje z całym utrzymaniem, kąpielnią, 3,75 dziennie, jezioro, plaża, las, 16dki. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 84 811

16 OSOBISTE

Wybawce

z nurtów rzeki p. Alfonsa Kołodziejczaka proszę o podanie bliższego adresu zamieszkania. Bartnicka, adres wiadomy, zdw 84 699

Za

długi Jolenty Janiszewskiej z Rzepczyńskich nie odpowiadam. Edmund Janiszewski, jw 1249

17PODZIĘKOWANIA

Podziękowanie

Sercu Jezusowemu, Matce Najświętszej, Świętej Teresie za odebrane łaski, z prośbą o dalsze. Aleksy, jw 1251

21 ZGUBY

Puszczykowo.

Zginęła suczka, biały szpic. Nagroda. Puszczykowo. Lipowa 9 lub telefon 79-41 zdw 84 691

Zgubiono

2 książki i kilka kwitów restauratorów. Uczciwy znalazca za wynagrodzeniem zgłosić Maląg. Aleje Marcinkowskiego 20, zdw 84 745

Pies polowy

suka, brązowa, szorstkowłosa uprowadzona została w nocy z 1 na 2 bm. z ogrodu, narożnik ul. Matejki i Wyspiańskiego. Przestrzeżać się przed kupnem. Ew. wiadomości uprasza się ul. Matejki 48, mieszcz. 7, zdw 84 822

22 ROZMAITE

Robótki

reczne tania rysuje. Półwiejska 10, m. 23, zdw 84 835/6

Kołdry

przerabiam poszywam. — Smoczyńska, Kwiatowa 3, zdw 84 555

1,45

pończochy jedwabne do prania la jedwab 2,90, złoty Bemberg od 3,25, pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości od 3,90, pończochy maco od 45 gr, jedwabny flor od 95 gr. I a pończocha poczworna od 1,90, fil d'ecosse od 2,90, poczworny fil d'ecosse od 3,25 Dziecięce nr. 5 od 60 gr, 10 nr. od 80 gr, skarpety męskie od 45 gr deseniove od 75 gr poleca po znacznie niższych cenach w wielkim wyborze specjalny magazyn pończoch fabryka bielizny J. Schubert Poznań, ul. Wrocławska 3. Ceny niskie — towar trwa. Pw 3124-24,6

Mało używane płyty gramofonowe kupuję, zamieniam i za 6. Jarosz, Fredry 6, zdw 84 829

Krawcowa

szyje tania elegancko w dom, pozadom. Ul. Kramarska 23, mieszkanie 9, rw 2482

TEATRY

Teatr Polski: Dziś — „Katarzyna II.”

Teatr Nowy: Dziś — „Szczer hotelowy”.

Piątek, 4. 8. — „Szczer hotelowy”.

Sobota, 6. 8. — „Szczer hotelowy”.

Teatr Nowy (Letnia scena na wodzie)

Sobota, 6. 8. — „Skalmierzanki”, komedjo-opera.

Niedziela, 7. 8. — „Skalmierzanki”, komedjo-opera.

Początek o godz. 8,30 wiecz.

DZISIAJ W KINIE

Aurora: Harry Peel i Fred Thomson.

Apollo: „Odrodzenie”.

Colosseum: „Wicher” i „Niebieski Ptak”.

Corso: Wyspa Lez.

Metropolis: „Wyspa Tajemnic”.

Muza: „Ostatnia noc skazańca”.

Odeon: „Szansonistki”.

Orzeł: Djabel Oceanów oraz Zdrój Zachodu.

Roxy: „Na arabskim froncie”.

Sfinks: „Gra w męczyznie” oraz Murzyn, Mulat i S-ka.

Słońce: „Królowa Podziemi”.

Tęcza: „Bezbronna dziewczę”.

Wilsona: „Pokusa” z Greta Garbo.

Akumulatory

ładujemy naprawiamy tania do kładnie. Wymieniamy za dopłatą na nowe „Ognio” Poznań, Wielkie Garbary 19, Pw 3 145-29,48

Baczność!

Zalatywam skutecznie sprawy: rentowe, opiekuńcze spadkowe, podatkowe, skargi, reklamacje, wnioski. Informacje bezpłatnie. Wroniecka 10, m. 3, zdw 84 688

Krawcowa

bardzo dobrym krojem poleca się w dom, poza dom, również na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 698

Nowoczesnym

systemem wycieczek kroju. Słowackiego 44, I, jw 1249

Krawcowa

z kilkoletnią praktyką, szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 729

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Piekarz

młodszy poszukuje pracy do pieca lub jako drugi Pracował przy maszyni. Zgłoszenia Polak, Szmarzewskiego 58 zdw 84 7801

Chłopak

lat 19, poszukuje posady do dystrykt lub do roznoszenia towaru. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 767

Leśnik

12 lat w ostatniej posadzie, dobry fachowiec leśny, strzelec b. sierżant, z dobrymi poleceniami, lat 39 żonaty z małą rodziną szuka posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 84 863

Szofer-mechanik

slusarz-maszynowy, były szofer wojskowy przeprowadza naprawy samodzielnie i światła elektryczne znający wszelkie prace malarskie poszukuje posady. Złoty kaucje Oferty Kurjer Poznański zdw 84 631

Intelig. muzyk. Polka

szuka od 1. 10, posady sekretar-ki osobistej lub zarządczyni domu. Pieze maszyną zna polskie, niemieckie w słowie, piśmie. — prowadzenie gospodarstwa domowego miasto, wieś, Dobre polecenia. Warunek dobre traktowanie. Zgłoszenia podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 84 418

Kucharka

znająca wykwinne gotowanie, pranie i prasowanie sztywnej bielizny, szuka posady do wszystkiego, także na prowincji. Skierska, Wrocławska 17 m. 6, zdw 83 804

Ogrodnik

kawaler lat 26, zamieszany wazrywnictwie, kwiaciarstwie i sadzie, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 414

Kucharka

z dobrem gotowaniem szuka posady najchętniej w restauracji lub starszych osób Oferty Kurjer Poznański zdw 83 117

Pomocnik

piekarski 7 letnią praktyką poszukuje posady miejscowości obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 83 320

Technik dentystyczny

9 lat w jednym mieście poszukuje posady od 1 października. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 4713

100

złoty da były kierownik fabryki za odpowiednią posadę. 1000 kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 326

Dziewczyna

17-letnia poszukuje posady do wszystkiego, z cokolwiek gotowaniem do państwa bezdzietnych zaraz. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 84 553

Posługaczka

bardzo dobrem poleceniem szuka posady zaraz lub od 15. 8. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 847.

Dziewczyna

bardzo dobrem poleceniem szuka posady w biurze lub przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 848.

Dziewczyna

do wszystkiego gotowaniem, dwu-letniemi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 15. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 553.

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharz

dzienne i pobożny potrzebny od 30 sierpnia do zakładu zakonnego na prowincji. Kontrakt narazie na 4 miesiące. Potrzebne dobre referencje. — Oferty Kurjer Poznański dw 794

Potrzebna

1 września na wieś nauczycielka do dwojga dzieci możliwe z francuskim do przerobienia 4, wstepna. 3 gimnazjalna. Oferty Kurjer Poznański zdw 83 701

Masażystka

nawet początkująca znajdzie stałą pracę. Oferty rysopisem Orodownik Włkp. zdw 84 060.

Do Paryża

potrzebna służąca do wszystkiego, umiejąca gotować prac trochę szyc do dwojga osób; pierwszorzędne świadectwa rekomendacje oznaczenie wieku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 654.

Szofer

z własną ciężarówką do stałych transportów potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 653.

Mleczarka Polaka

samotnego, rutynowanego z dłuższą praktyką, znającego obsługę motoru pod dyspozycje właściciela od dnia 1. IX 32 poszukuje się. Zgłoszenia z odpisaniami świadectw oraz podaniem warunków kierować pod zdw 84 641 Kurjer Poznański.

Panna

do samodzielnego prowadzenia składu kolonialnego (z małą kaucją) potrzebna zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 635

Apteka

poszukuje na zastępstwo szarydzającego z aprobatą zaraz lub później. Podanie warunków przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu Kurjer Pozn. dw 799

Pomocnik

nie niżej lat 30, branza kolonialna i wyszynki, potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 696

Młodsza

dziewczyna do wszystkiego zaraz. Wielkie Garbary 46, m. 9, zdw 84 702

Niania

z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 833

Młoda

inteligentna biuralistka obmąmiona w branży radiowej i złotniczej poszukuje posady ewentl. na prowincji. Oferty Kurjer Poznański rw 2480

Radjotechnik - kupiec

lat 30 z maturą 4 semestry politechniki, oficer rezerwy pułku radiotelegraficznego, szuka zajęcia w przedsiębiorstwie handlowym lub przemysłowym. Władza polskim, niemieckim francuskim. Obejmuje stanowisko samodzielne. Posiada kaucje. Kurjer Poznański zdw 80 024

Dziewczyna

młodsza szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 497

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 550

Ważne dla wszystkich pracodawców!

Dnia 11-go lipca r. b. weszła w życie ustawa, dotycząca zmian w zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, która przepisuje nowe formularze, i to:

- Zawiadomienie o robotnikach zatrudnionych względnie nowo przyjętych, Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych, Zaświadczenie, ważne wyłącznie przy zgłaszaniu prawa do korzystania z zasiłków z Funduszu Bezrobocia.

Powyższe przepisowe formularze po 2 grosze za egzemplarz są do nabycia w

Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu, św. Marcin 70.

zdw 15 353-4

23 OZENKI

Dla

mej kuzynki, inteligentnej, młodej, dobrego charakteru materiałnie niezależnej, poszukuje męża, najchętniej urzędnika na stałym stanowisku od 35-45 lat. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 647

Kawaler

lat 29, na stałym stanowisku, pozna matrymonialnym. Posag 10-15 tysięcy pożądan. Pośrednicy z rodziny mile widziani. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 84 714

Mistrz

fryzjerski lat 41, przystojny, pozna stosowna pania własnym zakładem lub gotówka celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 721

Kawaler

lat 28, właściciel 190 morgowego gospodarstwa, szuka żony do lat 25, gospodarniej, z majątkiem 15-25 tysięcy. Poważne oferty z fotografią proszę skierować poście restant Ofno, pow. Znin 100, zdw 84 810

24 NAUKA

Kursy

księgowości, korespondencji, stenografii, pisania maszyną po cenach niższych. Rozpoczynamy 8. Postep plac Sapieżyński 2 a zdw 84 216/7

Kursy

stenografii pisania maszyną od 10 sierpnia. Ogrodowa 16, II, zdw 84 884/5

Kursy

stenografii, pisania na maszynie rozpoczniamy 8 sierpnia — Kantaka I, II, zdw 80 876

Kursy

stenografii, pisania maszyną, księgowości, korespondencji, rachunkowości. Tyran-Zaworskiej, Strzelecka 33, zdw 81 140

Od

1. 9. 1932 przyjmie na stancje 4 chłopców lub 4 panienki, najchętniej uczniów niższych klas gimn., zapewniając najtroskliwszą opiekę pod względem zdrowia, nauki i wychowania. Halina Szuman, długoletnia nauczycielka Poznań, ul. Mostowa 39, m. II, zdw 84 052

Stancja

tanta dla młodzieży gimnazjalnej. Była nauczycielka Mazurkiewiczowa, Wielkie Garbary 5, II, zdw 84 851

Doktoraty

i studia akademickie droga specjalnych kursów. Dyplomy przy ukończeniu studiów. Segretaria to Accademico, Etablissement Iria, 22 rue St. Augustin, Paris (2-e), France, dw 800

Kto

udzielił korzystnie wieczorami lekcji pisania na maszynie? Oferty Kurjer Poznański rw 2478

26 ROZRYWKA

Kino „Corso“

Wyspa lez z Lia de Puti, zdw 84 706

Sympatyczny pobyt

Paryżanka Półwiejska 30, Koncent artystyczny, zdw 84 819

Technik dentystyczny

katolik, z dziesięcioletnią pracą, siła pierwszorzędna poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia — Kolomyja, Jagiellońska 25 Karol Popiel, zdw 84 323

Panna

z dobrej rodziny dobrze wychowana, religijna, zdrowa która pracowała jako bona szuka posady do dzieć lub innej. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 84 382.

Student prawa

poszukuje jakiegokolwiek posady, wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 390.

Ogrodnik

dobry fachowiec w różnych hodowliach, znakomity strzelec, poszukuje od zaraz posady. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 84 595

Maturzystą

poszukuje stałej pracy. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 84 464

Biuralistka

młoda, inteligentna, z praktyką, język niemiecki szuka posady również na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 433

Emeryt

kolejowy w sile wieku szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 480

Urzędnik

gospodarczy poszukuje posady od dnia 1. 9. lub później. Posiadam praktyki 6 lat w intensywnych majątkach, ostatnio pracowałem jako samodzielnym. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 84 492

Pani

z towarzystwa, wykształcona, wdowa, średni wiek własnym większym mieszkaniem Poznaniu poszukuje zajęcia 5-6 godzin dziennie jako towarzyszyka wyreczytelka, opiekunka panienek lub chorej osoby. Małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 663.

Pokojowa

znająca dobrze swój zawód, sumienna i uczciwa, przyjmie posadę zaraz. Kurjer Poznański zdw 84 631

Gospodyni

szuka posady do wszystkiego u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 685

Kucharka-gospodyni

z dobrem gotowaniem szuka posady do majątku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 695

Podróżujący

miasto Poznań, składy kolonialne, dobrze zaprowadzony, przyjmie posadę. Kurjer Poznański zdw 84 700

Dziewczyna

poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 649

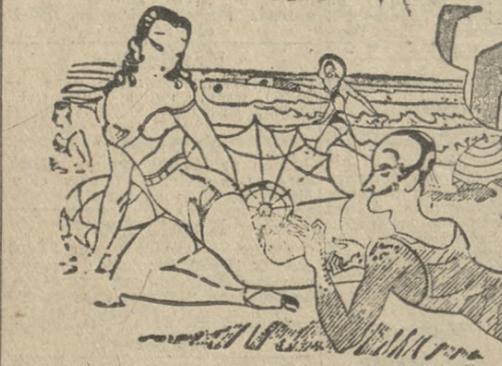
Rolnik - ogrodnik - leśnik

w średnim wieku, nieskazitelny pod każdym względem władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie biegły w wszelkich zachodzących pracach biurowych, posiadający dobre świadectwa poszukuje stałego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 640

Dziewczyna

zdrowa, uczciwa, pracowita, poszukuje posady do dzieć i lekich prac domowych. Proszę o łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 84 752

Humor zagraniczny

— A gdybym ci chciała ukryć moje myśli? — Byłoby to pierwszy raz, odkąd jesteśmy na plaży, żebyś cokolwiek ukrywała. (Judge — N. York) S. F.

Przedpłata

na sierpień 1932 r. za oba wydania razem datku ilu. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50, z odnośnym kwartalem z 14,82 pod opaską miesięcznie w Polsce z 9,00, w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskąd w wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami potoczniemi 200 gr od 1-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nocy w wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11 w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10; większe dużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O Poznań nr. 200 149.